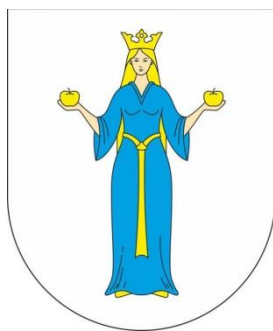

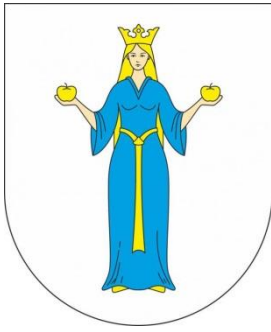
Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Lubniewicach
z dnia

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LUBNIEWICE
NA LATA 2014-2020**

WRZESIEŃ 2014 R.

Zleceniodawca:

Gmina Lubniewice

Ul. Jana Pawła II 51

69-210 Lubniewice

tel. 095 755 70 52

fax 095 755 70 24

e-mail: urząd@lubniewice.pl

<http://lubniewice.pl/>

Wykonawca:

Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o. o.

Ul. Jana Pawła II 15/1

68-100 Żagań

Tel. 068 477 10 83

e-mail: g.gorzechowski@arl-zagan.pl

Spis treści

1. Wstęp	6
2. Charakterystyka obecnej sytuacji na terenie Gminy Lubniewice	9
2.1. Zagospodarowanie przestrzenne	9
2.1.1. Strefy konserwatorskie	9
2.1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska	15
2.1.3. Transport i komunikacja	21
2.1.4. Telekomunikacja i łączność	22
2.1.5. Elektroenergetyka	23
2.1.6. Ciepłownictwo	23
2.1.7. Zaopatrzenie w gaz	24
2.1.8. Wodociągi i kanalizacja	24
2.1.9. Gospodarka odpadami	26
2.1.10. Zasoby mieszkaniowe	27
2.2. Gospodarka	29
2.2.1. Liczba podmiotów gospodarczych	29
2.2.2. Turystyka	30
2.2.3. Tereny pod inwestycje	36
2.3. Strefa społeczna	37
2.3.1. Struktura społeczna	37
2.3.2. Bezrobocie	39
2.3.3. Oświata i wychowanie	40
2.3.4. Kultura	41
2.3.5. Placówki biblioteczne	45
2.3.6. Muzea Miejskie	46
2.3.7. Domy Kultury	46
2.3.8. Kluby i obiekty sportowe	48
2.3.9. Organizacje pozarządowe o charakterze kulturalnym	48
2.3.10. Opieka zdrowotna	50
2.3.11. Opieka społeczna	51
2.3.12. Bezpieczeństwo publiczne	51
3. Charakterystyka obecnej sytuacji na obszarze rewitalizowanym	52
3.1. Zagospodarowanie przestrzenne	52
3.1.1. Granice strefy ochrony konserwatorskiej na obszarze rewitalizowanym	63

3.1.2. Własność gruntów i budynków	67
3.1.3. Projekty i zadania inwestycyjne zrealizowane w ramach dotychczasowych działań rewitalizacyjnych.....	71
3.2. Gospodarka.....	74
3.3. Strefa społeczna	75
3.3.1. Ludność	75
3.4.2. Bezrobocie	75
3.4.3. Opieka społeczna.....	76
3.4.4. Bezpieczeństwo publiczne na obszarze rewitalizowanym.....	76
3.5. Zbiorcze zestawienie kryteriów kwalifikujących obszar do objęcia programem rewitalizacji....	77
4. Nawiązanie do dokumentów strategicznych dotyczących rozwoju przestrzenno- społeczno- gospodarczego regionu.....	82
4.1. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.....	82
4.2. Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Sulęcińskiego.....	83
4.3. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Lubniewice	83
4.4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubniewice	84
4.5. Lokalna Strategia Rozwoju Krainy Szlaków Turystycznych	85
4.6. Program opieki nad zabytkami województwa lubuskiego na lata 2013-2016	85
5. Założenia programu rewitalizacji.....	86
5.1. Okres realizacji Lokalnego Program Rewitalizacji	86
5.2. Przedstawienie postępu w realizacji programu	86
5.3. Stan prac nad planowanymi inwestycjami	86
5.4. Opis dokonanych działań	86
5.5. Główne kierunki działań	87
5.6. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru	87
5.7. Kryteria wyboru obszaru do rewitalizacji oraz kolejność realizacji poszczególnych przedsięwzięć	88
6. Planowane działania do realizacji w latach 2013-2015.....	88
6.1. Działania przestrzenne (techniczno-materialne).	90
6.2. Działania gospodarcze	95
6.3. Działania społeczne	97
7. Wskaźniki realizacji programu	100
8. Zhierarchizowane potrzeby i cele rewitalizacji (nadrzędne i strategiczne).....	100
9. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2013 – 2015.....	104

10. Sposoby monitorowania realizacji programu, oceny i komunikacji społecznej.	110
10.1. Sposoby komunikacji społecznej.....	110
10.2. Sposoby monitorowania realizacji programu	112
11. System wdrażania	114
12. Podsumowanie	116

1. Wstęp

Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) to wieloletni program działań o charakterze gospodarczym lub społecznym, dotyczący gospodarki przestrzennej i urządzeń technicznych, zmierzający do wyprowadzenia danego obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju, realizowany przez różne podmioty, zgodnie z określonym harmonogramem czasowym i finansowany z różnych źródeł, opracowany, przyjęty i koordynowany przez gminę.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubniewice na lata 2014-2020 został opracowany w oparciu o założenia Narodowego Planu Rewitalizacji 2022. Działania planowane do podjęcia w ramach LPR Gminy Lubniewice realizują cel główny NPR 2022, poprzez poprawę warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym.

Głównym celem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Lubniewice na lata 2014-2020 jest wyprowadzenie wydzielonego obszaru gminy ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację. Rewitalizacja obejmuje przemiany zdegradowanych terenów w trzech głównych aspektach:

1. rozwój infrastrukturalno-przestrzenny - zachowanie dziedzictwa kulturowego przez remonty, modernizację i konserwację zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej oraz poprawa środowiska naturalnego.
2. rozwój gospodarczy - tworzenie nowych miejsc pracy, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej,
3. rozwój społeczny - zapobieganie patologiom społecznym (przestępczości, marginalizacji, wykluczeniom).

Inicjatorem powstania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubniewice na lata 2014-2020 jest Gmina Lubniewice, która jako jednostka samorządu terytorialnego podejmuje działania zmierzające do rozwoju obszarów zdegradowanych znajdujących się w jej granicach administracyjnych.

Dla ułatwienia wprowadza się słownik pojęć używany w niniejszym dokumencie:

Obszar zdegradowany - to obszar powojenny, przemysłowy, popegeerowski lub spełniający co najmniej trzy z kryteriów określonych w Wytycznych MRR w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa:

- a) wysoki poziom ubóstwa,
- b) wysoki poziom długotrwałego bezrobocia,
- c) wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa,
- d) niski poziom aktywności gospodarczej,
- e) porównywalnie niższy poziom wartości zasobu mieszkaniowego.

Zintegrowane programy – takie Lokalne Programy Rewitalizacji, w ramach których przewidziano do realizacji różne działania społeczno-gospodarcze z zakresu aktywizacji terenu rewitalizowanego (tzw. mikroprogramy).

Zintegrowany projekt – grupa wzajemnie powiązanych projektów, wynikających z programu rewitalizacji realizowanych przez jeden lub więcej podmiotów, służących kompleksowej odnowie określonej części obszaru zdegradowanego.

Projekt rewitalizacji - realizowany na określonym terenie zespół przedsięwzięć, będących częścią programu rewitalizacji, w ramach których realizowane są zadania inwestycyjne, społeczne i ekonomiczne.

Obszar projektu rewitalizacji - część obszaru programu rewitalizacji obejmująca zwarty zespół nieruchomości, na której realizowany ma być jeden projekt rewitalizacji.

Gmina – to obszar samorządu terytorialnego określonego granicami administracyjnymi zgodnie z aktualnym podziałem administracyjnym kraju. W niniejszym dokumencie Gmina Lubniewice to obszar wyznaczony granicami administracyjnymi gminy Lubniewice.

Przebudowa (dw. modernizacja) - tj. remonty uzupełnione wprowadzeniem nowych, lepszych, sprawniejszych lub nawet dodatkowych elementów wyposażenia, podnoszących komfort.

Renowacja - pojęcie szczegółowe określające proces odnowienia, przywrócenia stanu poprzedniej świetności obiektu, przy tym nie ma znaczenia, czy obiekt ma wartość historyczną czy też jej nie ma.

Konserwacja - zespół stałych i systematycznych działań mających na celu utrzymanie obiektu zabytkowego w dobrym stanie technicznym. Polega na zabezpieczaniu obiektów architektonicznych, całych zespołów urbanistycznych, zabytkowych parków itp., w celu zachowania ich wartości historycznych i architektonicznych. Konserwację przeprowadza się po dokładnym zinventaryzowaniu obiektu oraz badań techniczno - naukowych mających na celu ustalenie stanu dzieła, zakresu prac, wybraniu odpowiedniej metody itp.

Adaptacja - przebudowa budynku lub zespołu obiektów w celu nadania innych niż dotąd funkcji użytkowych (np.: na cele gospodarcze, społeczne, kulturowe) lub przystosowanie istniejącego obiektu do nowych wymagań, bez zmiany jego funkcji (np. wymiana instalacji, elementów konstrukcyjnych). Adaptacja zachowuje wszystkie walory historyczne i architektoniczne istniejącej budowli.

Budynek użyteczności publicznej - budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych oraz inny ogólnodostępny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji, w tym także budynek biurowy i socjalny.

Niniejszy dokument został opracowany w III kwartale 2014 roku zgodnie z obowiązującymi wówczas regulacjami prawnymi, na podstawie dostępnych w tym czasie wersji

dokumentów programowych i strategicznych, regulacji prawnych oraz danych i dokumentów dotyczących planowanych przedsięwzięć, które zostały udostępnione Wykonawcy przez Zleceniodawcę – Gminę Lubniewice. Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności z tytułu użycia w opracowaniu przekazanych przez Inwestora niewłaściwych danych lub informacji dotyczących planowanego przedsięwzięcia.

LPR został opracowany dla konkretnego projektu zgodnie z tytułem, w związku z tym nie powinien być używany lub stosowany w innych jednostkach samorządu terytorialnego bez przeprowadzenia niezależnej weryfikacji, celem oceny jego przydatności.

2. Charakterystyka obecnej sytuacji na terenie Gminy Lubniewice

2.1. Zagospodarowanie przestrzenne

2.1.1. Strefy konserwatorskie

Miasteczko ma długoletnią tradycję, w związku z tym znajduje się tu szereg zabytków. Najbardziej godny uwagi jest gotycki kościół Podwyższenia Krzyża Świętego z XV wieku, z neogotycką wieżą z 1882 roku, pierwotnie wolno stojącą, od połowy lat sześćdziesiątych połączoną z kościołem dobudowanym łącznikiem. Halowy kościół ma trzy przęsła nakryte sklepieniem krzyżowo – żebrowym (w nawach bocznych oryginalnym, pochodzącym z XV wieku). Wyposażenie wnętrza pochodzi z XVII i XVIII wieku. Zobaczyć tu można między innymi późnorenesansowy ołtarz główny i ambonę z końca XVII wieku.

Na terenie Lubniewic zachowały się dwa zamki zbudowane na miejscu średniowiecznego dworu przez rodzinę Waldow z 1793 roku, przebudowane w stylu neoklasycznym w 1846 roku. Nowy zamek z wieżą widokową, usytuowany nad samym jeziorem Lubiąż, zbudowany został także przez Waldowów na początku XX wieku i stanowił ich siedzibę aż do roku 1945. Ciekawe są też znajdujące się w pobliżu Lubniewic pałace w Gliźnie, Jarnatowie i Rogach. Nad południowo-wschodnim brzegiem jeziora wznosi się grodzisko słowiańskie z VII wieku. Z budowli ziemno - drewnianej dobrze zachowała się oryginalna część ziemna. Grodzisko obejmuje majdan, wały i półkoliście zarysowane podgrodzie od strony południowej.

Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej odbywa się na podstawie dwóch dokumentów: Ustawy o ochronie dóbr kultury z dnia 15 lutego 1962 r. (jednolity tekst Dz. U. z 1999 r. Nr 98, poz.1150), która identyfikuje przedmioty ochrony i określa zakres przedmiotowy ochrony substancji zabytkowej, chroni otoczenie zabytku nieruchomego i widok na ten zabytek, chroni zabytkowe układy urbanistyczne i zabytkowe zespoły budowlane wpisane do rejestru zabytków oraz Europejskiej konwencji o ochronie dziedzictwa archeologicznego (sporządzonej w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 roku), która identyfikuje przedmiot ochrony i instrumenty ochrony.

Do strefy ochrony konserwatorskiej zalicza się m.in. zespół urbanistyczno – krajobrazowy miasta Lubniewice, Glisno, Jarnatów, Rogi, Świerczów i Trzcince.

Tabela 1 Główne obiekty w rejestrze i ewidencji zabytków- gmina Lubniewice

	Miasto Lubniewice	nr rejestru
1.	Kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej, XIV/XV	29/76
2.	Wieża – dzwonnica przy kościele, 2 poł. XIX w.	
3.	Stary Zamek, 1793 r.	326/90

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LUBNIEWICE NA LATA 2014-2020

4.	Nowy Zamek, 1909 r.	327/90
5.	Park Zamkowy, XVIII w.	375/91
6.	Chata, ul. Jana Pawła II 2, 1781 r.	336/90
7.	Wozownia ul. Zamkowa, pocz. XX w.	
8.	Wieża widokowa, XIX w.	
9.	Zespół folwarczny, XVI w.	
	Gmina Lubniewice	
	Lubniewice - Suszyce	
10.	Ogród dworski, 1,70 ha, pocz. XIX w.	
11.	Zespół folwarczny, XVI w.	
	Glisno	
12.	Kościół p.w. Serca Jezusowego, 1837 r.	61/76
13.	Pałac, 1770 r.	13/76
14.	Mauzoleum Henochów, 1837 r.	
15.	Sztuczna ruina w parku pałacowym, poł. XIX w.	
16.	Oficyna pałacowa I, XIX w.	
17.	Oficyna pałacowa II, XIX w.	
18.	Zespół folwarczny, 1862 r., pocz. XIX w.	
	Jarnatów	
19.	Kościół fil. p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej, XVIII	185/76
20.	Park pałacowy, 4,50 ha, XVIII w.	350/91
21.	Pałac rodu Waldów, XVIII w.	340/90
22.	Zespół folwarczny, XIX w.	
	Rogi	
23.	Pałac, 3 ćw. XIX w. ok. 1910 r.	254/79
24.	Park pałacowy, 4,0 ha, 1910 r.	254/79
25.	Zespół folwarczny, XIX w.	
	Świerczów	
26.	Dom mieszk. nr 2,3,4,5,6, – 4 ćw. XIX w.,	
27.	Fabryka, ok. XIX w.	
28.	Park pałacowy, 12,0 ha, poł. XIX w.	
	Trzcience	
29.	Dom mieszk. nr 1, pocz. XX w.	
30.	Dom mieszk., bud. gospod. nr 4, pocz. XX w.	
31.	Dom mieszk. nr 7, pocz. XX w.	
32.	Zespół folwarczny, przeł. XIX/XIX w.	

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju gminy Lubniewice

Ponadto, na terenie gminy Lubniewice zlokalizowane są stanowiska archeologiczne z czego 76 wpisanych zostało do rejestru. Poniżej przedstawiono wykaz stanowisk zewidencjonowanych.

Tabela 2 Obiekty o wartościach archeologicznych w mieście i gminie Lubniewice

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	NR	FUNKCJA	CHRONOLOGIA
	OBSZAR 48-11			
1.	Rogi	36	śląd osadn. osada śląd osadn.	mezolit – neolit wczesne średniowiecze nowożytność
2.	Rogi	37	śląd osadn.	starożytność
3.	Rogi	38	śląd osadn. śląd osadn.	starożytność nowożytność
4.	Rogi	39	śląd osadn.	starożytność
	OBSZAR 49-11			
5.	Lubniewice	1	osada	wczesne średniowiecze (X-XI w.) Rejestr Zabytków nr 41/67
	OBSZAR 49-12			
6.	Lubniewice	1	osada	wczesne średniowiecze Rejestr Zabytków nr 42/67
7.	Lubniewice	2	osada	okres rzymski (?)
8.	Lubniewice	3	osada(?) osada	kultura łużycka średniowiecze
9.	Lubniewice	4	osada	kultura łużycka Rejestr Zabytków nr 62/68
10.	Lubniewice	5	osada(?)	kultura łużycka
11.	Lubniewice	6	osada(?) osada	kultura łużycka średniowiecze Rejestr Zabytków nr 56/68
12.	Lubniewice	7	osada	kultura łużycka Rejestr Zabytków nr 57/68
	<i>OBSZAR 50-11</i>			
13.	Jarnatów	7	śląd osadn.	okres wczesnośredniowieczny
14.	Jarnatów	8	śląd osadn. osada	epoka kamienia okres wpływów rzymskich
15.	Jarnatów	9	śląd osadn. ?	neolit? nieokreślona (pradzieje)
16.	Jarnatów	10	pkt. osadn. śląd osadn.	kultura łużycka? okres nowożytny
17.	Jarnatów	11	śląd osadn. osada śląd osadn.	epoka kamienia? kultura łużycka? okres późnośredniowieczny
18.	Jarnatów	12	obozowisko śląd osadn.	Mezolit okres wpływów rzymskich
19.	Jarnatów	13	śląd osadn. śląd osadn.	epoka kamienia nieokreślona (pradzieje)
20.	Jarnatów	14	osada	kultura łużycka
21.	Jarnatów	15	śląd osadn. pkt. osadn.	neolit schyłkowy / wczesny brąz? kultura łużycka
22.	Jarnatów	16	Osada	kultura łużycka
23.	Jarnatów	17	śląd osadn.	kultura łużycka?

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LUBNIEWICE NA LATA 2014-2020

24.	Lubniewice	18	pkt. osadn. ślad osadn. ślad osadn.	okres wczesnośredniowieczny f.D-E okres późnośredniow. – nowożytny nieokreślona (pradzieje)
25.	Lubniewice	19	ślad osadn. ślad osadn.	kultura łużycka? okres późnośredniowieczny
26.	Glisno	20	pkt. osadn. ślad osadn. ślad osadn.	okres wczesnośredniowiecz. (f.D-E) okres późnośredniowieczny nieokreślona (pradzieje) Rejestr Zabytków nr 60/68
27.	Lubniewice	21	ślad osadn. ślad osadn.	okres wpływów rzymskich NN (pradzieje)
28.	Lubniewice	22	ślad osadn. ślad osadn.	okres średniowieczny NN (pradzieje)
29.	Glisno	23	ślad osadn. osada ślad osadn.	epoka kamienia (neolit?) okres wpływów rzymskich okres późnośredniow./nowożytny
30.	Glisno	24	pkt. osadn. osada	kultura łużycka? okres późnośredniowieczny
31.	Glisno	25	osada ślad osadn.	okres późnośredniowieczny nieokreślona (pradzieje)
32.	Glisno	26	osada	kultura łużycka - V okr. EB
33.	Glisno	27	Krzemienica Cmentarzys.	Mezolit kultura łużycka Rejestr Zabytków nr 63/68
34.	Glisno	28	osada?	okres wpływów rzymskich
35.	Glisno	29	punkty osadnicze	kultura łużycka i okres wczesnośredniowieczny
36.	Glisno	30	pkt. osadn.	kultura łużycka
37.	Glisno	31	pkt. osadn.	neolit
38.	Glisno	32	osada	kultura łużycka
39.	Glisno	33	ślad osadn. ślad osadn. pkt. osadn.	epoka kamienia kultura łużycka okres nowożytny
40.	Glisno	34	ślad osadn. ślad osadn.	okres wpływów rzymskich okres późnośredniowieczny
41.	Glisno	35	ślad osadn. pkt. osadn. ?	neolit / wczesny brąz okres wpływów rzymskich nieokreślona (pradzieje)
42.	Glisno	54	punkt osadniczy	okres późnośredniowieczny
43.	Glisno	55	Grodzisko Wklęśte	okres wczesnośredniowieczny f. D?
44.	Glisno	56	ślad osadn.	okres późnośredniowieczny
45.	Glisno	57	pkt. osadn.	kultura łużycka
46.	Glisno	58	fragm. Wsi	okres późnośredniowieczny
47.	Glisno	59	ślad osadn.	kultura łużycka
48.	Glisno	60	ślad osadn. ślad osadn.	kultura łużycka? okres nowożytny
49.	Glisno	61	ślad osadn. ślad osadn.	okres późnośredniowieczny nieokreślona (pradzieje)
50.	Glisno	62	pkt. osadn.	okres wpływów rzymskich

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LUBNIEWICE NA LATA 2014-2020

			śląd osad.	okres nowożytny
51.	Lubniewice	63	osada	kultura łużycka
52.	Lubniewice	64	osada	mezolit
	<i>OBSZAR 50-12</i>			
53.	Lubniewice	1	osada osada	kultura łużycka wczesne średniowiecze Rejestr Zabytków nr 61/68
54.	Lubniewice	2	osada osada	kultura łużycka średniowiecze Rejestr Zabytków nr 59/68
55.	Lubniewice	3	osadaotwarta	kultura łużycka Rejestr Zabytków nr 58/68
56.	Lubniewice	4	osada osada osada	kultura łużycka okres rzymski wczesne średniowiecze Rejestr Zabytków w 1968 r.
57.	Lubniewice	5	osada(?)	kultura łużycka
58.	Lubniewice	6	osada osada	wczesne średniowiecze średniowiecze
59.	Lubniewice	7	osada osada	kultura łużycka średniowiecze
60.	Lubniewice	8	osada(?)	kultura łużycka
61.	Lubniewice	9	osada	kultura łużycka Rejestr Zabytków nr 55/68
62.	Lubniewice	10	osada	okres rzymski
	OBSZAR 51-11			
63.	Glisno	4	pkt. osadn. śląd osadn.	okres wpływów rzymskich okres późnośredniowieczny
	OBSZAR 51-12			
64.	Glisno	1	śląd osadn.	kultura łużycka
65.	Glisno	2	pkt. osadn. pkt. osadn.	kultura łużycka okres wczesnośredniowieczny
66.	Glisno	3	pkt. osadn. pkt. osadn. śląd osadn. pkt. osadn.	kultura łużycka okres rzymski okres nowożytny NN (pradzieje)
67.	Glisno	4	pkt. osadn. pkt. osadn.	okres wczesnośredniowiecz. f. C-DNN (pradzieje)
68.	Glisno	5	pkt. osadn.	neolit?
69.	Glisno	6	pkt. osadn.	neolit?
70.	Glisno	8	pkt. osadn.	kultura łużycka
71.	Glisno	9	pkt. osadn.	okres wczesnorzymski
72.	Glisno	10	osada	epoka kamienia kultura łużycka
73.	Glisno	12	śląd osadn. osada śląd osadn. ?	neolit (kult. puchar. lejk?) okres wpływów rzymskich okres późnośredniowieczny nieokreślona -pradzieje
74.	Glisno	13	śląd osadn.	kultura łużycka

75.	Glisno	18	pkt. osadn. ?	okres wpływów rzymskich nieokreślona pradzieje
-----	--------	----	------------------	---

Źródło: Urząd Gminy Lubniewice

2.1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska

Środowisko przyrodnicze charakteryzuje się wysokimi wartościami i walorami potwierdzonymi wprowadzeniem szczególnych form ochrony o znaczeniu ponadlokalnym. Gmina położona jest w obszarze Pojezierza Lubuskiego. Powoduje to duże zróżnicowanie cech środowiska przyrodniczego. Dominują obszary w rzeźbie falistej przy znacznym udziale obszarów pagórkowato-falistych. Walory te i wartości wynikają z następujących cech środowiska przyrodniczego:

- sieci hydrograficznej z występowaniem jezior o powierzchni powyżej 50 ha,
- dużych deniwelacji w obszarach o rzeźbie falisto- pagórkowatej,
- wysokiej lesistości,
- zróżnicowania ekosystemów wodnych i leśnych,
- występowania zabudowy o wartościach historyczno- architektonicznych w malowniczym krajobrazie.

Gminę Lubniewice charakteryzuje gęsta sieć hydrograficzna rzek, cieków i zbiorników wodnych. Z wód powierzchniowych należy wymienić: ciek wodny – Lubniewkę, jeziora – Lubniewsko, Lubiąż, Krajnik, Jarnatowskie, Krzywe, Janowiec, Śmierdzące, Rogi oraz wiele mniejszych jezior wytopiskowych tzw. „oczek”. Stanowią one zasadniczy element krajobrazowy omawianego obszaru.

Mniejsze ciek wodne mają przebieg uzależniony od jednego zagłębienia bezodpływowego do drugiego. W większości są one regulowane przez człowieka, który usiłował i usiłuje osuszyć liczne oczka, torfowiska oraz podmokłe łąki. Dominującym ciekami całej sieci wodnej omawianego obszaru jest Lubniewka, długości ok. 27 km. Lubniewka jako ciek typu nizinnego charakteryzuje się bardzo wyrównanym reżimem wodnym. Zawdzięcza to jeziorom Lubniewsko, Lubiąż i Krajnik, które odgrywają rolę zbiorników retencyjnych. Ogromny wpływ na retencję wód Lubniewki ma działalność człowieka, który wykorzystując spadek rynn między jeziorami Lubiąż i Krajnik oraz poniżej jeziora Krajnik zbudował trzy jazy o wysokości 2,8 m, 1,5 m i 1,0 m. W przeszłości spiętrzenia wody wykorzystywano do napędu kół młyńskich (niegdyś w pobliżu Lubniewic były trzy młyny). Dzisiaj wykorzystuje się je do regulacji wody w dolinie Lubniewki. Maksymalny przepływ wód przy otwartym jazie wynosi około 12,8 m /sek. Średni przepływ przy zamkniętych jazach wynosi 0,7 m /sek. Dla utrzymania prawidłowej gospodarki wodnej powinien on wynosić 0,4 m /sek., wówczas stan wód utrzymywać się będzie na jednakowym poziomie. Kolejnym czynnikiem regulującym stan wód Lubniewki jest szata roślin w postaci ogromnych kompleksów leśnych, przez które przepływa.

Tabela 3 Dane morfotyczne jezior: Lubniewsko, Lubiąż, Krajnik

DANE MORFOTYCZNE	LUBNIEWSKO	LUBIAŻ	KRAJNIK
Wysokość n. P m. (m)	48,5	48,0	46,1

Powierzchnia wody (ha)	240,4	130,5	40,3
Powierzchnia wysp (ha)	0,4	3,7	-
Objętość (w tys. M³)	12412,8	6075,1	4370,0
Głębokość maks. (m)	15,1	12,8	35,2
Głębokość średnia (m)	5,1	4,6	10,8
Linia brzegowa jezior (m)	15100,0	11500,0	2450,0
Linia brzegowa wysp (m)	288,0	900,0	-
Długość maksymalna (m)	4865,0	3250,0	900,0
Szerokość maksymalna (m)	1100,0	850,1	685,0
Rozwój linii brzegowej	2,8	3,02	1,09

Źródło: Urząd Gminy Lubniewice

Wartości i walory środowiska przyrodniczego gminy potwierdzone zostały badaniami i ustanowieniem obszarów ochrony przyrody i ochrony konserwatorskiej. Na obszarze tym występuje niewielkie uprzemysłowienie i zurbanizowanie, a przeważająca gospodarka typu rolno-leśnego i rzemiosło nie powoduje ujemnych skutków w funkcjonowaniu tutejszych zasobów przyrody. Ze względu na piękne jeziora, o bardzo urozmaiconej linii brzegowej oraz otaczające je lasy, jak też czyste powietrze, obszar ten powinien stanowić ważną funkcję rekreacyjną dla wypoczywających turystów i wczasowiczów. Powinien też być kierunkiem dla przyszłościowego rozwoju Lubniewic. Znaczne obszary gminy przydatne są dla turystyki i agroturystyki. Występują duże możliwości rozwoju turystyki:

- świątecznej, weekendowej i wakacyjnej nad jeziorami i w ośrodkach wypoczynkowych,
- wodnej, z wykorzystaniem jezior i rzeki Lubniewki,
- rowerowej, w oparciu o ścieżki rowerowe,
- pieszej, w oparciu o wyznaczone szlaki,
- agroturystyki we wszystkich miejscowościach gminy.

Ponadto jest duże zainteresowanie działkami i nieruchomościami nadającymi się na cele letniskowe, budowę domów i zakładanie własnej działalności gospodarczej. Występują ograniczenia w możliwości rozwoju rybactwa stawowego w oparciu o istniejące i planowane obiekty i warunki fizjograficzne.

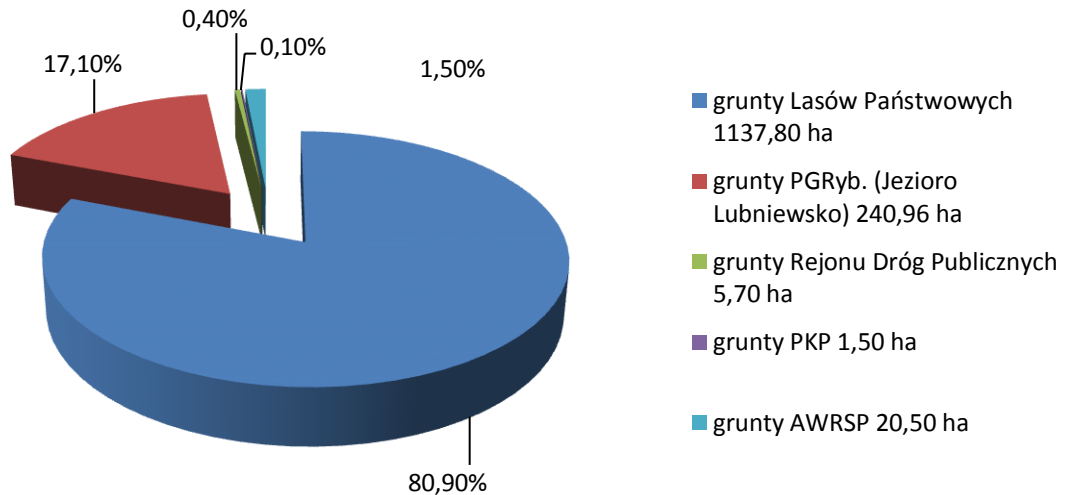
Ze względu na szczególne elementy przyrodnicze oraz walory estetyczne krajobrazu, Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gorzowie Wlkp. z grudnia 1984 roku, dla województwa gorzowskiego utworzono 9 obszarów chronionego krajobrazu, wśród których jeden w Gminie Lubniewice o nazwie „Jeziora Lubniewickie” (Śmierzchalski 1988). Obszar ten obejmuje powierzchnię 6935 ha, na co składają się grunty orne (2903 ha), lasy (3187 ha) oraz wody (545 ha).

W 1991 roku Rada Gminy w Lubniewicach w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego oraz dla zachowania jego wartości przyrodniczych i estetycznych podjęła utworzenie zespołu przyrodniczo-uchwałę o krajobrazowego o nazwie „Uroczysko Lubniewsko”. Pełna dokumentacja techniczna uzasadniająca utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego została opracowana przez Wydział Ochrony Środowiska LUW w Gorzowie Wlkp.

Omawiany obiekt położony jest w gminie Lubniewice w obrębie ewidencyjnym Jarnatów i Glisno oraz w gminie Sulęcín, w obrębie ewidencyjnym Żubrów. Część projektowanego zespołu w chwili obecnej znajduje się w obszarze chronionego krajobrazu pod nazwą „Jeziora Lubniewickie”. Zespół oparty jest na jeziorze Lubniewsko wraz z otaczającymi je lasami i gruntami rolnymi.

Całkowita powierzchnia zespołu wynosi 1406,46 ha, na co składają się:

Wykres 1 Składowe zespołu „Jeziora Lubniewickie”

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju gminy Lubniewice

Granice zespołu przebiegają wzdłuż dróg publicznych lub leśnych oraz granicami gruntów rolnych. łączna długość granic wynosi 24,250 km. Najbliższa odległość granicy od brzegów jeziora na północy wynosi 70 m, a największa na południowym zachodzie – około 2100 m. Lasy masowego wypoczynku wyznaczone zostały wokół jeziora Lubniewsko oraz obejmują wszystkie znajdujące się tam ośrodki wypoczynkowe. Duże obszary pozostawione są naturalnej przyrodzie, która sama reguluje wegetację, cała gospodarka leśna na omawianym obszarze ma się jedynie sprowadzać do wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych, hodowlanych oraz ograniczenia stosowania środków chemicznych, jak też wykonywania polowań na zwierzynę łowną.

Rysunek 1 Jezioro Lubniewsko

Źródło: www.sulecin.pl

Jedną z cech wyróżniających okolice jeziora Lubniewsko jest piękny krajobraz, który przyciąga liczne rzesze turystów i inwestorów nowych ośrodków wypoczynku, pobytu i rekreacji. Zgodnie z opracowanym planem, terenem przeznaczonym do intensywnego zagospodarowania turystycznego są lasy masowego wypoczynku w strefie ośrodków wypoczynkowych i wąski pas lasów wokół jeziora służący do spacerów wczasowiczom i turystom.

Olbrzymia mozaika gleb sprawia, że szata roślinna jest tutaj silnie zróżnicowana. Rośnie tu ok. 300 gatunków roślin, z czego 15 podlega ścisłej ochronie (m.in. rosiczka, cis). Na uwagę zasługuje obecność wielu okazów drzew pomnikowych. Do najciekawszych ptaków należą: orzeł bielik, bocian czarny, kania czarna, rybołów, żuraw, zimorodek, perkoz. Licznie występuje zwierzyna płowa: dziki, sarny, jelenie, daniele, borsuki, wydry, lisy, jeże i wiele innych drobnych gryzoni. W niedalekiej przyszłości dla ochrony ptactwa wodnego planuje się zamknąć część jeziora i stworzyć strefę ciszy.

Jezioro Lubniewsko stanowi jedno z najatrakcyjniejszych miejsc turystycznych Pojezierza Lubuskiego. W najgłębszym miejscu ma 15,1 m, ale przy jego wypłyconych północno-wschodnich brzegach powstały wspaniałe kąpieliska. Jezioro jest niezwykle atrakcyjne dla wędkarzy i kajakarzy. Wokół jeziora prowadzi niebieski szlak turystyczny, który w 80 % pokrywa się z granicami lasów masowego wypoczynku. Po stronie północno-zachodniej jeziora wyznaczona została ścieżka do jazdy konnej.

W obrębie zespołu wyznaczono też dwa punkty widokowe. Z wyżej położonych terenów spływają do jeziora leśne potoki i ciekły, głównie wąwozami. Woda w większości strumieni ma również I klasę czystości i ma parametry wody pitnej.

Poprzez uroczysko biegnie stary nasyp kolejowy – pozostałość po kolei przebiegającej tędy jeszcze przed 58 laty. Dziś stanowi on znakomitą trasę rowerową, a dzięki licznym wiaduktom i innym obiektom pokolejowym jest niezwykle atrakcją dla miłośników kolei. Po południowo-wschodniej stronie jeziora Lubniewsko znajduje się dobrze zachowana część ziemna grodziska słowiańskiego z VII w. W okresie międzywojennym oraz w latach 50-tych i 60-tych prowadzone tu były badania archeologiczne. Odkryto dwa poziomy osadnicze: pierwszy z czasów pogańskich i plemiennych, drugi z XIV/XV w. Znalezione m.in. skorupy ceramiczne, przedmioty żelazne, kości zwierząt domowych i dzikich. Grodzisko obejmowało majdan, wały i półkoleście zarysowane podgrodzie od strony południowej. Miejscowa ludność nazywała to miejsce „Wendenschanze”, czyli szaniec Wenedów, plemienia słowiańskiego, które zasiedlało te strony.

W gminie Lubniewice znajduje się jeden rezerwat ścisły „Janie im. Włodzimierza Korsaka”, o powierzchni 51,85 ha. Znajduje się on w Leśnictwie Lubniewice. Utworzony został w 1984 roku (M.P. 15/84) w celu zachowania zespołów roślinnych na zarastającym jeziorze Janowiec.

Ochroną objęto położone na sandrze płytkie i wąskie jezioro Janowiec pochodzenia polodowcowego, rozległe bagno powstałe w procesie zarastania jeziora oraz pas lasu (otulina) będącego najstarszą częścią basenu pojeziernego, w skład którego wchodzi: olsza czarna, sosna pospolita, kilka wiekowych lip. Na bagnie otaczającym jezioro rosną turzyce bagienne, pospolite i sztywne. Ma tu swoje siedlisko także trzcina pospolita, pałka szerokolistna, pokrzywa dwupienna i śledziennica skrytlistna. Obficie występują tu także ptaki wodne i wodnoblótne, m.in. łąbędzie nieme, kaczki krzyżówki i głowienki, perkozy, łyski, kszuki, czajki, brodzie. Przylatuje tu również gęś gęgawa i żuraw, a z ptaków drapieżnych: błotniak stawowy, myszołów zwyczajny i kania czarna. Rezerwat nosi imię Włodzimierza Korsaka (1886-1973) pisarza, myśliwego i pioniera ochrony przyrody, który od 1946 r. mieszkał w Gorzowie, a wszystkie lata spędzał w Lubniewicach. Tu napisał ostatnią książkę „Las mi powiedział” (1968).

Ważnymi elementami w gminie Lubniewice są również pomniki przyrody. Pod tym określeniem rozumiemy godne ochrony pojedyncze twory przyrody lub ich skupiska na niewielkiej powierzchni pod postacią żywą (sędziwe drzewa rosnące pojedynczo, w grupach lub w alejach, stanowiska chronionej flory i fauny) lub nieożywioną (odkrywki geologiczne, głazy narzutowe oraz ciekawe skały), które mają szczególną wartość naukową, kulturową, historyczną, pamiątkową, krajobrazową.

Zgodnie z wykazem Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody, na terenie gminy Lubniewice znajdują się następujące zatwierdzone pomniki przyrody:

Tabela 4 Obiekty podlegające ochronie w gminie Lubniewice - Pomniki przyrody

L.p.	Nr rej. woj.	Położenie przedmiotu poddanego pod ochronę	Nazwa przedmiotu poddanego pod ochronę (nazwa łacińska)	Opis przedmiotu poddanego pod ochronę
1.	125	Nadleśnictwo Skwierzyna, Leśnictwo Lubniewice, oddz. 280, poddz. J	2 Dęby szypułkowe (Quercus robur)	obw. 565 i 560 cm, wys. 28m
2.	132	Wieś Lubniewice w parku FWP	Grab pospolity odm. Dębolistna Carpinusbetulus Quercifolia	obw. 191 cm, wys. 30m
3.	138	Wieś Lubniewice w polu WOPRdz. nr 16/26	Głaz narzutowy	obw. 921cm, wys. 5,5m
4.	141	Wieś Lubniewice w polu WOPRdz. nr 16/26	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	obw. 690 cm, wys. 17m
5.	217	Nadleśnictwo Skwierzyna, Leśnictwo Lubniewice, oddz. 102.d i 103.g	Orzeł bielik (Haliaetusalbicilla)	2 gniazda na 130 letnich sosnach
6.	240	Nadleśnictwo Skwierzyna, Leśnictwo Jeleniec, oddz. 63.f	Orzeł bielik (Haliaetusalbicilla)	1 gniazdo na 100 letniej sośnie
7.	334	Park zabytkowy w Gliśnie	Bukpospolity (Fagus silvatica)	5 sztuk obw. 314-345 cm, wys. 33-36m
8.	335	Park zabytkowy w Gliśnie	Jesion wyniosły (Fraxinusexcelsior)	4 sztukiobw. 251-314cm, wys. 30-36 m
9.	336	Park zabytkowy w Gliśnie	Lipa drobnolistna (Titliacorda)	obw. 377 cm, wys. 21 m /czarnopniowa/
10.	337	Park zabytkowy w Gliśnie	Klon jawor (Acerpseudoplatanus)	obw. 314 cm, wys. 31m
11.	349	Plac kasztanowy w Lubniewicach	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	obw. 501 cm, wys. 25m
12.	350	Nadleśnictwo Skwierzyna, Leśnictwo Lubniewice oddz. 333.a	Bukpospolity Fagus silvatica	obw. 256 cm, wys. 25m
13.	351	Nadleśnictwo Skwierzyna, Leśnictwo Lubniewice oddz. 315.g	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	obw. 304 cm, wys. 19m
14.	52	Wieś Sobieraj nr dz. 3	Głaz narzutowy	obw. 500 cm, wys. 7m
15.	507	Nadleśnictwo Skwierzyna, Leśnictwo Lubniewice oddz. 71.f	Świerk pospolity (Picesexcelsa)	obw. 285 cm, wys. 25 m
16.	508	Nadleśnictwo Skwierzyna, Leśnictwo Lubniewice oddz. 278.f	Wiąz Szypułkowy (Ulmuseffusa)	obw. 250 cm, wys. 23m
17.	509	Nadleśnictwo Skwierzyna, Leśnictwo Bezludzieoddz. 110.j	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	obw. 310 cm, wys. 25m
18.	510	Nadleśnictwo Skwierzyna, Leśnictwo Bezludzieoddz. 140.b	Bukpospolity (Fagus silvatica)	obw. 390 cm, wys. 24m

19.	511	Nadleśnictwo Skwierzyna, Leśnictwo Jezioraoddz. 314.g	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	obw. 440 cm, wys. 23m
20.	512	Nadleśnictwo Skwierzyna, Leśnictwo Jezioraoddz. 314.g	Stanowisko bluszczu posp. Hederaheliks	na pow. 2 ha wyst. 30 egz. kwitnących w 100 letnim drzewie sosnowym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy

Są to okazy charakteryzujące się dobrym stanem zdrowotnym, odpowiednio zabezpieczone i oznakowane. W grupie zatwierdzonych pomników przyrody powinny znaleźć się okazy drzew pomnikowych (buk, dąb, lipa, robinia, jodła jednobarwna), znajdujące się na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Uroczysko Lubniewsko”. Byłoby wielką stratą, gdyby te wspaniałe cuda natury pozostały niezauważone i nie oznakowane jako pomniki, a co gorsze zniszczone przez ludzi obojętnych na piękno przyrody.

Rysunek 2 Uroczysko Lubniewsko

Źródło: www.wrotalubuskie.eu

2.1.3. Transport i komunikacja

Sieć lokalną transportu drogowego tworzą drogi gminne, głównie gruntowe. Zapewniają uzupełniające powiązania w funkcjonowaniu struktury społeczno-gospodarczej gminy. Podstawowy

system powiązań drogowych gminy oparty jest na układzie dróg ponadlokalnych. Należą do nich drogi (według danych uzyskanych w Powiatowym Zarządzie Dróg w Sulęcinie)

Krajowe:

- nr 22 zapewniająca powiązanie Kostrzyna z Gorzowem Wlkp., poprzez Słońsk, Lemierzyce, Krzeszyce, Wałdowice, Bolemin,
- nr 24 zapewniająca połączenie ze Skwierzyną, Międzyzgodem, Poznaniem;

Wojewódzkie:

- nr 136 relacji: Wałdowice, Lubniewice, Glisno, Wędrzyn,
- nr 137 zapewniająca połączenie z Sulęcinem i Międzyrzeczem;

Powiatowe:

- F1279 relacji: Kołczyn - Brzozowa - Rogi,
- F1295 relacji: Lubniewice - Bledzew - Skwierzyna,
- F1297 relacji: Miechów - Lubniewice,
- F1271 relacji: Glisno - Grochowo,
- F1296 relacji: Osiedle Trzcinca - Lubniewice,
- F1273 relacji: droga przez Osiedle Świerczów,
- F1272 relacji: Lubniewice - Glisno - Trzemeszno Lubuskie,
- F1277 relacji: Glisno - Dębowiec - Nowa Wieś.

Droga nr F1277 oraz drogi nr: F1272 i F1273 (częściowo) mają nawierzchnie brukowe, pozostałe w większości asfaltowe. Ograniczenia dla ruchu na drodze wojewódzkiej nr 136 występują w Lubniewicach. Niekorzystne trendy występują w zakresie hałasu drogowego, coraz większe tereny są zagrożone akustycznie przez ruch samochodowy.

Jeśli chodzi o pomiar hałasu na terenie gminy Lubniewice, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze nie przeprowadzał badań w ramach monitoringu szczególnej uciążliwości hałasu komunikacyjnego. Wynika to przede wszystkim z braku ważnych szlaków komunikacyjnych i niedużego natężenia ruchu. W ostatnich latach obserwuje się korzystne zmiany w zakresie emisji hałasu przemysłowego. Prowadzone od szeregu lat działania przynoszą efekty w postaci coraz to mniejszej liczby zakładów emitujących hałas o poziomach ponadnormatywnych. Według danych WIOŚ w gminie Lubniewice, jak również w powiecie sulęcińskim nie prowadzono pomiarów hałasu przemysłowego. Generalnie jednak hałas może być uciążliwy na terenie (jednak w granicach obiektu), na którym skupiona jest większość zakładów przemysłowych. W gminie jednak jest ich niewielka ilość.

2.1.4. Telekomunikacja i łączność

Powiązania systemu poprzez centralę telefoniczną w Lubniewicach z gorzowską strefą numeryczną. Sieć telefoniczna w zakresie głównych powiązań kablowa, doziemna. W obszarach wiejskich występują sieci napowietrzne. Obecnie możliwości centrali wykorzystywane są w 100 %. W 2001 roku

Telekomunikacja Polska wymieniła centralę telefoniczną na centralę cyfrową oraz zainstalowała 15 kabin telefonicznych na terenie wszystkich miejscowości gminy. W roku 2000 doprowadzono do Lubniewic światłowód. Modernizacja sieci przesyłowej umożliwiła korzystanie z Internetu.

2.1.5. Elektroenergetyka

W obszarze gminy znajduje się linia 110 kV zapewniająca powiązania poprzez GPZ 110/15 „Sulęcín” i GPZ 110/15 „Gorzów”. Obsługę miasta i gminy Lubniewice zapewnia sieć średniego napięcia 15 kV z transformacją na sieć 0,4 kV. Obszary gminy zasilane są z GPZ 110/15: Sulęcín, GPZ Łupowo i częściowo z elektrowni wodnej EW Bledzew. Sieci 15 kV główne napowietrzne, a stacje 15/0,4 kV słupowe i linie kablowe doziemne.

Tabela 5 Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach

	2010	2011	2012	2013
Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu (szt.)	792	801	828	bd
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu (MWh)	1631	1617	1544	bd

Jak wynika z powyższych danych, z roku na rok wzrasta w gminie liczba odbiorców energii elektrycznej o niskim napięciu, natomiast zużycie energii maleje.

2.1.6. Ciepłownictwo

System zaopatrzenia w ciepło opiera się na niewielkich kotłowniach wbudowanych na paliwo stałe. Istniejące źródła mają charakter wewnątrzzakładowy lub indywidualny. Celowa jest w przyszłości restrukturyzacja systemu w oparciu o paliwa gazowe i olej opałowy z utrzymaniem małych kotłowni wbudowanych ze względu na niewielką ilość wielorodzinnej zabudowy w mieście i w obszarach wiejskich.

Występują możliwości zaopatrzenia w energię ciepłą do celów bytowych i ogrzewania budynków w oparciu o:

- energię elektryczną z krajowej sieci przesyłu na warunkach uzgodnionych z Rejonem Energetycznym,
- gaz przewodowy w Lubniewicach i Gliśnie (docelowo) gaz płynny i olej opałowy ww. miejscowościach (przejściowo) i w pozostałych obszarach wiejskich,
- paliwa odnawialne – biomasę.

2.1.7 Zaopatrzenie w gaz

Dostawcą gazu na terenie Gminy Lubniewice jest firma Media Odra Warta Sp. z o.o. z siedzibą w Międzyrzeczu, ul. Zachodnia 2. Gaz dociera do miejscowości Lubniewice i Jarnatów. Długość czynnej sieci gazowej w gminie Lubniewice wynosi ogółem 23,8 km. Do sieci przyłączonych jest 112 gospodarstw. Planowane jest w przyszłości doprowadzenie sieci gazowej do miejscowości Glisno.

Tabela 6 Sieć gazowa w gminie Lubniewice

	2010	2011	2012	2013
Długość czynnej sieci ogółem (m)	26 139	25 019	25 019	bd
Czynne przyłącza do budynków (szt.)	194	198	210	bd
Odbiorcy gazu (gosp. domowe)	174	185	189	bd
Zużycie gazu w tys. m³	215,70	236,70	225,2	bd
Ludność korzystająca z sieci gazowej (os.)	512	538	556	bd
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	16,3	17,2	17,5	bd

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Powyższe dane przedstawiają, jak wyglądała sieć gazowa w gminie Lubniewice na przestrzeni trzech kolejnych lat (brak danych za rok 2013). Widać, że z roku na rok ilość przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wzrastała. Coraz więcej gospodarstw domowych korzysta z sieci gazowej.

2.1.8. Wodociągi i kanalizacja

W gminie Lubniewice występuje lokalny system zaopatrzenia w wodę, stopień zwodociągowania jest wysoki i wynosi 99%. Długość rozdzielczej sieci wodociągowej w 2013 roku wynosiła ogółem 21,1 km, w mieście 97 % ludności korzysta z wodociągów komunalnych:

- wodociąg komunalny grupowy obsługujący miasto i wsie Glisno i Jarnatów,
- ujęcia wody w Lubniewicach w tym w Osiedlach Świerczów i Trzcince oraz we wsiach Glisno i Jarnatów,
- miejscowe systemy zaopatrzenia w wodę występują w Osiedlu Świerczów oraz w osadzie Rogi (zakładowy),

Zużycie wody w gospodarstwach domowych w 2013 roku wyniosło: na 1 mieszkańca 26,2 m³ (w mieście 25,7 m³, na wsi 27,2 m³).

Potencjalne możliwości ujęcia wody dla miasta Lubniewice wynoszą 2160 m³/dobę. W 2004 roku w ramach programu SAPARD gmina Lubniewice rozbudowała rurociąg tranzytowy przesyłający wodę z Lubniewic do Osiedla Świerczów, w którym była zlokalizowana istniejąca sieć wodociągowa. Rozbudowana sieć wodociągowa dosyłowa i rozdzielcza obejmuje teraz całość Osiedla Świerczów. Ponadto przyłączono do rozbudowanego rurociągu sieci rozdzielczej następnych działek wytyczonych w sąsiedztwie wykonanej sieci.

Tabela 7 Wodociągi i kanalizacja w gminie Lubniewice w 2012 roku

	Sieć w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych (w szt.)		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzane siecią kanalizacyjną w dam ³
	wodociągowa rozdzielcza	kanalizacyjna	wodociągowe	kanalizacyjna	w dam ³	Na 1 mieszkańca w m ³	
Gmina Lubniewice	20,0	33,2	581	501	81,9	26	128
w tym miasto	12,3	18,4	362	334	51,4	25,3	108

Źródło: Województwo Lubuskie 2013 – Podregiony, Powiaty, Gminy (grudzień 2013 r.)

Tabela 8 Wykorzystanie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie Lubniewice

	Ludność w gminie ogółem	W tym korzystająca z			
		wodociągu	kanalizacji	wodociągu	kanalizacji
	w tys.		w % ogółu ludności		
2010	3148	2787	2398	89,0	76,6
2011	3125	2788	2424	89,0	77,3
2012	3147	2829	2467	89,2	77,8
2013	3191	bd	bd	bd	bd

Źródło: Bank Danych Lokalnych (stan na 30.VI.)

Z powyższych danych wynika, iż nieznacznie ale wzrasta ilość mieszkańców gminy korzystających zarówno z sieci wodociągowej oraz z sieci kanalizacyjnej. Należy zaznaczyć, że w gminie Lubniewice bardzo wysoki % ludności korzysta z powyższych instalacji.

Gmina Lubniewice jest najlepiej zaopatrzoną w sieć kanalizacyjną gminą spośród wszystkich gmin powiatu sulęcińskiego, posiadająca 95% skanalizowania. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 22,7 km. W chwili obecnej niepodłączona jest do kanalizacji miejscowość Rogi, ze względu na dużą odległość od aglomeracji Lubniewic (planuję się budowę biobloku wraz z systemem kanalizacyjnym), Kolonia Lubniewice i nieliczne przysiółki.

W 2005 roku w ramach programu ZPORR zakończono modernizację mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Lubniewicach oraz budowę kanalizacji sanitarnej w Jarnatowie i Gliźnie. Stan techniczny, technologia i sposób oczyszczania ścieków były przestarzałe i kosztowne – stanowiło zagrożenie dla procesu skutecznego oczyszczania ścieków. Poza efektami finansowymi projekt generuje efekty dla społeczeństwa i warunków gminy, przyczyniając się do poprawy warunków pracy i życia mieszkańców oraz zwiększając atrakcyjność terenów wiejskich dla inwestycji pozarolniczych. Nastąpi poprawa stanu środowiska, ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego. Nastąpi przyrost nieruchomości przyłączonych do gminnego systemu kanalizacyjnego, spadnie ilość

zbiorników bezodpływowych (szamb). Zmniejszy się obciążenie gospodarstw domowych kosztami oczyszczania ścieków z tytułu różnicy między sumarycznymi kosztami oczyszczania 1m ścieków dowożonych z szamb, a zrzuconych do kanalizacji zbiorczej.

Liczba oczyszczalni ścieków w gminie Lubniewice w 2012 roku wyniosła: 1. Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniosła 2765 osób.

2.1.9. Gospodarka odpadami

W gminie Lubniewice gospodarstwa indywidualne oraz wszystkie instytucje i zakłady mają obowiązek posiadania pojemników na odpady stałe. Neutralizacja ich odbywa się poza obszarem gminy. Aktualnie na terenie gminy gospodarką odpadami zajmują się następujące przedsiębiorstwa:

- Zakład Usług Komunalnych – Sulęcín,
- Celowy Związek Gmin CZG- 12 – Długoszyn,
- Zakład Gospodarki Komunalnej – Lubniewice,
- LS-Plus – Oddział w Gliźnie
- Veolia Usługi dla Środowiska – Gorzów Wlkp.

W gminie Lubniewice ok. 85 % mieszkańców posiada urządzenia do gromadzenia odpadów. Na podstawie szacunków ilości wytwarzanych odpadów i ilości odpadów zbieranych, największą skutecznością zbiórki wśród wszystkich gmin powiatu w 2002 roku, zanotowano w gminie Lubniewice (99,8 %).

W czerwcu 1997 roku z inicjatywy władz samorządowych 12 gmin powstał Celowy Związek Gmin CZG-12. Obecnie w skład Związku wchodzi 15 gmin województwa lubuskiego i zachodniopomorskiego. W ostatnim czasie obszar CZG-12 powiększył się o kolejne gminy: Łagów i Bledzew. Program CZG-12 składa się z czterech płaszczyzn:

- prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów,
- prowadzenie edukacji ekologicznej,
- budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Długoszynie,
- rekultywacje starych nie spełniających norm składowisk gminnych.

Rokroczny wzrost odzysku surowców wtórnych (wzrost ilości zbieranych surowców oraz rodzajów segregowanych odpadów) osiągnięto poprzez prowadzenie od stycznia 1998 r. programu pilotażowego, który miał zmienić ludzkie przyzwyczajenia - wyrobić nawyki selekcjonowania odpadów. Program polegał na wprowadzeniu worków do selektywnej zbiórki odpadów w wybranych sołectwach oraz rozstawieniu kolorowych pojemników w siedzibach gmin, na początku było to szkło i papier. W październiku CZG-12 poszerzył program o plastik. Od września 1998 r. prowadzona jest zbiórka makulatury w jednostkach organizacyjnych wytwarzających znaczne ilości tego surowca. Od 2002 r. program zbiórki odpadów zbieranych selektywnie został poszerzony o kolejne miejscowości i instytucje obejmując akcją cały teren CZG-12. Wprowadzono pojemniki typu igloo

w zabudowie wielorodzinnej w siedzibach gmin, pojemniki typu 1100 l z różnokolorową klapą w miejscowościach pow. 300 mieszkańców, system wieszakowo-workowy w zabudowie jednorodzinnej, system zbiórki odpadów organicznych oparty o brązowe pojemniki różnej wielkości. Na terenach wiejskich proponowany gospodarstwom jest system „kompostowników” uprawiając kompostownie przydomowe. Związek będąc w posiadaniu dobrego i w pełni funkcjonującego zaplecza technicznego w postaci Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Długoszynie, sukcesywnie poszerza program selektywnej zbiórki odpadów wprowadzając już wkrótce zbiórkę odpadów wielkogabarytowych i odpadów problemowych.

Wybudowany w Długoszynie międzygminny Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (ZUOK) tworzy pełną infrastrukturę do unieszkodliwiania odpadów powstających na terenie całego Związku – jednolity dla gmin członkowskich system segregacji, zwózki, unieszkodliwiania i wtórnego zagospodarowania odpadów komunalnych. Elementy technologiczne Zakładu (linia do segregacji odpadów, kompostownia kontenerowa, wiata na odpady wielkogabarytowe, boksy na odpady niebezpieczne, stacja do przeróbki gruzu) łącznie z nowoczesną kwaterą składowiska – w pełni odpowiadają najsurowszym kryterium oceny ochrony środowiska. Całkowita ilość odpadów powstająca na obszarze działania Zakładu wynosi 43 000 ton. CZG-12 zajmują się także rekultywacją starych niespełniających norm składowisk gminnych. Do tej pory zamknięto 12. wysypisk gminnych i zrekultywowano 7. z nich, m.in. wysypisko położone między Lubniewicami a Glisnem.

2.1.10. Zasoby mieszkaniowe

Stan zasobów mieszkaniowych, pośrednio funkcjonowanie systemów obsługi oraz stan środowiska przyrodniczo-kulturowego mają wpływ na warunki zamieszkania. Warunki zamieszkania w gminie określa się jako gorsze niż przeciętne.

Wynika to z następujących uwarunkowań:

1. stan zasobów mieszkaniowych:

- gorszy niż przeciętnie stan techniczny mieszkań wynikający z wieku substancji:
 - substancja mieszkaniowa zrealizowana do roku 1944 w gminie ogółem 72,3% (analogicznie w województwie 50,6%),
 - niskie dochody ludności nie zapewniają środków na niezbędne remonty i modernizacje,
- standard zamieszkania (wg US Zielona Góra 1998 r.) zbliżony do przeciętnego:
 - zagęszczenie mieszkań większe niż przeciętne: ogółem w gminie 3,45 osoby/1 mieszkanie (woj. lubuskie 3,31 osoby/1 mieszkanie),
 - nieco mniejsza liczba osób na 1 izbę wynosząca 0,88 (woj. lubuskie 0,90),
 - większa powierzchnia użytkowa w m²/1 osobę - w gminie 20,8 m²/1 osobę (woj. lubuskie - 18,9 m²/1 osobę).

2. stan sanitarny środowiska przyrodniczego nieco lepszy niż przeciętny

- stan zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz powietrza lepszy niż przeciętnie,
 - brak w gminie obiektów powodujących zagrożenia dla środowiska,
 - dogodne warunki do dalszego porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w obszarze gminy w oparciu o oczyszczalnię ścieków w Lubniewicach,
3. lepsza niż przeciętnie dostępność usług wynikająca z rozmieszczenia urządzeń podstawowej obsługi ludności w Lubniewicach i Gliźnie (w Lubniewicach i Gliźnie dla 88% ludności) oraz niewielkich odległości wsi Jarnatów oraz osady Rogi od Lubniewic.

Sytuacja mieszkaniowa w zakresie ilości mieszkań w gminie jest poprawna. Na rynku lokali mieszkalnych występuje pozytywne zjawisko napływu nowych mieszkań, co wynika z danych przedstawionych w poniższych zestawieniach.

Warto także zwrócić uwagę na zaplecze mieszkań socjalnych w gminie Lubniewice. W roku 2012 w zasobach gminy było jedynie 9 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni użytkowej 184 m². Gmina wypłaca także dodatki mieszkaniowe – w roku 2012 gmina wypłaciła ogółem 274 takich dodatków w łącznej kwocie 44 402 zł.

Tabela 9 Zasoby mieszkaniowe w gminie Lubniewice

	2010	2011	2012	2013
Mieszkania ogółem	1041	1050	1059	1073
Izby ogółem	4430	4479	4528	4616
Powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem w tys. m²	86 244	87 371	88 883	91 449

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 10 Zasoby mieszkaniowe wg lokalizacji w gminie Lubniewice

	2010		2011		2012		2013	
	Miasto	Wieś	Miasto	Wieś	Miasto	Wieś	Miasto	Wieś
Mieszkania	703	338	710	340	716	343	730	343
Izby	3008	1422	3047	1432	3079	1449	3167	1449
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)	59 552	26 692	60 421	26 950	61 521	27 362	64087	27 362

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 11 Mieszkania oddane do użytkowania w 2012 roku

	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa w m ³	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
Gmina Lubniewice	10	54	1657	165,7

Źródło: Portrety powiatów i gmin województwa lubuskiego w 2012 r.

2.2. Gospodarka

2.2.1. Liczba podmiotów gospodarczych

Na potencjał gospodarczy każdej gminy wpływ ma ilość przedsiębiorstw, ich charakter, branża, w której działają a także otoczenie biznesu, na które składają się m.in. banki, instytucje ubezpieczeniowe i finansowe.

Tabela 12 Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych w gminie Lubniewice

	2010	2011	2012	2013
Podmioty gospodarcze ogółem	311	301	305	308
W tym sektor publiczny	14	14	14	15
Osoby fizyczne prowadzące działalność gosp.	229	212	215	219
Spółki handlowe	25	29	27	27
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	13	13	12	13
Spółdzielnie	1	1	1	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	11	13	14	14

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Powyższe zestawienie podmiotów gospodarczych wskazuje na rosnący potencjał gospodarczy gminy Lubniewice zwłaszcza sektora prywatnego. Na przestrzeni ostatnich lat wzrosła liczba spółek handlowych utrzymuje się na podobnym poziomie. Począwszy od roku 2011 więcej osób fizycznych podjęło prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Warto również zwrócić uwagę na rosnącą liczbę stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Tabela 13 Podmioty gospodarcze według PKD i rodzajów działalności

Branża	2010	2011	2012	2013
Ogółem	311	301	305	308
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	26	27	26	29
Przemysł i budownictwo	83	84	82	81
Pozostała działalność	202	190	197	198

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Z interpretacji powyższej tabeli wynika, iż znacząca liczba podmiotów gospodarczych znajduje się w branży jest przemysłowo-budowlanej – w roku 2011 było ich aż 84.

Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów gospodarczych niewątpliwie przeważają firmy będące mikroprzedsiębiorstwami, w których pracuje od 1-9 osób. Najczęściej są to małe firmy rodzinne.

Tabela 14 Podmioty gospodarcze według klas wielkości

Branża	2010	2011	2012	2013
Ogółem	311	301	305	308
0-9	297	288	291	296
10-49	14	13	14	12

Źródło: Bank Danych Lokalnych

2.2.2. Turystyka

Pod względem turystyczno-krajoznawczym okolice Lubniewic należą do jednych z najciekawszych zakątków Ziemi Lubuskiej. Jest to największy i najbardziej rozwijający się ośrodek turystyczny w zachodniej Polsce. Istniejące kompleksy jezior i lasów, walory wypoczynkowe, bogata baza, łagodny mikroklimat z korzystnymi warunkami solarnymi uczyniły z Lubniewic piękną i bardzo popularną miejscowość letniskową, licznie odwiedzaną przez turystów krajowych i zagranicznych (około 100 tys. osób rocznie). Niewątpliwie głównym atutem Lubniewic są jeziora, nad którymi znajdują się zadbane plaże oraz strzeżone kąpieliska dla dzieci i dorosłych. W okresie lata czynne są wypożyczalnie sprzętu wodnego – kajaki, rowery wodne, łodzie wiosłowe, żaglówki. Można tu uprawiać żeglarstwo, pływanie a nawet surfing i windsurfing. Na jedynej rzece w gminie można uprawiać spływ kajakowy, który ze względu na liczne przeszkody należy do bardzo trudnych, ale cechuje się bardzo dużą atrakcyjnością.

Oprócz sportów wodnych można również uprawiać biegi w terenie, tenis ziemny, mini golf a w zimie biegi narciarskie i łyżwiarstwo. Natomiast w nowoczesnej hali sportowej koszykówkę, piłkę ręczną i nożną, siatkówkę, badminton, tenis stołowy, bilard, dla siłaczy dostępna jest siłownia. Największą atrakcją są Ośrodki Jeździeckie Rekreacji Konnej, których na terenie gminy jest dwa. Oferta jest wszechstronna: można uczyć się jazdy na koniu pod kierunkiem instruktorów, można uczestniczyć we wspólnych krótkich spacerach na koniach, można zapisać się na dłuższy rajd. Dla wygodnych pozostają przejażdżki bryczkami latem i saniami zimą. W końcu października i na początku listopada organizowane są bardzo atrakcyjne polowania na lisa, czyli tzw. Hubertusy. Wokół jezior znajdują się leśne pola biwakowe oraz doskonałe miejsca niezorganizowane obozowiska. Lubniewickie jeziora to raj dla wędkarzy, którzy wyławiają stąd największe i najciekawsze okazy, m.in. sandacze, szczupaki, okonie, płocie, sumy, węgorze, liny, karpie, leszcze, amury i tołpygi białe. Dowodem coraz lepszego stanu ilościowego ryb są organizowane zawody wędkarskie. Cykliczną imprezą są otwarte zawody o Puchar Burmistrza Lubniewic. W okresie jesieni magnesem przyciągającym ludzi, szczególnie z głębi kraju są grzyby, obficie rosnące w tutejszych lasach (kurki, prawdziwki, maślaki, podgrzybki, kozaki) oraz owoce lasu (borówki, jeżyny, jagody). Wypoczywający mogą korzystać z licznych wycieczek po

najbliższej okolicy wytyczonymi szlakami turystycznymi pieszymi i rowerowymi. Ze względu na bliskość przejść granicznych mogą też urządzać wycieczki do Frankfurtu i Berlina.

Szlaki piesze – łącznie 60,3km:

Szlak niebieski – wokół jeziora Lubniewsko - 14,0km. Szlak pozwala zobaczyć ciekawe i malownicze tereny Lubniewic oraz Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego „Uroczysko Lubniewsko”. Szlak jest stosunkowo łatwy. Swój początek bierze przy węźle szlaków nad zatoką jez. Lubniewsko (szlak czerwony i żółty). Wybierając szlak niebieski zobaczymy zarówno samo miasteczko Lubniewice z licznymi zabytkami oraz jeziorami jak również będziemy mieli okazję podziwiać teren Uroczyska Lubniewsko z jego niezwykle bogatą, polodowcową rzeźbą terenu (pagórki, wzgórza, doliny i wąwozy), licznymi czystymi źródłiskami, malowniczymi skarpami nadbrzeżnymi oraz porastającymi obszar Uroczyska lasami. Z elementów kulturowych na trasie niebieskiego szlaku znajduje się wczesnośredniowieczne grodzisko słowiańskie z VII w oraz pozostałości po dawnym młynie.

W obrębie szlaku znajduje się punkt widokowy „Domek na Wodzie” – kryty pomost widokowy, z którego można podziwiać jezioro Lubniewsko, teren Uroczyska z licznymi, malowniczymi wąwozami jak również słowiańskie grodzisko czy Rybakówkę przy której można przyjrzeć się hodowli ryb oraz zobaczyć budowle piętrzące wodę. Szlak kończy się w Lubniewicach przy zabytkowej księgarni.

Szlak czerwony – Lubniewice (Urząd Miejski)-Trzcińce-Jezioro Krzywe-szosa Jarnatów-Lubniewice - 8,9km. Szlak ten okrąży jezioro Lubiąż. Trasa szlaku jest łatwa. Szlak jest wytyczony w taki sposób, aby turyści mogli zobaczyć zabytki Lubniewic oraz samo miasteczko. Zdecydowana część szlaku prowadzi wśród lubniewickich lasów brzegiem jeziora Lubiąż. W połowie drogi warto zatrzymać się nad małym, uroczym jeziorkiem Postomsko, gdzie są przygotowane ławki i stoły. Po przeciwnej stronie znajduje się jezioro Krzywe, z którego wody uchodzą do jeziora Lubiąż. Na trasie szlaku znajduje się osiedle Trzcińce, z których bezpośrednio można dojść do Lubniewic. Po drodze warto zejść jednak ze szlaku i skierować się na Ośrodek Wypoczynkowy „Pod Basztą”, można tam zobaczyć zabytkową basztę i stamtąd brzegiem jeziora udać się do Lubniewic. Szlak na swoim końcowym odcinku prowadzi wzdłuż leśnej ścieżki dydaktycznej.

Rysunek 3 Szlaki piesze

Źródło: www.lubniewice.pl

Szlaki rowerowe liczą łącznie 67,1km:

Szlak niebieski– Osiecko–Lubniewice-Glisno-Górski Młyn-Sobieraj-Jarnatów - 21,1km. Szlak łatwy, miejscami nieco trudniejszy. Nawierzchnia na sporym odcinku asfalt, ale także drogi gruntowe, sporadycznie miejscami piachy. Szlak zarówno dla miłośników dziedzictwa kulturowego jak i przyrodniczego. Bardzo ciekawy, urozmaicony krajobrazowo szlak, szczególnie interesujący po wjechaniu na teren Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Uroczysko-Lubniewsko”, gdzie poprowadzony jest po malowniczych, głębokich jarach i wąwozach morenowych, a następnie wzdłuż brzegu jeziora Lubniewsko.

Szlak czerwony– Lubniewice (Urząd Miejski)-Rezerwat Janie-Rogi-Jarnatów - 20,2 km. Miejscami nieco trudny szlak prowadzący przez bardzo ciekawe przyrodniczo zakątki gminy jak: Rezerwat Janie im. Włodzimierza Korsaka, Zalew Wałdowicki (leśny zbiornik retencyjny), Jezioro Jarnatowskie. W miejscowości Rogi warto zobaczyć pałac zlokalizowany nad urokliwym jeziorkiem i otoczony przepięknym parkiem. We wsi Jarnatów również do zwiedzenia pałac z otaczającym go parkiem, barokowy kościół i grobowiec rodziny von Waldow.

Szlak żółty – od czerwonego szlaku rowerowego-Rogi - ok. 2,5 km. Szlak łącznikowy od czerwonego szlaku rowerowego do miejscowości Rogi. Trasa łatwa, poprowadzona po starym nasypie kolejowym.

Szlaki rowerowe kontynuowane poza terenem gminy:

MIĘDZYNARODOWY SZLAK ROWEROWY R-1 – 9,8km (na terenie gminy Lubniewice). Przez Lubniewice prowadzi Europejski Szlak Rowerowy R-1. Cały szlak wiedzie z Bologne nad Kanałem La Manche we Francji, przez Holandię, Belgię, Niemcy, Polskę i dalej do Kaliningradu, Sankt Petersburga i Moskwy. W województwie lubuskim szlak wiedzie przez miejscowości: Kostrzyn, Ośno Lubuskie, Sulęcín, Miechów, Jarnatów, Lubniewice, Międzyrzecz, Drezdenko.

Szlak żółty– Trzemeszno Lubuskie-Kolonia Glisno-Rozdroże – 7km.

Szlak czarny – Grodzisko-Rozdroże – 4km (szlak jest kontynuowany na terenie Gminy Sulęcín i wiedzie wśród urokliwych wąwozów morenowych Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Uroczysko Lubniewsko”).

Szlak czerwony - Źródła Czerwonego Potoku-WąwózŻubrowski – 2,5km.

Szalki wodne - spływ kajakowy rzeką Lubniewką – trasa wiedzie od jez. Krajnik przez rezerwat florystyczny „Janie im. Włodzimierza Korsaka”, miejscowość Rudnica do Kołczyzna, gdzie uchodzi do kanału Bema. Długość trasy wynosi 27,0 km.

Szlak samochodowy M-2, długości 93 km i jest niejako przedłużeniem szlaku rowerowego K-4: od Skwierzyny – Murzynowo – Stare Polichno – Santok – Galewo – Janczewo – Wawrów – Gorzów Wlkp.

Pod koniec 2012 roku grunty leśne gminy Lubniewice zajmowały obszar 8762,8 ha. Najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano właśnie w gminie Lubniewice – na poziomie 65%.

W obrębie gminy wydzielonych jest sześć obwodów łowieckich, w których prowadzone są polowania dewizowe. Na tych, których pasją jest natura czeka 51,85 ha rezerwatu błotnego „Janie” oraz 1406,46 ha zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Uroczysko Lubniewsko”. Można tu spotkać rzadkie okazy flory i fauny, oraz niespotykane pofałdowania terenowe z licznymi jarami i strumieniami. Piękne, malownicze widoki tego regionu, szczególnie w okresie lata i złotej jesieni, można obserwować z kilku punktów widokowych. Okolice Lubniewic, ze względu na charakterystyczne ukształtowanie i rzeźbę terenu doskonale nadają się do uprawiania różnych form biegów terenowych. Od lat odbywają się tu ważne imprezy biegaczy przełajowych i biegających na orientację. W 1992 roku odbyły się tutaj Mistrzostwa Polski, a rok później Grand Prix Polonia-93. Ranga tych imprez świadczy o bardzo dużej atrakcyjności terenów Lubniewic oraz istniejącej bazie potrzebnej do zorganizowania tej rangi imprez. Ponadto tereny te posiadają opracowane mapy z kierunkami tras biegowych, które w przyszłości mogą służyć do szkolenia młodych adeptów biegania na orientację. Wszyscy amatorzy biegania mogą korzystać ze ścieżek biegowych wytyczonych przy jeziorze Lubiąż lub biegać drogami leśnymi w otoczeniu przyrody i ciszy.

Ponadto działalność rekreacyjna i wypoczynkowa prowadzona jest w obiekcie pałacowym w Gliźnie. Ośrodek w Rogach jest miejscem szkoleń dla administracji państwowej i samorządowej, dla firm i organizacji społecznych. Gmina Lubniewice jest laureatem wielu krajowych konkursów w tym na Mistrza Gospodarności na najbardziej ekologiczną miejscowość w kraju za 1994 rok. Gmina za swoje walory turystyczne, ciekawą ofertę wypoczynkową oraz niekonwencjonalne formy ich promocji została zakwalifikowana do 1 ligi najprężniejszych w kraju i walczy o palmę pierwszeństwa w tym konkursie. Zwycięzca w Rankingu Gmin Turystycznych „Gazety Lubuskiej” w 1998 roku. W 2002 roku w rankingu „Złota Setka Samorządów” dla najbardziej aktywnych i najwięcej inwestujących gmin w Polsce wg tygodnika „Wprost” Lubniewice uplasowały się na 16 miejscu. Dzięki wspólnym działaniom wydłuża się sezon turystyczny, który trwa od maja do listopada. W miesiącach zimowych Lubniewice są licznie odwiedzane szczególnie w okresie ferii zimowych i dni wolnych od pracy.

Biowalory uzdrowiskowe Lubniewic - Region Lubniewice charakteryzuje się szczególnymi biowalorami, aby stać się uzdrowiskiem - specyficzny uzdrowiskowy mikroklimat. Od 1971 roku podjęte zostały przez Katedrę i Zakład Higieny AWF w Warszawie pod kierunkiem A. Brodniewicza, kompleksowe badania przydatności Lubniewic do pełnienia tej funkcji. Badaniom poddano: warunki solarne, warunki meteorologiczno – klimatyczne, warunki higieniczne plaż i kąpielisk oraz ocenę stopnia czystości środowiska przyrodniczego. Osobno przeprowadzone badania wskazują na istnienie złóż solankowych i borowin. Uzyskane wyniki wielostronnych badań dowodzą iż Lubniewice oprócz znakomych warunków turystycznych i wypoczynkowych, higieniczno – sanitarnych posiadają wielkie możliwości rozwinięcia lecznictwa klimatyczno – zdrojowego. Niezależnie od rozwinięcia aeroterapii (czyste powietrze, obfitość tlenu, fitoncydów i olejków eterycznych) oraz helioterapii, istnieją także sprzyjające warunki do stosowania kąpeli solankowych i borowinowych a szczególnie kinezyterapii terenowej. Nizinny klimat Lubniewic przedstawia dla większości mieszkańców Polski jeszcze tę korzyść, iż nie wymaga on dłuższej aklimatyzacji.

Wśród wskazań na pierwsze miejsce wysuwają się: choroby serca i naczyń krwionośnych, nadciśnienie, miażdżyca, nieżyty dróg oddechowych i choroby płuc, schorzenia przewodu pokarmowego, chor. narządu ruchu, stany pooperacyjne i pourazowe, stany wyczerpania ogólnego i po zatruciach ciężkimi metalami, choroby kobiece, choroby nerek i dróg, nerwice wegetatywne

Turyści spragnieni obcowania z przyrodą mogą skorzystać z usług gospodarstw agroturystycznych m.in:

- gospodarstwo rolne agroturystyka „Nad Jeziorem” R. Mizerska-Janus – dom położony malowniczo nad brzegiem jeziora, taras przed domem, sad, piaskownica i huśtawki dla dzieci;
- gospodarstwo agroturystyczne „Pod Lasem” S. Skorupa w Gliźnie – główną atrakcją ośrodka jest hodowla strusi prowadzona przy gospodarstwie;
- gospodarstwo agroturystyczne E. E. Żurańscy w Lubniewicach;

- gospodarstwo agroturystyczne „Rogi” – usytuowane pośród przepięknych lasów w odległości ok. 10 km od Lubniewic w pobliżu jezior, własne ekologicznie uprawiane warzywa, możliwość skorzystania z rowerów;
- gospodarstwo agroturystyczne „KOS” C. Knopkiewicz w Lubniewicach - nad Jeziorem Krajnik, malownicza okolica, bliskość lasu oraz wspaniała atmosfera zapewniają spokojny i przyjemny wypoczynek;
- "Rancho Frontczaka" B. Frontczak – stadnina koni.
- Pasięka Eko-Barć, Maria Ryńska

Tabela 15 Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów w Gminie Lubniewice(2013 r.)

Obiekty noclegowe	Ilość
Ogółem	10
Obiekty całoroczne	5
Miejsca noclegowe ogółem	565
Miejsca noclegowe całoroczne	378

Źródło: Bank danych Lokalnych

Tabela 16 Wybrane obiekty noclegowe w Gminie Lubniewice

Obiekt noclegowy	Liczba pokoi/ Liczba miejsc noclegowych	Sezonowość
OBIEKTY SKATEGORYZOWANE		
Hotel Woński Spa****	56/ 99	całoroczny
Szkolne Schronisko Młodzieżowe Lubniewice	6/40	całoroczny
INNE OBIEKTY NOCLEGOWE		
Pałac w Gliśnie	20/46	całoroczny
Ośrodek Wypoczynkowy „ZIELONY CYPEL”	bd	sezonowy
Ośrodek Mewa	5/35	całoroczny
Ośrodek Wypoczynkowy LAGUNA	bd	sezonowy
Centrum Wypoczynkowo-Konferencyjne „STILON”	-/234	całoroczny
Ośrodek Szkoleniowy - Wypoczynkowy LubSol	domki/ 216	sezonowy
Ośrodek Wypoczynkowo-Szkoleniowy „KACZY DOŁEK”	4/-	bd

Źródło: www.wrotalubuskie.eu, www.lubniewice.pl

Z powyższego zestawienia wynika, że w gminie Lubniewice są dwa obiekty hotelarskie, które zostały objęte kategoryzacją (hotel ****, schronisko młodzieżowe) i są wpisane do Ewidencja Obiektów Hotelarskich Województwa Lubuskiego oraz Centralnego Wykazu Obiektów Hotelarskich (CWOH), prowadzonego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Są to obiekty funkcjonujące w ciągu całego roku. Wybrane pozostałe obiekty noclegowe nie są skategoryzowane, ale oferują turystom zakwaterowanie w ośrodkach wypoczynkowych bądź wypoczynkowo-szkoleniowych działających zarówno całorocznie, jak i sezonowo. Łącznie gmina Lubniewice oferuje swoim turystom 565 miejsc, z czego ok 67% to miejsca sezonowe.

Tabela 17 Liczba turystów i udzielanych noclegów

	2010	2011	2012	2013
Liczba turystów korzystających z noclegów ogółem	5426	6328	5325	10407
Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów	276	66	275	796
Liczba udzielonych noclegów turystom ogółem	22 408	18 439	20725	26 813
Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym	700	216	1054	1784

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W powyższych zestawieniach widać zauważalny spadek liczby udzielonych noclegów turystom w roku 2011. Liczba turystów zagranicznych odwiedzających gminę Lubniewice właśnie w roku 2011 jest dużo niższa niż w latach pozostałych objętych badaniem. Niewątpliwie najlepszym rokiem okazał się rok 2013 z bardzo wysoką liczbą turystów korzystających z noclegów ogółem. Liczba turystów zagranicznych praktycznie się potroiła.

2.2.3. Tereny pod inwestycje

Koncepcja zagospodarowania plaży miejskiej

Zamysłem koncepcji było stworzenie szczególnie atrakcyjnego miejsca rekreacji i wypoczynku zarówno dla turystów jak i mieszkańców miasta. W myśl idei jak najmniej ingerowano w ukształtowanie terenu, starając się o jak największe wykorzystanie istniejących warunków. Poszczególne elementy zagospodarowania cechują się jak największym minimalizmem ze wskazaniem na funkcjonalność, uwzględniając przy tym aspekty ekologiczne. Przeprojektowano istniejący bar na całoroczną restaurację oraz na skarpie doprojektowano kawiarnię z tarasem widokowym. Poza tym zaprojektowano wiatę dla animatorów gier i zabaw dla dzieci. Elementem scalającym poszczególne, projektowane budynki w całość są dachy w systemie „zielonego dachu” oraz użyte materiały tj. drewno, biały tynk oraz szkło.

Zaprojektowano też nowe wieże ratownicze, oraz pomosty, które podzielono na: część związaną bezpośrednio z kąpieliskiem, oraz część służącą za promenadę, na której końcu znajduje się miejsce cumowania gondoli i łodzi motorowych.

Na terenie kompleksu plażowego umiejscowiono dwa place zabaw oraz dwie przestrzenie dla zabaw dzieci w wodzie z jednej strony ograniczone plażą z drugiej zamknięte linią pomostów. Całość uzupełniono obiektami małej architektury: ławeczkami, koszami na śmieci, prysznicami oraz zielenią oddzielającą poszczególne strefy. Wzdłuż brzegu jeziora zaprojektowano drewnianą kładkę by umożliwić przejazd zarówno rowerom jak i wózkom.

Rysunek 4 Plaża w Lubniewicach – wizualizacja

Źródło: www.lubniewice.pl

2.3. Strefa społeczna

2.3.1. Struktura społeczna

Według stanu na 30 czerwca 2013 roku gminę Lubniewice zamieszkuje 3191 mieszkańców, w tym 1573 kobiet i 1618 mężczyzn. W mieście zamieszkuje 2074 osób, na wsiach 1117 osób. Mieszkańcy gminy stanowią 8,86% ludności powiatu sulęcińskiego. Gmina Lubniewice jest najmniejszą gminą w powiecie sulęcińskim zarówno pod względem zaludnienia, jak i zajmowanej powierzchni.

Tabela 18 Ludność gminy wg miejsca zamieszkania

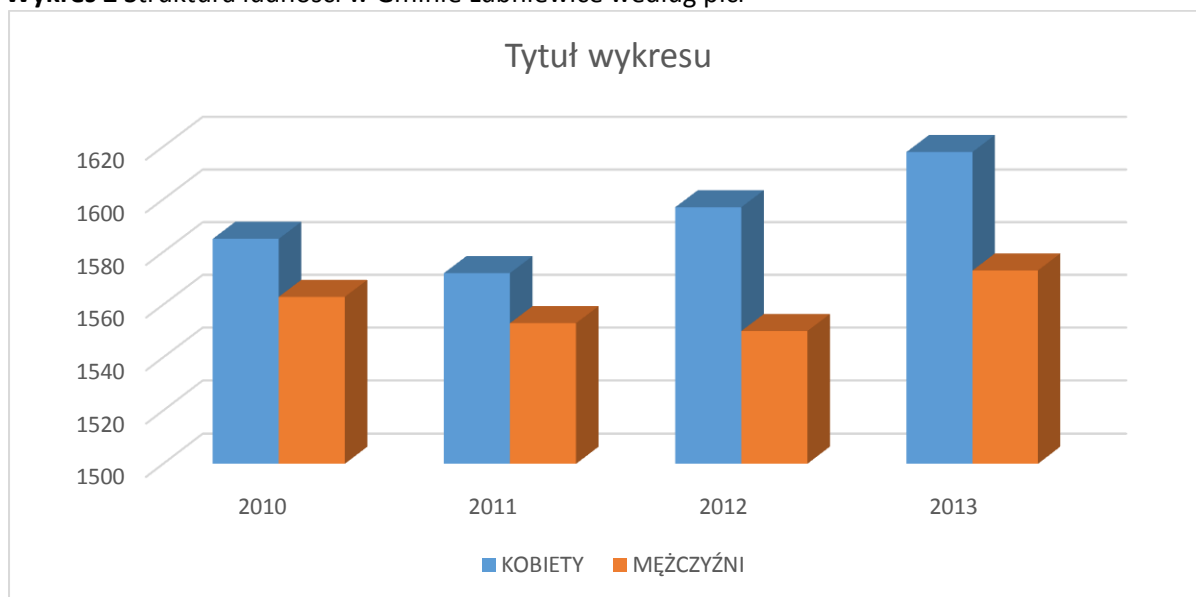
Lata	Ludność ogółem	Miasto	Wieś
2010	3148	2032	1116
2011	3125	2013	1112
2012	3147	2033	1114
2013	3191	2074	1117

Źródło: Bank Danych Lokalnych (stan na 30.VI.)

Jak wynika z powyższej tabeli, ludność gminy ogółem nieznacznie się zwiększa, przy czym ilość mieszkańców miasta utrzymuje się prawie na niezmiennym poziomie – nieznaczny wzrost nastąpił w 2013 roku, jeśli chodzi o ludność zamieszkującą wieś – obraz praktycznie nie ulega zmianie.

Poniższy wykres obrazuje natomiast strukturę ludności gminy wg podziału na płeć.

Wykres 2 Struktura ludności w Gminie Lubniewice według płci

Źródło: Bank Danych Lokalnych (stan na 30.VI.)

Z powyższego wykresu wynika, iż w strukturze ludności według płci, nie znajdujemy dominującej roli jeśli chodzi o kobiety i mężczyzn. Różnica ilościowa między kobietami i mężczyznami w okresie objętym badaniem utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie.

Tabela 19 Wskaźniki modułu gminnego

	2010	2011	2012	2013
Ludność na 1km ² (gęstość zaludnienia)	24	24	24	24
Kobiety na 100 mężczyzn	102	102	102	101
Małżeństwa na 1000 ludności	6,7	6,1	6,7	4,4
Urodzenia na 1000 ludności	7,6	9,6	11,4	8,8
Zgony na 1000 ludności	10,17	9,28	7,31	8,77
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,5	0,3	4,1	0,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych (stan na 30.VI.)

Jak wynika z powyższej tabeli, gęstość zaludnienia na przestrzeni lat 2010-2013 utrzymuje się constans. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku ilości kobiet w gminie przypadających na 100 mężczyzn. W roku 2012 współczynnik zawarty ch małżeństw kształtował się na poziomie 6,7 (na 1000

ludności), a wskaźnik przyrostu naturalnego był najwyższy w okresie objętym badaniem. Najwięcej urodzeń było w latach 2011 i 2012, najwięcej zgonów zanotowano w roku 2010 i 2011. Niepokojący jest natomiast wskaźnik przyrostu naturalnego w roku 2010 (-2,5 / 1000 ludności).

2.3.2. Bezrobocie

Zgodnie z informacjami podawanymi przez Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze, wielkość bezrobocia w gminie Lubniewice na przestrzeni lat 2010 -2013 przedstawiała się następująco:

Tabela 20 Wielkość bezrobocia w gminie Lubniewice w latach 2010 – 2013

	2010	2011	2012	2013
Liczba osób bezrobotnych	187	189	214	196

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze – Rynek pracy województwa lubuskiego

Przedstawione zestawienie pokazuje, iż najlepszym rokiem na rynku pracy w gminie Lubniewice był rok 2010 (najmniej osób bezrobotnych). Na przełomie lat 2010-2013 średnia wielkość bezrobocia oscyluje w okolicach 196 osób.

Tabela 21 Bezrobotni wg wybranych kategorii w gminie Lubniewice(stan na 31.12.2012 r.)

Bezrobotni zarejestrowani					
ogółem	Kobiety (z liczby ogółem)	będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy (z liczby ogółem)	do 25 roku życia (w tym)	powyżej 50 roku życia (w tym)	długotrwale bezrobotni (w tym)
214	102	195	51	44	78

Źródło: Rynek Pracy w województwie lubuskim w 2012 roku (Zielona Góra 2013)

Jak wynika z powyższego zestawienia, największą grupę osób, wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w gminie Lubniewice stanowią osoby długotrwale bezrobotne, czyli takie, które pozostają bez zatrudnienia ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat.

Tabela 22 Pracujący wg wybranych rodzajów w gminie Lubniewice(stan na 31.12.2012 r.)

Pracujący						
	ogółem	Kobiety (z liczby ogółem)	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel, naprawa pojazdów samochodowych, zakwaterowanie i gastronomia	Działalność finansowa, ubezpieczenia, obsługa rynku nieruchomości
Gmina Lubniewice	215	134	bd	bd	41	115
w tym miasto	198	129	bd	bd	41	106

Źródło: Województwo Lubuskie 2013 – Podregiony, Powiaty, Gminy (grudzień 2013 r.)

Powyższa tabela wyraźnie pokazuje, że 92,1% osób pracujących znajduje zatrudnienie w mieście. Zdumiewających jest fakt, iż ze wszystkich osób pracujących aż 129 stanowią kobiety.

2.3.3. Oświata i wychowanie

W gminie zapewnione jest kształcenie uczniów na 2 poziomach (szkoła podstawowa oraz gimnazjum). Na terenie gminy funkcjonuje szkoła podstawowa oraz gimnazjum zlokalizowane w mieście Lubniewice – Zespół Szkół Samorządowych w Lubniewicach (wg danych w roku szkolnym 2012/2013). Obecnie w skład kompleksu oświatowego wchodzi budynki: Szkoły Podstawowej imienia Janusza Korczaka, Gimnazjum imienia Włodzimierza Korsaka, hali widowiskowo – sportowej oraz boisko tartanowe. Kompleks oświatowy służy młodzieży przez cały rok. Zarówno w okresie ferii zimowych jak i wakacji od wielu lat organizowane są w nim różne zajęcia sportowo – rekreacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Na terenie miasta działa także jedno przedszkole. Szczegółowe zestawienie obrazuje poniższa tabela.

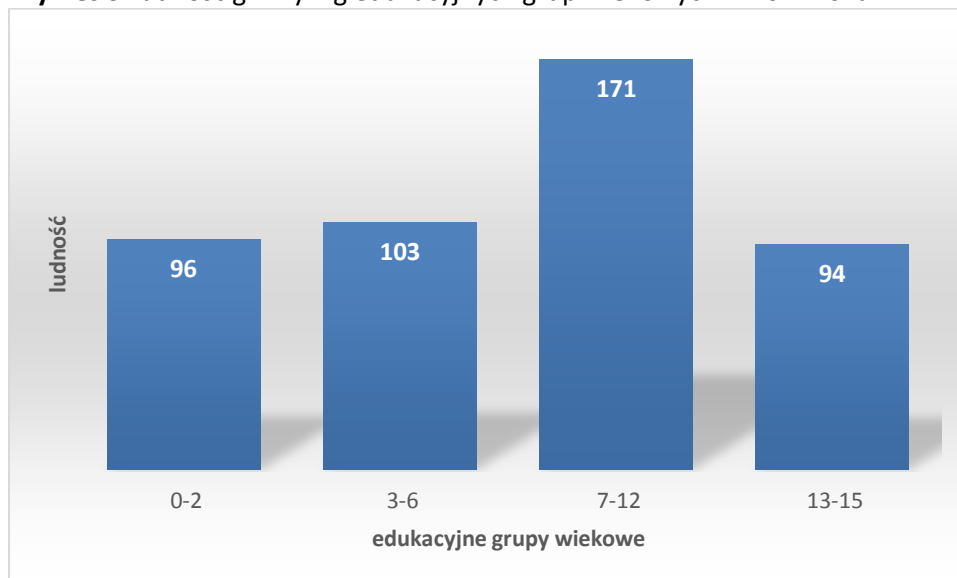
Tabela 23 Edukacja w gminie Lubniewice

Edukacja	2010/11	2011/12	2012/13
Żłobki ogółem	-	-	-
Dzieci przebywające w żłobkach w ciągu roku	-	-	-
Placówki wychowania przedszkolnego	1	1	1
w tym przedszkola	1	1	1
Miejsca w przedszkolach	95	95	90
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	84	84	69
w tym w przedszkolach	84	84	69
Szkoły podstawowe	1	1	1
Uczniowie szkół podstawowych	173	166	171
Szkoły gimnazjalne	1	1	1
Uczniowie szkół gimnazjalnych	112	100	93
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów:			
podstawowych	7	6	7
gimnazjalnych	7	7	6

Komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów w szkołach:			
podstawowych	26	26	26
gimnazjalnych	15	15	15

Źródło: Urząd Statystyczny w Zielonej Górze (dane za rok 2012)

Wykres 3 Ludność gminy wg edukacyjnych grup wiekowych w 2012 roku

Źródło: Urząd Statystyczny w Zielonej Górze (dane za rok 2012)

Powyższy wykres przedstawia obraz ludności gminy wg edukacyjnych grup wiekowych. Wynika z niego, że badanym roku największą grupę stanowiła grupa szkolna podstawowa w wieku 7-12 lat, a następnie grupa przedszkolna w wieku 3-6 lat. Wielkość grup wiekowe gimnazjalnej i żłobkowej kształtowała się mniej więcej na identycznym poziomie – ok. 90.

2.3.4. Kultura

Gmina Lubniewice pełni funkcje kulturalne o zasięgu lokalnym, związanym z bezpośrednią obsługą mieszkańców miasta i terenów wiejskich. Obiekty pełniące wyżej wymienione funkcje lokalne koncentrują się głównie w Lubniewicach. Zadania z zakresu organizacji życia kulturalnego w mieście realizuje Gminny Ośrodek Kultury (GOK) „Pod Morwą” i Biblioteka Publiczna. W gminie Lubniewice można obejrzeć wiele zabytków. Do najważniejszych należą:

Lubniewice

Pałac z 1793 r. - już w XIV wieku w Lubniewicach istniał zamek, wymieniany jako siedziba właściciela miasta – rodziny von Waldow. XVI-wieczne źródła mówią o dwóch dworach: „Czerwonym” i „Białym”. Tzw. „Stary Zamek” powstał w 1812 roku na miejscu „Czerwonego Dworu” i nosił cechy stylu klasycystycznego. Założycielem rezydencji oraz przylegającego parku był Adolf Friedrich IV von

Waldow. W XIX wieku pałac należał do przedstawicieli połączonych rodzin von Waldow i von Reitzenstein. Karl Friedrich Ernst Edward von Waldow und Reitzenstein przekształcił w 1865 roku majątek w ordynację (majorat). Jego następca, po częściowych zniszczeniach z 1846 roku, rozbudował klasycystyczny pałac w 2. połowie XIX wieku o nową wschodnią część, dodając reprezentacyjną, monumentalną fasadę, w której odtąd mieściło się główne wejście do budynku. Po roku 1945 budynek pełnił rolę szkoły, a następnie ośrodka wypoczynkowo-rekreacyjnego, którego adaptacja w latach 60 XX wieku spowodowała wprowadzenie licznych zmian wewnątrz budynku, w wyniku tych prac pałac zatracił część swoich pierwotnych cech. Przez wiele lat pozostawał w dzierżawie, nieużytkowany i nieremontowany, stopniowo niszczał. Nowy właściciel - „Centrum Zamek” rozpoczął remont, który objął wymianę pokrycia dachowego i remont części elewacji. Obecnie prace remontowe są wstrzymane.

Rysunek 5 Przedwojenne Lubniewice – zamek

Źródło: www.lubniewice.pl

Neorenesansowy zamek z 1907r.- na początku XX wieku spadkobiercą i nowym właścicielem rozległych majątków w Lubniewicach, Gliźnie i Kiełpinie został Carl Friedrich Ernst Edward von Waldow-Reitzenstein, który postanowił wybudować nową rezydencję po północnej stronie zatoki jeziora Lubiąż. Pałac, zwany dziś „Nowym Zamkiem” zaprojektowany został przez berlińskich architektów A. Dinklage, E. Paulusa i O. Lilloe, i powstał w latach 1909-1911. Pałac położony w obrębie założenia parkowego, posiada od północy tzw. dziedziniec honorowy, natomiast od strony jeziora rozległy taras urozmaicony różnorodną, dekoracyjną roślinnością. Z tarasu, schodami prowadziła trasa widokowa do ozdobionej herbem studni na brzegu jeziora. Do założenia pałacowo-parkowego prowadzą wjazdy: od wschodu przez murowaną bramę z kordegardą i od północy ulicą Zamkową. Do dziś istnieje połączenie obu rezydencji – „Nowego” i „Starego Zamku” przez drewniany

most, przecinający zatokę jeziora. Kompozycja parku wyróżnia się nie tylko licznymi, utwardzonymi ścieżkami spacerowymi, ale również elementami małej architektury i interesującym drzewostanem. Oprócz gatunków rodzimych, takich jak: dąb, aka-cja, klon, sosna i kasztanowiec występują tu również: dąb burgundzki, piramidalny, perełkowiec japoński, kłęk, jodła balsamiczna i grab dębolistny – pomnik przyrody. Po II wojnie światowej obiekt początkowo mieścił szkołę z internatem dla sierot po zamordowanych nauczycielach, ale już od 1949 roku został zaadaptowany na ośrodek wczasowy. Obecnie, wraz ze „Starym Zamkiem” jest własnością „Centrum Zamek” z Warszawy.

"Brama" oraz stajnie - niegdyś mieścił się tu znany w całym kraju Ośrodek Jeździecki „Mustang”.
Stylowa chata ryglowa z końca XVIII w. - o konstrukcji szkieletowej - obecnie znajduje się w niej księgarnia.

Gotycki kościół z XV w. z neogotycką wieżą z 1882 r.- wyposażenie kościoła pochodzi z XVII i XVIII w. Kościół jest halowy, trójnawowy ze sklepieniem krzyżowo-żebrowym.

Glisno

Pałac z 1793 r.- budynek pałacu zlokalizowany w południowej części miejscowości wraz z założeniem folwarcznym oraz parkiem. Obiekt zwrócony jest elewacją frontową w kierunku północno-wschodnim, poprzedzony misą fontanny i gazonem. Po zachodniej stronie pałacu zlokalizowane jest założenie folwarczne z dziedzińcem gospodarczym. Po stronie południowej rozciąga się park w typie krajobrazowym liczący ok. 28 ha, z ruinami mauzoleum rodu von der Marwitz na osi widokowej od elewacji parkowej pałacu i mniejszym mauzoleum rodu von Wartenberg oraz romantycznymi ruinami mostu. Kolejnym właścicielem majątku był Israel Moses Henoach, znany jako fundator kościoła wzniesionego w 1837 roku, który adaptował pałac na luksusowe kasyno z hotelem. Po kolejnych zmianach własnościowych, w posiadanie majątku wszedł Karl Otto von Wartenberg, który zrezygnował z prowadzenia uzdrowiska i skoncentrował się wyłącznie na prowadzeniu działalności rolnej. W południowo-wschodniej części parku wystawiono mauzoleum rodzinne z herbami rodowymi w frontonie fasady. Przebudowano i rozbudowano również pałac, w którym spadkobiercy K.O. von Wartenberga mieszkali do końca lat 20. XX wieku.

W 1945 roku majątek został znacjonalizowany i przekształcony w Państwowe Gospodarstwo Rolne. Pałac do lat 60. XX wieku nie był użytkowany i znajdował się w złym stanie technicznym. W 1967 roku budynek został wdzierżawiony Kaliskiej Wytwórni Pluszu i Aksamitu na ośrodek kolonijny. W latach 1968-1972 przeprowadzono remont generalny i adaptacje wewnątrz do nowej funkcji. W latach 70. XX wieku użytkownikiem pałacu była firma Rurotex. W 1978 roku właścicielem obiektu został Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego w Lubniewicach. Aktualnie obiekt wykorzystywany jest jako Centrum Szkoleniowe, zarządza nim Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Kościół pw. Serca Pana Jezusa z 1830 roku

Jarnatów

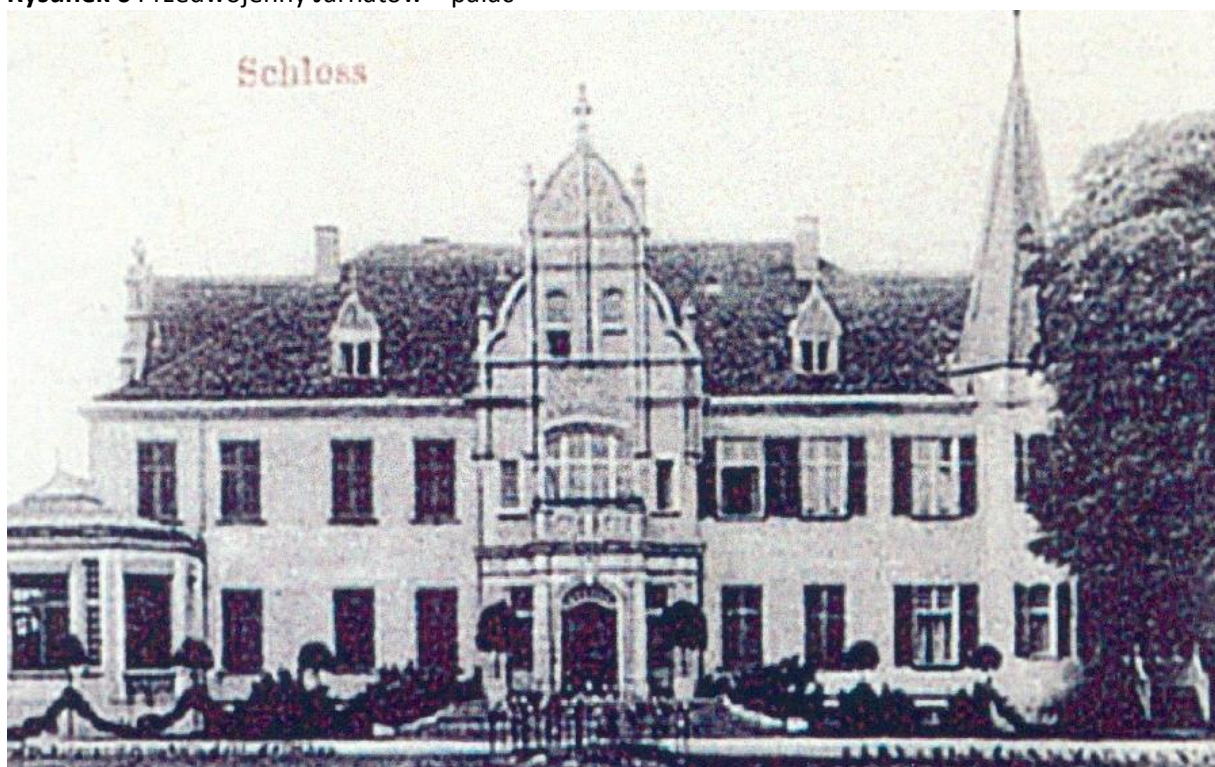
Założenie folwarczne z XVIII wiecznym pałacem i parkiem – znajduje się w północno-zachodniej

części Jarnatowa. Dziedziniec z zabudową gospodarczą mieści się w południowo-zachodniej części założenia, który od wschodu zamyka pałac, oddalony od drogi wiejskiej ok. 100 m. Rozległy park otacza pałac od strony północnej i wschodniej. Park tworzą głównie drzewa liściaste: klon, akacja, kasztanowiec, dąb, wiąz, uzupełnione cisami, świerkami i daglezią. Zachowały się również liczne aleje: lipowa, klonowa, grabowa i głogowa. O siedzibie szlacheckiej wspominają źródła z początku XVIII wieku, mógł to być budynek, stanowiący główny korpus dzisiejszego pałacu, usytuowany na osi północ-południe, równoległy do ulicy. W latach 20 XX wieku rodzina Böttinger dokonała znacznych zmian w budowlu – w wyniku przebudowy wzbogacono bryłę o ryzalit, wieżę, oranżerię i wystawki w dachu oraz wzniesiono skrzydło północno-zachodnie, nadając całości formę rezydencji o cechach renesansowych i romantycznych. XVIII-wieczny budynek posadowiony zo-stał na kamiennych ławach fundamentowych, natomiast XX-wieczne skrzydło i oranżeria na ceglanych. W okresie powojennym pałac należał początkowo do PGR, od lat 60. XX wieku wykonano remont, związany z adaptacją obiektu na ośrodek kolonijny. W 1981 roku rozpoczęto adaptację na ośrodek wypoczynkowo-szkoleniowy. Prace te przerwano w 1983 roku. Kolejny, prywatny właściciel rozpoczął dalsze prace remontowe, które trwają do dziś.

Kościół barokowy z 1770 r. - ufundowany przez Kacpra Adama von Waldow.

Grobowiec rodzinny Waldow – zlokalizowany w parku przy jarnatowskim cmentarzu.

Rysunek 6 Przedwojenny Jarnatów – pałac

Źródło: www.lubniewice.pl

Rogi

Pałac nad jeziorem Zofiówka - wzniesiony w początku XX wieku (1906 – 1913) pałac ma charakter XIX-wiecznej rezydencji romantycznej, nawiązującej stylistowo i ukształtowaniem bryły do architektury

zamkowej. Pierwotnie mógł on pełnić rolę letniej rezydencji mieszkalnej lub zameczku myśliwskiego. Dominującym elementem architektonicznym jest wieża, umieszczona w południowo-wschodnim narożniku pałacu, kryta wysokim dachem namiotowym. Urozmaicona ryzalitami i wieżyczkami bryła budowli posiada cechy stylu późnoromantycznego z elementami neoromańskimi i neorenesansowymi. Okazała rezydencja pałacowa z parkiem oraz folwarkiem zlokalizowana jest w kompleksie leśnym. Pałac zajmuje południowo-wschodni kraniec założenia folwarcznego. Od południa i wschodu otoczony jest parkiem krajobrazowym, który założono równocześnie z budową pałacu, wykorzystując zróżnicowane gatunkowo zadrzewienie pobliskiego lasu. Od strony kolonii w Rogach prowadzi aleja dojazdowa obsadzona starodrzewem dębowym. Oryginalny wystrój wewnątrz zachował się w pomieszczeniach parteru i większości sal piętra - są to głównie boazerie i sztukaterie stropów. Pomieszczenia reprezentacyjne (dawna sala balowa, dawny salon ogrodowy oraz ogromny reprezentacyjny holl) usytuowane są w trakcie zachodnim oraz w części północnej pałacu.

Adolf Friedrich August II właścicielem pałacu był jeszcze w końcu lat 20. XX wieku, a rezydencja wraz z majątkiem w rękach rodziny von Waldow przetrwały do roku 1945. W 1946 roku w pałacu organizowane były kursy dla drwali leśnych, w latach 1947-1952 pałac pełnił funkcję ośrodka wczasowego. W latach 1952-1976 należał do Technikum Leśnego, następnie mieściło się tutaj prewentorium oraz dom pomocy społecznej dla dzieci upośledzonych. Od 1976 roku pałac w Rogach pełni funkcję ośrodka szkoleniowo-wypoczynkowego Urzędu Wojewódzkiego i następnie Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. Po generalnym remoncie w latach 1978-1979, prowadzono tutaj szkolenia dla pracowników administracji rządowej i samorządowej. Obecnie pałac znajduje się w użyczeniu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Gorzowie Wlkp.

2.3.5. Placówki biblioteczne

W gminie Lubniewice funkcjonuje Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Lubniewicach. Biblioteka zapewnia całościową obsługę mieszkańcom Gminy. Pomaga rozwijać oraz zaspakajać potrzeby czytelnicze, edukacyjne i informacyjne osobom w każdym przedziale wiekowym, upowszechniać wiedzę, naukę i rozwijać kulturę.

Biblioteka organizuje cykliczne akcje skierowane do mieszkańców:

- „ Biblioteka bliżej przedszkolaka”- spotkania z przedszkolakami w Lubniewicach i Gliźnie mające na celu propagowanie czytelnictwa wśród najmłodszych;
- spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki- klub działa w ramach ogólnopolskiej sieci DKK. Spotkania odbywają się raz w miesiącu , zawsze w środę - są wspaniałą okazją do dyskusji na temat książek ale też służą integracji lokalnej społeczności;
- „ Grupa zabawowa”- zajęcia dla dzieci w wieku 0-3 lat, których celem jest rozwój dzieci najmłodszych nieobjętych jeszcze edukacją przedszkolną. Spotkania w każdy poniedziałek o godz. 16.00 ;

- „Święto Pluszowego Misia”- jest to impreza dla najmłodszych organizowana w ramach Światowego Dnia Misia . W tym dniu tj. 25 listopada obchodzimy urodziny najpopularniejszej zabawki, która jest też przyjacielem dzieci. Konkursy, wspólne śpiewanie i tańce są dobrą okazją również do integracji;

- zajęcia edukacyjno- rozwojowe dla dzieci szkoły podstawowej organizowane we współpracy ze szkolną świetlicą. Cykl zajęć, których celem jest nauka poprzez wspólną zabawę.

Poza tym Biblioteka Publiczna organizuje spotkania autorskie, warsztaty edukacyjne w ramach realizowanych projektów.

Informacje o aktualnych zajęciach i projektach są umieszczane na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Lubniewice oraz na portalu Facebook.

Biblioteka zapewnia również bezpłatny dostęp do internetu (3 stanowiska komputerowe), Kącik Malucha, Zieloną Czytelnię, Kącik prasowy, nowości wydawnicze, biblioteczkę dla najmłodszych.

Liczba zarejestrowanych czytelników w GBP w roku 2012 wynosiła 448 osób. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach – 11,5.

2.3.6. Muzea Miejskie

W mieście Lubniewice nie ma jednostki pełniącej funkcję muzealną. Najbliższe muzeum znajduje się w Gorzowie Wlkp. – Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta w Gorzowie Wielkopolskim.

2.3.7. Domy Kultury

Gminny Ośrodek Kultury (GOK) „Pod Morwą” w Lubniewicach jest instytucją, której zadaniem jest prowadzenie edukacji artystycznej społeczności z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wiekowych i różnych środowisk. Między pokoleniami został stworzony most, który umożliwia dzielenie się wiedzą, umiejętnościami i doświadczeniem, pozwalając na pogłębienie więzi. Jest to szczególnie ważne w środowisku Gminy Lubniewice, gdzie ludzie starsi stanowią istotną jego część, często jednak są skazani na wykluczenie społeczne. Dlatego też stworzono specjalną ofertę, której adresatem jest ta właśnie grupa. W tym celu powołano Klub Seniora, w którym bywalcy rozwijają pasje takie, jak kolekcjonerstwo, rękodzielnicтво, zdobywając przy tym nowe umiejętności – obsługa komputera, wykorzystanie Internetu. W Galeryjce na Górcie funkcjonuje stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu. Młodzi ludzie – wolontariusze służą tam pomocą osobom starszym, zwłaszcza w obszarze korzystania z Internetu. Galeryjka jest też miejscem, gdzie lokalna społeczność może promować swoje produkty. Istnieje również możliwość promowania się w szerszym zakresie - poprzez E-Galerię. GOK stanowi miejsce integracji środowiska lokalnego, w związku z czym podejmuje współpracę z instytucjami i stowarzyszeniami z obszaru gminy. Wraz ze szkołą opracowano system promujący uczniów, aktywnie uczestniczących w życiu GOK. Wraz ze stowarzyszeniami organizuje partnerskie imprezy tematyczne, rozszerzając tym samym krąg odbiorców.

Gminny Ośrodek Kultury „Pod Morwą” jest placówką wielofunkcyjną i środowiskową, otwartą na realizację społecznie akceptowanych zadań w zakresie edukacji artystycznej i kulturalnej, stwarzającej możliwość kształtowania różnych zainteresowań i uzdolnień artystycznych.

Gminny Ośrodek Kultury również:

- rozpoznaje, rozbudza i zaspokaja potrzeby uczestników imprez i zajęć,
- prowadzi działalność edukacyjną,
- realizuje swój program wspólnie z innymi placówkami oświatowymi, wychowawczymi i kulturalnymi,
- upowszechnia chęć do aktywnego uczestnictwa w ramach ruchu artystycznego i zajęć w klubach i pracowniach,
- prowadzi działalność w świetlicach wiejskich – Glisno, Jarnatów, Świerczów, które stanowią małe centra kultury na miarę potrzeb mieszkańców (integracja lokalnej społeczności, która bierze czynny udział w animacji kultury, wypracowując własne obszary i wzorce działań, z pomocą animatorów GOK).

Działa tu kilka sekcji, prowadzących zajęcia rozwijające zainteresowania dzieci, młodzieży i dorosłych: m.in. malowania na szkle, animacyjna (akademia kreatywności), instrumentalna, teatralna, plastyczna, aerobiku, taneczna oraz wokalna.

Rysunek 7 Gminny Ośrodek Kultury „pod Morwą” w Lubniewicach

Źródło: www.lubniewice.pl

Ponadto GOK „Pod Morwą” realizuje projekty dofinansowane ze środków Unii Europejskiej w zakresie działań edukacyjnych i społecznych, także we współpracy z sąsiadami po stronie niemieckiej (realizacja projektu „Lubniewice w obiektywie” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz projektu „Pokonywać granice poprzez wspólne inwestowanie w przyszłość” w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej (Województwo Lubuskie – Brandenburgia 2007-2013). GOK otrzymał także wsparcie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach projektu pn. „Modernizacja obiektu GOK oraz wyposażenie pracowni edukacyjnych”, dzięki któremu ośrodek stał się nowoczesną instytucją kultury służącą mieszkańcom gminy.

2.3.8. Kluby i obiekty sportowe

Życie lokalne w gminie Lubniewice aktywizują także obiekty sportowe. Kluby i obiekty sportowo-rekreacyjne:

- Klub Sportowy „Lubniewiczanka” Lubniewice,
- Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Postomia” Filia Lubniewice (powstał w XI.2009r., składa się z dwóch sekcji: narciarstwa biegowego i lekkiej atletyki),
- Klub Sportowy Glisno,
- Uczniowski Klub Sportowy „SOKÓŁ”,
- Hala widowiskowo-sportowa wraz ze ścianą wspinaczkową przy Zespole Szkół Samorządowych w Lubniewicach,
- Miasteczko Ruchu Drogowego,
- Korty tenisowe w OW „STILON”,
- Ośrodki Jeździeckie „Master”, „Ranczo u Frontczaka”,
- sala widowiskowo-sportowa w Gliźnie.

2.3.9. Organizacje pozarządowe o charakterze kulturalnym

Na terenie gminy Lubniewice działa kilka organizacji i stowarzyszeń.

Tabela 24 Organizacje i stowarzyszenia

Lp.	Nazwa	Cele
1.	Towarzystwo Przyjaciół Lubniewic Lubniewice -stowarzyszenie działa od 18.01.1965 r.	Stowarzyszenie realizuje swe cele przez: - organizację cyklicznych imprez promujących gminę Lubniewice, - organizację wystaw, pokazów i udział w targach, - inspirowanie i prowadzenie różnych form popularyzujących cele stowarzyszenia, - współpracę z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami

		o podobnych celach działania w kraju i za granicą, - innych działań związanych z realizacją celów stowarzyszenia.
2.	Koło Gospodyń Wiejskich z Lubniewic, Zespół „LUBNIEWICZANKI” - organizacja powstała w 1947 roku	Po wojnie panie organizowały między innymi kursy gotowania, szycia i robótek ręcznych. W 1977 r. powstał zespół śpiewaczy „Lubniewiczanki”. Obecnie koło organizuje różne imprezy Dzień Kobiet, Dzień Matki, puszczanie wianków w Noc Świętojańską oraz bierzemy czynny udział w przeglądach piosenki ludowej, biesiad, dożynek, dni Lubniewic, dzień śledzika, festynach, dzień seniora. Koło Gospodyń opiera swoją działalność na społecznej pracy członków.
3.	Koło Gospodyń Wiejskich w Gliźnie - koło reaktywowało się 20.X.2003 r., liczy 30 członkiń	KGW jest członkiem Wojewódzkiego Związku Rolników Kótek i Organizacji Rolniczych w Gorzowie Wlkp. oraz Lokalnej Grupy Działania – Kraina Szlaków Turystycznych z siedzibą w Sulęcinie. Działalność koła wynika z potrzeb środowiska lokalnego. Koło współpracuje z organizacjami działającymi na terenie wsi (Stowarzyszeniem Na Rzecz Rozwoju i Promocji Wsi Glisno, OSP, Klubem Sportowym, Radą Kościelną i Radą Sołecką), jak również Gminy Lubniewice, Powiatu Sulęcińskiego, nawiązuje kontakty z innymi Kołami Gospodyń Wiejskich działającymi na terenie naszego województwa. Działalność koła uwzględnia aspekty gospodarcze, edukacyjne, socjalne jak również kulturalne. Wspólnie z innymi organizacjami przygotowywane są sportowe festyny rodzinne, bale dla dzieci i dorosłych, dożynki wiejskie, spotkania opłatkowe, festyny odpustowe, przeglądy pieśni patriotycznych i wojskowych. Koło prowadzi również działalność promocyjną. Uczestniczy w imprezach organizowanych przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz WZRKiOR. Członkinie koła przygotowują stoisko z wypiekami i tradycyjnymi potrawami, za które otrzymały nagrody i wyróżnienia. W ramach działalności edukacyjnej koło wspiera dzieci ze świetlicy wiejskiej, gromadę zuchową „Orliki” oraz drużynę harcerską „Ciacho”. Pozyskuje fundusze na wyjazdy wakacyjne, do kina, na basen itp.
4.	Chór pokolenia Glisno - istnieje 7 lat przy świetlicy wiejskiej w Gliźnie, chór liczy ponad 30 osób	Jak sama nazwa wskazuje do chóru należą dzieci, rodzice i dziadkowie. Chór przygotowuje oprawy muzyczne na uroczystości kościelne i państwowe. W swoim repertuarze ma również piosenki biesiadne i okolicznościowe. Uczestniczy w przeglądach Pieśni Maryjnych, Patriotycznych, a także w przeglądach kolęd. Członkowie chóru uczestniczyli w projekcie „Ze śpiewem przez Pokolenia w Gliźnie”. Projekt był realizowany przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Promocji Wsi Glisno w ramach programu operacyjnego Kapitał Ludzki EFS, priorytet VII, działanie 7.3. W ramach projektu członkowie chóru przeszkoleni zostali z podstawowych wiadomości z zakresu śpiewu, kształtowania głosu i słuchu, zakupiono stroje oraz wyposażono zespół w niezbędne pomoce. Od sześciu lat chór „Pokolenia” jest współorganizatorem przeglądów pieśni patriotycznych, które organizowane są na terenie sołectwa Glisno.
5.	Zespół Śpiewaczy ECHO Jarnatów - powstał pod koniec 2004 r. przy Stowarzyszeniu Kobiet z Jarnatowa	Grupa występuje na wielu imprezach w całym powiecie bawiąc publiczność żywiłowym, biesiadnym repertuarem. Na scenie wrażenie robi nie tylko śpiew, ale i piękne stroje członkiń Echa. Jest to zespół „pokoleniowy” – śpiewają dzieci, młodzież oraz kobiety.
6.	Stowarzyszenie Kobiet z Jarnatowa	

	Jarnatów	
7.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Wsi Glisno - stowarzyszenie działa od 12.03.2007 r., liczy 35 członów	<p>Celem organizacji jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pobudzanie obywatelskiej inicjatywy mieszkańców wsi dla zapewnienia wszechstronnego i wielokierunkowego rozwoju wsi, pielęgnowanie tradycji i historii Glisna oraz jego przyrodniczych walorów, - ochrona walorów kulturowych, zabytkowych, urbanistycznych, przyrodniczych, krajobrazowych na obszarze granic administracyjnych wsi przy współdziałaniu z organami administracji państwowej, samorządowej, instytucjami społecznymi, prywatnymi i kościelnymi, - kształtowanie postaw obywatelskich mieszkańców Glisna i popieranie inicjatyw społecznych, kulturowych, gospodarczych, rozwój lokalnej demokracji, działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwem, - działalność naukowa, oświatowa, kulturalna w zakresie ochrony środowiska, kultury fizycznej i sportu, dobroczynności i pomocy społecznej, a także przyczynianie się do poprawy jakości warunków zamieszkania, samorządności, gospodarki, edukacji i zdrowia, - pomoc i rozpowszechnianie wśród społeczności praktycznej informacji z dziedziny przedsiębiorczości. <p>Stowarzyszenie należy do Lokalnej Grupy Działania Kraina Szlaków Turystycznych od 28.09.2007 r., ma pod opieką Chór Pokolenia oraz harcerzy Ciacho.</p>

Źródło: www.lubniewice.pl

2.3.10. Opieka zdrowotna

Na terenie gminy funkcjonuje od roku 1998 Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie”. Świadczenie usług odbywa się w budynku stanowiącym od 2000r. mienie komunalne. Na tych samych zasadach obecnie funkcjonuje poradnia stomatologiczna, jednakże wraz z gabinetem rehabilitacji, który obecnie zlokalizowany jest w pomieszczeniach Lubniewickiego Ośrodka Kultury, już wkrótce będą funkcjonować w nowym budynku przy ul. Harcerskiej w Lubniewicach. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sulęcinie zapewnia funkcjonowanie poradni. Najbliższy szpital oddalony jest od Lubniewic 15 km.

Zestawienie obiektów funkcjonujących w obszarze opieki zdrowotnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25 Przychodnie. Ambulatoryjna opieka zdrowotna.

	2010	2011	2012	2013
Przychodnie ogółem	2	2	1	1
Przychodnie publiczne	1	1	-	-
Przychodnie niepubliczne	1	1	-	-
Apteki i punkty apteczne	1	1	1	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

2.3.11. Opieka społeczna

Opieka społeczna prowadzona jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubniewicach. Ośrodek ten realizuje zadania własne i zlecone gminie w zakresie pomocy społecznej. Podstawowym zadaniem ośrodka jest wspieranie rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb. Poziom wsparcia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26 Świadczenia pomocy społecznej. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Lubniewice

	2010	2011	2012	2013
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy (gosp. domowe)	206	181	174	bd
Osoby w gospodarstwach korzystające z pomocy	540	419	405	bd
Udział osób % w gosp. domowym korzystających z pomocy	17,2	13,4	12,9	bd

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Najwięcej gospodarstw domowych korzystających z pomocy przypada na rok 2010, kiedy to z pomocy społecznej skorzystało ponad 17%, co stanowi 540osób. W porównaniu do roku 2012, z pomocy środowiskowej opieki społecznej skorzystało 135 osób mniej.

2.3.12. Bezpieczeństwo publiczne

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i osobom wypoczywającym jest jednym z ważniejszych zadań. Funkcja miasta, jego położenie niesie ze sobą wzrost kradzieży samochodów oraz wzmożony ruch osób i samochodów. Na rzecz bezpieczeństwa publicznego w mieście działają następujące instytucje, jednostki i organizacje:

- Rewir Dzielnicowy w Lubniewicach
- Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej
- Powiatowa Komenda Policji i Straży
- Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
- Straż Miejska
- Obrona Cywilna (OC)

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Charakterystyka obecnej sytuacji na obszarze rewitalizowanym

3.1. Zagospodarowanie przestrzenne

Rozwój urbanistyczny miast wymusza na ich władzach umiejętne i racjonalne sterowanie tym procesem. Działanie takie jest niezbędne, aby wyeliminować chaos urbanistyczny i architektoniczny, niepożądane zjawiska związane z uciążliwościami niektórych funkcji. W szeroko pojętej dziedzinie nauki, jaką jest urbanistyka działania takie określane są mianem struktury przestrzennej.

Warto przy tym zaznaczyć, że struktura przestrzenna nie jest domeną tylko miast dużych. Miasto Lubniewice mimo przynależności do kategorii miast małych, również posiada swoją własną strukturę przestrzenną, wyrażoną głównie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta oraz bardziej szczegółowo, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Miasto Lubniewice jest cennym zespołem urbanistyczno-krajobrazowym, posiada wiele obiektów architektonicznych o cechach zabytkowych z ubiegłych stuleci oraz niezmienny plan zabudowy ulic.

Lubniewice położone są na terenie ukształtowanym przez ostatni lodowiec, po którym pozostały w tym miejscu rynny jeziorne. Na niewielkim obszarze między jeziorami Lubiąż (Lubniewickim) na północy i Krajnik na południu założono osadę, która już w średniowieczu określana była nazwą „oppidum”. Lubniewice leżą na trasie z Gorzowa do Sulęcina, na południowo-wschodnim skraju zwartego kompleksu leśnego Pojezierza Lubuskiego.

Ponieważ miasteczko ma długoletnią tradycję, znajduje się tu szereg zabytków, m.in.:

- pałac, wybudowany w 1793 roku, w stylu neoklasycyzyzm; przebudowany w 1846 roku, zwany „starym zamkiem”,
- pałac, monumentalny, neorenesansowy z 1909 roku, z neogotycką wieżą widokową, zwany „nowym zamkiem”,
- park z XIX wieku.

Stary Zamek

„Stary Zamek” jest budowlą posadowioną na kamiennie-ceglanych fundamentach, o ścianach ceglanych, założoną na planie wydłużonego prostokąta, nakrytą dachem naczółkowym. Elewacje długie: północna i południowa są symetryczne, dziewięcioosiowe, z trójosiowym pseudoryzalitem w centrum, w którym od strony parku umieszczono wejście do sali balowej. W trzyosiowej elewacji południowo-zachodniej znajduje się wejście gospodarcze. Brama wjazdowa od wschodu prowadzi do głównego wejścia, które umieszczono w dobudowanym klasycyzującym szczycie. Jego pięćosiowa fasada jest wyróżniona płytkim, trzykondygnacyjnym ryzalitem, poprzedzonym kolumnowym

gankiem, zwieńczonym konchą balkonową na drugiej kondygnacji. Ściany boczne ryzalitu na parterze, z ośmiopoolowymi oknami są boniowane, natomiast na dwóch wyższych kondygnacjach zdobią pary pilastrów kolumnowych, otaczających otwory okienne. Wnętrze pałacu rozplanowano w układzie dwutraktowym z dwiema klatkami schodowymi w narożnikach północno-wschodnim i południowo-zachodnim. Pomieszczenia reprezentacyjne znajdują się od strony parku. Po roku 1945 budynek pełnił rolę szkoły, a następnie ośrodka wypoczynkowo-rekreacyjnego, którego adaptacja w latach 60. XX wieku spowodowała wprowadzenie licznych zmian wewnątrz budynku: m.in. wydzielenie nowych pomieszczeń sypialnych i wytyczenie nowego korytarza na osi długiej. W wyniku tych prac pałac zatracił część swoich pierwotnych cech. Przez wiele lat pozostawał w dzierżawie, nieużytkowany i nieremontowany, stopniowo niszczał. Nowy właściciel - „Centrum Zamek” rozpoczął remont, który objął wymianę pokrycia dachowego i remont części elewacji. Obecnie prace remontowe są wstrzymane.

Nowy Zamek

Neorenesansowy pałac, stanowiący nowoczesną rezydencję, założony został na rzucie zbliżonym do litery „L”, którego dwa skrzydła połączone są kwadratową w rzucie, wysoką wieżą. Jest to budowla dwukondygnacyjna z poddaszem mieszkalnym, całkowicie podpiwniczona, nakryta wysokim dwuspadowym dachem z licznymi facjatkami. Fundamenty i wysoki cokół wykonane z nieregularnych ciosów kamiennych. Bryła silnie rozczłonkowana z licznymi ryzalitami, które kryte są odrębnymi, różnorodnymi dachami (dwuspadowymi, namiotowymi, hełmami stożkowatym i cebulastym), natomiast wieża hełmem brogowym. Front budynku mieści się od strony północno-wschodniej. Znajduje się tu wejście główne do budynku w ryzalicie dwukondygnacyjnym z neorenesansowym portalem, zwieńczonym tarczą herbową rodu von Waldow i datą „1909”. Po wschodniej stronie wejścia wkomponowano wieżę klatki schodowej, osiągającą wysokość budynku pałacu. Przy wejściu, w skrzydle zachodnim umieszczono w parterze podcień, wsparty na czterech kolumnach doryckich i łukach arkadowych, nad którym znajduje się taras. Podcień z trzema kolumnami znajduje się również u podstawy wieży w elewacji południowej. Elewacje szczytowe wieńczą neorenesansowe woluty. Wnętrze rozplanowano w układzie dwutraktowym w skrzydle zachodnim oraz dwuipółtraktowym z wewnętrznym korytarzem we wschodnim. W skrzydle zachodnim mieszczą się trzy jadalnie z ozdobnymi sztukateriami i boazerią, w zachodnim – biblioteka, sala myśliwska i czytelnia o bogatym wystroju z kominkami, piecami i antycznymi meblami oraz łazienka turecka o oryginalnym wystroju z glazury i terakoty. Pomieszczenia na drugiej i trzeciej kondygnacji wykorzystywane są jako pokoje gościnne. W pałacu zachowały się ponadto inne, liczne elementy pierwotnego wyposażenia: marmurowe okładziny, wystrój pomieszczeń z freskami, złoceniami i sztukateriami, drewniana, dwukondygnacyjna klatka schodowa oraz winda kuchenna. Po II wojnie światowej obiekt początkowo mieścił szkołę z internatem dla sierot po zamordowanych nauczycielach, ale już od 1949 roku został zaadaptowany na ośrodek wczasowy. Po pożarze w latach 60. XX wieku przeprowadzono remont generalny, który objął m.in. przełożenie dachu, wprowadzenie nowych podziałów wnętrza, przebudowę pomieszczeń sanitarnych i częściową wymianę instalacji. Zmiany te nie zatarty

pierwotnego charakteru obiektu, który aktualnie utrzymany jest w dobrym stanie. „Nowy Zamek”, jako własność Gminy Lubniewice, dzierżawiony był przez obywatela Niemiec z Berlina. Obecnie, wraz ze „Starym Zamkiem” jest własnością „Centrum Zamek” z Warszawy.

Zdjęcie 1 Zamek w Lubniewicach

Źródło: www.lwkz.pl

Zdjęcie 2 Rynek w Lubniewicach

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Lubniewice

GLISNO

Wieś Glisno jest malowniczo położoną miejscowością na pojezierzu lubuskim w pobliżu jeziora Lubniewsko o cennych walorach przyrodniczo - krajobrazowych. Znajdują się tu Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy "Uroczysko Lubniewsko" z licznymi gatunkami zwierząt, roślinami chronionymi oraz bogatym runem leśnym, a także liczne zabytki kultury. Najcenniejsze z nich to pałac i park pałacowy o pow. 17,40 ha z 1770 r. a także kilkanaście innych obiektów zabytkowych wpisanych w ewidencję zabytków zlokalizowanych według Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Zielonej Górze., m.in.:

- kościół murowany ewangelicki p.w. Serca Jezusowego (1837 r.), nr rej. 61 z dnia 28.10.1976r.,
- zespół pałacowy: pałac barokowy (ok. 1770 r.), oficyna murowana XIX w., oficyna pałacowa II XVIII w., sztuczna ruina poł. XIX w., kaplica grobowa - Mauzoleum Honochoń (1837 r.), park krajobrazowy z XVIII w., nr rej. 13 z dnia 22.10.1976 r.,
- park podworski, nr rej. A6 z dnia 20.07.1946 r.,
- stodoła murowana z zespołu folwarku pałacu, 1862 r.,
- chlewnia murowana z zespołu folwarku pałacu, 1862 r.,
- stajnia murowana z zespołu folwarku pałacu, 1862 r.,
- gorzelnia murowana z zespołu folwarku pałacu, XIX w.,
- cmentarz komunalny, poł. XIX w.,
- cmentarz przykościelny, 1837 r.,
- szkoła murowana, k. XIX w.

Kościół w Gliźnie

Katolicka świątynia w Gliźnie istniała już na przełomie XIII i XIV w., natomiast obecny kościół powstał w roku 1837 i był ufundowany przez właściciela majątku Glisno, Mosesa Henocha. Wybudowany w stylu klasycystycznym wg projektu cenionego wówczas berlińskiego architekta Karla Friedricha Schinkla. Jest to kościół murowany, na planie prostokąta nakryty dwuspadowym dachem z przylegającą od zachodu wysoką czworoboczną wieżą z zegarem, zwieńczoną niskim hełmem namiotowym. Wnętrze salowe z drewnianym stropem, okolone emporami bocznymi i emporą organową z prospektem organowym. Pierwotnie wyposażony był w ambonę ołtarzową. W prezbiterium zachował się klasycystyczny ołtarz, zaś na emporze dotrwał do obecnych czasów prospekt organowy.

Zdjęcie 3 Kościół w Gliśnie

Źródło: www.glisno.pl

Pałac w Gliśnie

Pałac znajduje się w południowej części Glisna. Pałac został wzniesiony w 1793 w stylu późnego baroku. W swym obecnym kształcie jest to budowla założona na planie wydłużonego prostokąta na osi północny zachód – południowy wschód. Obiekt jest murowany z cegły na zaprawie wapiennej, o tynkowanych elewacjach. Architektonicznie jest to budowla parterowa, w części podpiwniczona, nakryta dachem mansardowym z lukarnami. Na osi pałacu zlokalizowana jest owalna sala nakryta kopułowo. Od frontu poprzedzona została schodami i prostokątnym tarasem, od strony elewacji tylnej schodami i kolumnowym portykiem. Obiekt był wielokrotnie przebudowywany i rozbudowywany oraz adaptowany do zmieniających się jego funkcji. Obiekt jest zwrócony elewacją frontową w kierunku północno-wschodnim.

Zdjęcie 4 Pałac w Gliśnie

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Lubniewice

Zdjęcie 5 Pałac w Gliźnie

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Lubniewice

Po południowej stronie pałacu jest park w typie krajobrazowym o powierzchni około 28 ha. W parku, na osi widokowej od elewacji parkowej pałacu, są malownicze sztuczne ruiny określone jako ruiny mauzoleum rodu von der Marwitz. W głębi parku znajduje się niewielkie mauzoleum rodu von Wartenberg.

Zdjęcie 6 Mauzoleum Wartenbergów w parku

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Lubniewice

Zdjęcie 7 Sztuczna ruina w parku przypałacowym

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Lubniewice

JARNATÓW

Miejscowość położona jest na terenie polodowcowym, w otoczeniu wzgórz morenowych i jezior rynnowych, ok. 5 km na wschód od gminnego miasteczka Lubniewice. Wieś ma kształt regularnej owalnicy, zorientowanej na osi północ-południe. W północno-zachodniej części Jarnatowa znajduje się założenie folwarczne z pałacem i parkiem. Działka z zabudową gospodarczą mieści się w południowo-zachodniej części założenia, który od wschodu zamyka pałac, oddalony od drogi wiejskiej ok. 100 m. Rozległy park otacza pałac od strony północnej i wschodniej. Park tworzą głównie drzewa liściaste: klon, akacja, kasztanowiec, dąb, wiąz, uzupełnione cisami, świerkami i daglezią. Zachowały się również liczne aleje: lipowa, klonowa, grabowa i głogowa.

Według rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa na listę zabytków wpisane są:

- kościół ewangelicki, obecnie rzymsko-katolicki filialny pod wezwaniem MB Szkaplerznej, barokowy z 1770 roku,
- mauzoleum i cmentarz,
- zespół pałacowy, z XVIII-XX wieku:
 - pałac z XVII wieku,
 - park,
- kordegarda,

- brama wjazdowa.

Kościół poewangelicki

Świątynię, będącą aktualnie pod wezwaniem Matki Boskiej Szkaplerznej, wzniesiono pośrodku wsi z fundacji Adama von Waldowa. Barokowy, murowany kościół został od razu otynkowany. Pozwoliło to ozdobić narożniki dyskretnym boniowaniem, czyli dającym wrażenie plastyczności ozdobnymi rowkami w murze. W 1770 r. nadbudowano drewnianą wieżyczkę, a w 1906 r. całość poddano gruntownemu remontowi. Sam budynek jest nieduży, prawie kwadratowy, zaś salowe wnętrze bardzo jasne i dosyć skromne. Ewangelickie kościoły najczęściej pozbawione są bogatej, ociekającej złotem wyzdoby, a świątynia jarnatowska jest właśnie poewangelicka. Zachował się w niej barokowy ołtarz, oczywiście już bez kosza ambonowego, ale w dalszym ciągu ograniczony oplecionymi roślinną wicią kolumnami. Charakterystyczne empyry pozostały już tylko w formie szczątkowej, czyli prospektu organowego nad wejściem do kościoła. XVIII-wieczna tablica herbowa von Waldowów, pochodząca z tej właśnie świątyni, trafiła do Muzeum Lubuskiego w Gorzowie Wlkp. Kościół wpisano do rejestru zabytków pod numerem KOK-I-982/76.

Zdjęcie 8 Kościół poewangelicki

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Lubniewice

Pałac

Bryła pałacu rozczłonkowana. Składają się na nią formy, pochodzące z trzech etapów budowlanych. Na murach obwodowych budowli obronnej wybudowano w poł. XIX w. dwór, który dziś stanowi bryłę główną pałacu, zaś od strony elewacji tylnej zostało dostawione skrzydło boczne. Budynek tworzy kształt litery L, jest dwukondygnacyjny, miejscami trzy, podpiwniczonym z użytkowym poddaszem. Bryłę główną i skrzydło nakrywają połączone dwa dachy czterospadowe z licznymi wystawkami i lukarnami. W centralnej części fasady umieszczono parterowy, boniowany ryzalit zakończony balkonem, podkreślony w partii dachu trójkątnym naczółkiem. W ryzalicie wejście główne poprzedzone przedsionkiem. W narożach elewacji frontowej siedmioboczna oranżeria od strony południowej, od strony północnej kolistą wieżę. Elewacja boczna ze skrzydłem z parterowym ryzalitem i tarsem wspartym na kolumnach. W elewacji ogrodowej sześcioboczna klatka schodowa nakryta dachem ostrosłupowym. Otwory okienne prostokątne, zamknięte okiennicami, bez obramowań czy gzymsów. Detal architektoniczny to profilowane parapety podokienne oraz gzymsy wieńczące. Wystrój wewnątrz zachowany jest tylko w minimalnym zakresie.

Zdjęcie 9 Pałac w Jarnatowie

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Lubniewice

Park

Rozległy teren parku rozciąga się za pałacem i od strony wejścia w elewacji bocznej. Teren za pałacem ukształtowany został tarasowo, z założeniem parku w obniżeniu terenu. Obok elewacji bocznej z tarasem, wychodzącym na park, przebiega główna aleja spacerowa, schodząc w dół zbiega za pałacem. Główny element kompozycji wnętrza parku stanowi obszerna polana trawiasta z pałacem pośrodku, otoczona starodrzewem od strony wsch. i pn. Po zach. stronie elewacji ogrodowej, poniżej skarpy, schodzącej w dół od pałacu, wokół dawnego „gabinetu ogrodowego”, rozciąga się podwójny szpaler lipowy. W pn.-zach. narożniku parku zachował się fragment grobowca rodowego z odchodzącymi dwiema alejami: grabową i głogową. Przedłużenie kompozycji założenia tworzą dwie aleje: zabytkowa aleja dębowa oraz aleja klonowa, rozciągająca się na przedłużeniu wsch. granicy założenia. Do obecnych czasów zachowała się kompozycja założenia wraz z układem głównych dróg parkowych. Przetrwały fragmenty historycznych, regularnych założeń szpalerowych oraz alejowych. Pierwotnie ozdobny charakter części parku, zakomponowanych w otoczeniu pałacu, uległ zatarciu. Cały obszar założenia sukcesywnie zarasta i wymaga prac pielęgnacyjno-rewaloryzacyjnych wraz z zabezpieczeniem pozostałości grobowca rodowego.

Zdjęcie 10 Park pałacowy i aleja dębowa w Jarnatowie

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Lubniewice

Mauzoleum i cmentarz w Jarnatowie

Mauzoleum w Jarnatowie znajduje się tuż przy obecnym cmentarzu komunalnym. W latach władania dobrami jarnatowskimi przez prywatnych właścicieli, mauzoleum było miejscem ich pochówku. Na chwilę obecną przedstawia zły stan, chociaż niektóre elementy się jeszcze zachowały, tj. nadziemna kopuła wsparta kolumnami, herb właścicieli Jarnatowa bezpośrednio nad kryptą grobową i krata zabezpieczająca wejście do krypty. Na terenie obecnego cmentarza w Jarnatowie, tuż przy wejściu znajdują się płyty nagrobne byłych mieszkańców Jarnatowa sprzed II wojny światowej.

Zdjęcie 11 Mauzoleum rodziny Sommingen

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Lubniewice

3.1.1. Granice strefy ochrony konserwatorskiej na obszarze rewitalizowanym

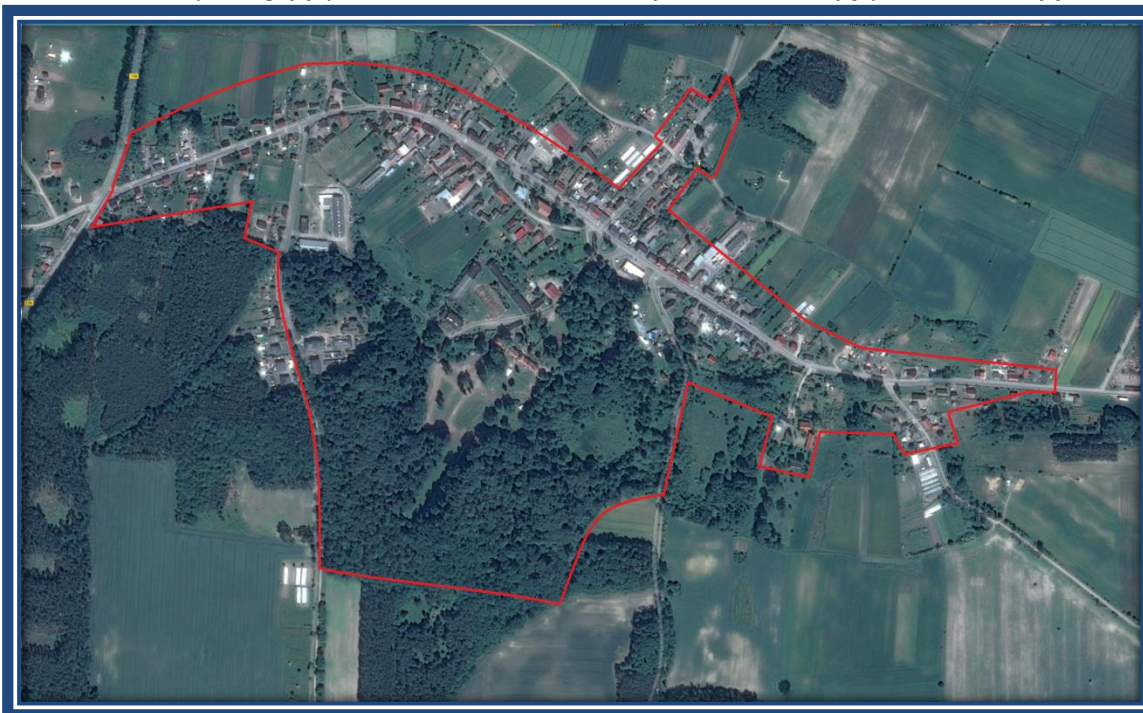
Strefa ochrony konserwatorskiej jest to strefa wyznaczona i zapisana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy, podlegająca ochronie na podstawie przepisów prawa

miejscowego lub gminnego. Strefy takie służą ochronie zabytków, a wszelkie inwestycje na terenach stref ochrony konserwatorskiej wymagają pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Glisno

W miejscowości Glisno obszar działań rewitalizacyjnych obejmuje zabudowę i obszary tej miejscowości położone na wschód od drogi krajowej 136. Północną granicę wyznacza linia zabudowań położonych wzdłuż głównej drogi miejscowości łącznie z terenem cmentarza wysuniętego najbardziej na północ. Od strony zachodniej kończy się na ostatnich zabudowaniach. Od dołu granice wyznaczają zabudowania położone najbardziej na południe, następnie w skład strefy wchodzi również park, który stanowi dalszą część południowej granicy. Potem granica przebiega w kierunku północnym wzdłuż zachodniej części parku aż do zabudowań położonych przy głównej drodze w zachodniej części miejscowości, kończąc się na drodze krajowej nr 136.

Rysunek 8 Obszar podlegający ochronie konserwatorskiej w obszarze objętym rewitalizacją Glisno

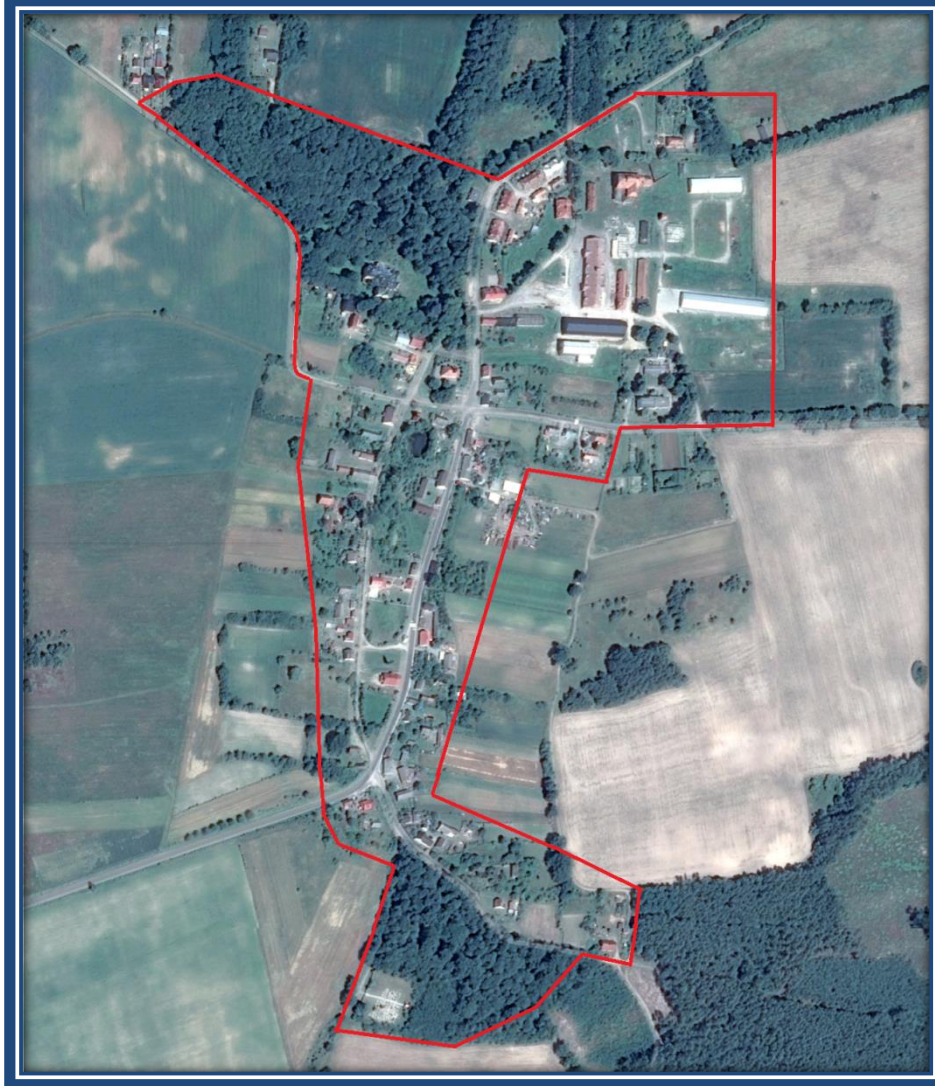
Źródło: Opracowanie własne, maps.google.pl

Jarnatów

Obszar działań rewitalizacyjnych miejscowości Jarnatów obejmuje prawie całość zabudowy tej miejscowości. Zaczynając od części północno zachodniej zaznaczonej na mapie czerwoną linią, obszar obejmuje od północnej strony park, następnie idąc na wschód obejmuje teren popegeerowski (dawny zespół folwarczny), który stanowi również granicę wschodnią obszaru. Następnie od dołu zabudowania położone wzdłuż drogi wylotowej na Lubniewice. Potem granica przebiega od strony wschodniej wzdłuż zabudowań położonych przy drodze wylotowej na Miechów. Od południa granice stanowi cmentarz, następnie granica przebiega wzdłuż zachodniej części zabudowań położonych przy

drodze wylotowej na Miechów łącząc się ze wschodnimi obrzeżami parku, który znajduje się w północno-zachodniej części miejscowości.

Rysunek 9 Obszar podlegający ochronie konserwatorskiej w obszarze objętym rewitalizacją Jarnatów

Źródło: Opracowanie własne, maps.google.pl

Lubniewice - Rynek

W skład obszaru wchodzi grunty i zabudowania położone wokół Placu Wolności. Od strony zachodniej granicę stanowi wschodnia część placu kościelnego, od północnej ulica Osadników Wojskowych z trzema budynkami położonymi na wysokości Placu Wolności. Granicę wschodnią stanowi linia zabudowań położonych przy Placu Wolności, natomiast od południa obszar ograniczony jest dolną linią zabudowań położonych przy ulicy Jana Pawła II, aż do ulicy Ogrodowej.

Rysunek 10 Obszar podlegający ochronie konserwatorskiej w obszarze objętym rewitalizacją Rynek Lubniewice

Źródło: Opracowanie własne, maps.google.pl

Lubniewice - Stary i Nowy Zamek

Obszar działań rewitalizacyjnych obejmuje zespół folwarczny Starego i Nowego Zamku oraz przyległe zabudowania. Granicę zachodnią stanowi lewa część plaży miejskiej i dalej na północ zachodnia część terenu folwarcznego. Następnie granica prowadzi wzdłuż ulicy Sosnowej, a od północy granicę stanowi ulica Gorzowska wraz z przyległymi zabudowaniami. Wschodnią część stanowią zabudowania położone na wschód od ulicy Gorzowskiej, aż do ulicy Skwierzyńskiej, która stanowi południową granicę obszaru. Następnie w skład obszaru wchodzi cały południowy zespół folwarczny, a granica strefy przebiega dalej wzdłuż linii brzegowej jeziora Lubiąż, aż do plaży miejskiej.

Rysunek 11 Obszar podlegający ochronie konserwatorskiej w obszarze objętym rewitalizacją Stary i Nowy Zamek

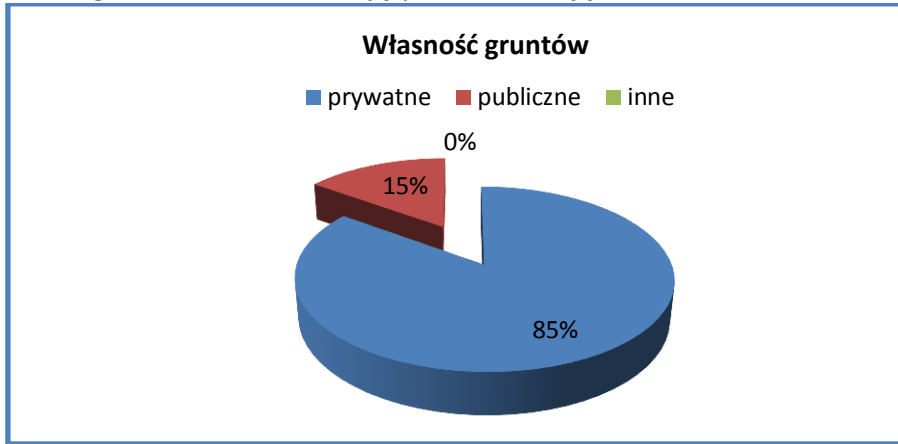
Źródło: Opracowanie własne, maps.google.pl

3.1.2. Własność gruntów i budynków

Stan prawny gruntów miasta, zidentyfikowano w zakresie podstawowych form własności gruntów, to jest informacji istotnych do podejmowania decyzji w skali i zakresie merytorycznym odpowiadającym programowi. Grunty, nie będące drogami publicznymi lub lasami, są własnością prywatną osób fizycznych lub prawnych. W tej sytuacji wszelkie podejmowanie z punktu widzenia celów polityki przestrzennej miasta działania będą wiązały się z wyprzedzającym uregulowaniem stosunków własnościowych gruntów wskazanych do realizacji konkretnych przedsięwzięć celu publicznego. Większość ze zidentyfikowanych w ramach uwarunkowań celów i zadań publicznych związanych ze stopniową zmianą struktury przestrzennej miasta są grunty prywatne, co do których uzyskanie prawa do dysponowania lub częściowego dysponowania nieruchomościami dla realizacji inwestycji w celu publicznego winno być przedmiotem przemyślanej, długoterminowej, stabilnej polityki władania, zarządzania i gospodarowania nieruchomościami.

Strukturę gruntów w obszarze objętym rewitalizacją w Gliźnie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4 Struktura gruntów w obszarze objętym rewitalizacją w Gliźnie

Źródło: Opracowanie własne

Własność budynków w obszarze objętym rewitalizacją w Gliźnie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5 Struktura budynków w obszarze objętym rewitalizacją w Gliźnie

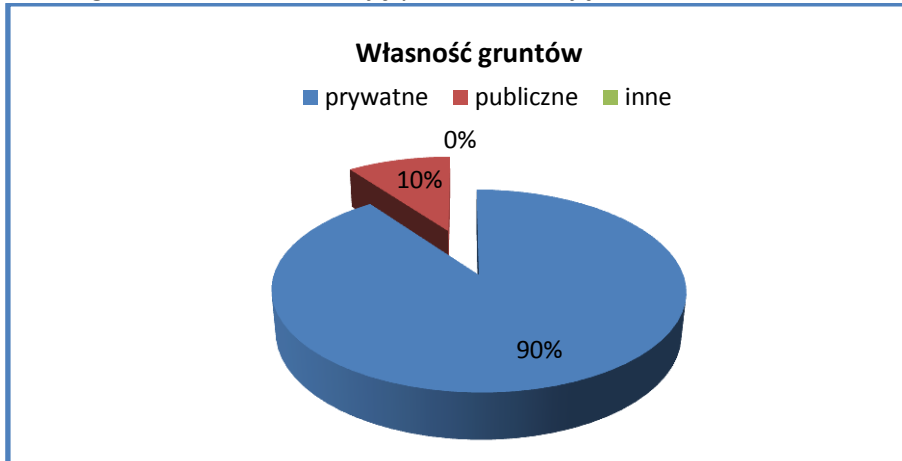
Źródło: Opracowanie własne

Około 85% gruntów na obszarze rewitalizowanym w miejscowości Glisno są to tereny prywatne, na których znajdują się prywatne zabudowania mieszkalne i handlowe. Pozostała część stanowiąca około 15% to grunty publiczne, w większości stanowiące boisko, chodniki i ulice.

Znaczna większość budynków w Gliźnie, bo aż 98% należy do właścicieli prywatnych, jedynie 2% to budynki publiczne.

Strukturę gruntów w obszarze objętym rewitalizacją w miejscowości Jarnatów przedstawia poniższy wykres.

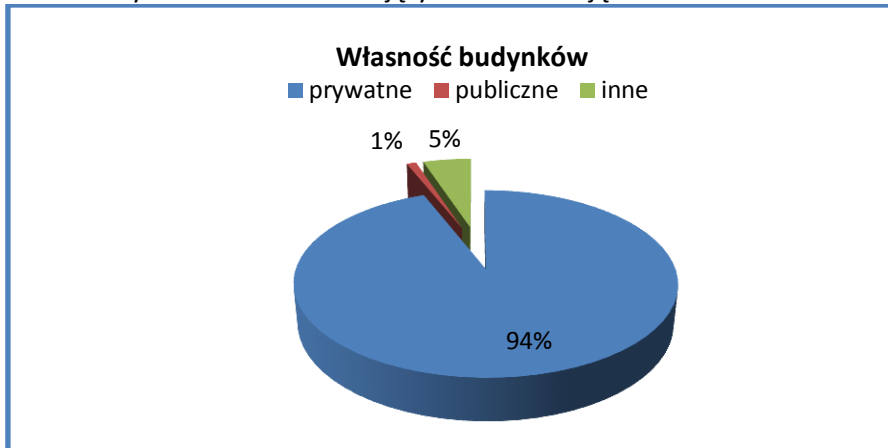
Wykres 6 Struktura gruntów w obszarze objętym rewitalizacją w Jarnatowie

Źródło: Opracowanie własne

Własność budynków w obszarze objętym rewitalizacją w Jarnatowie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7 Struktura budynków w obszarze objętym rewitalizacją w Jarnatowie

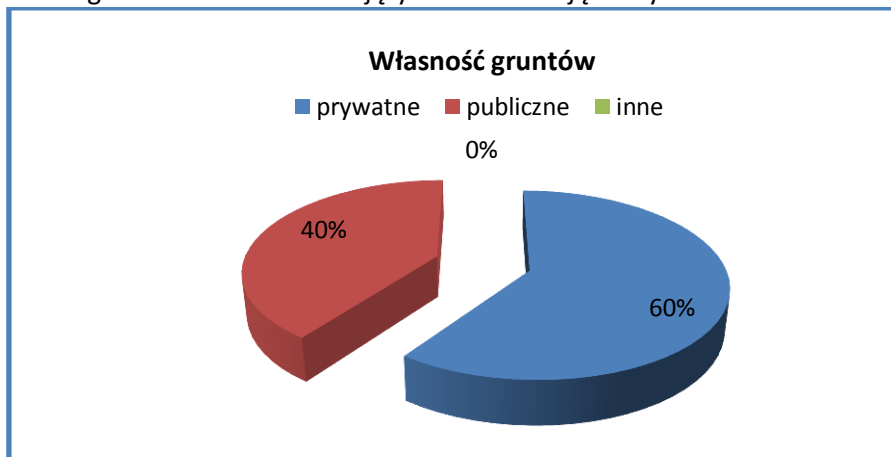

Około 90% gruntów na obszarze rewitalizowanym w Jarnatowie są to tereny prywatne, na których znajdują się prywatne zabudowania mieszkalne. Pozostała część stanowiąca około 10% to grunty publiczne, w większości stanowiące chodniki i ulice.

Znaczna większość budynków w Jarnatowie, bo aż 94% należy do właścicieli prywatnych, jedynie 1% to budynki publiczne. Do własności pozostałych należy zaliczyć m.in. budynek Kościoła.

Strukturę gruntów w obszarze objętym rewitalizacją na Rynku w Lubniewicach przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8 Struktura gruntów w obszarze objętym rewitalizacją na Rynku w Lubniewicach

Źródło: Opracowanie własne

Własność budynków w obszarze objętym rewitalizacją na Rynku w Lubniewicach przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9 Struktura budynków w obszarze objętym rewitalizacją na Rynku w Lubniewicach

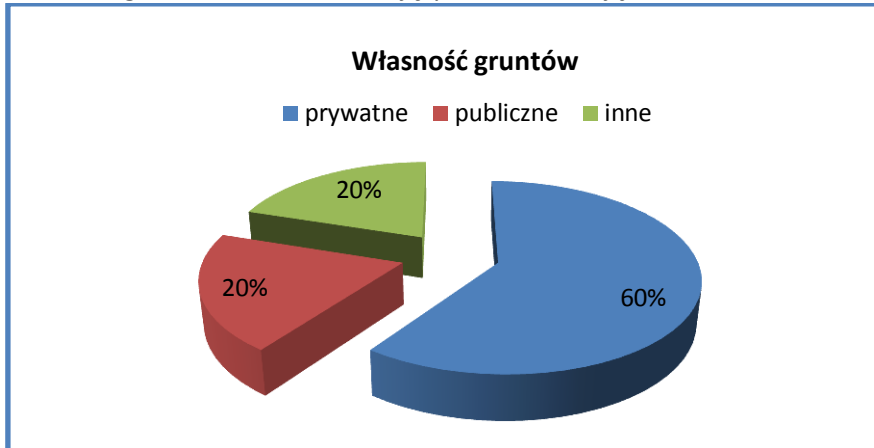

Około 60% gruntów na obszarze rewitalizowanym na Rynku w Lubniewicach są to tereny prywatne, na których znajdują się prywatne zabudowania mieszkalne i handlowe. Pozostała część stanowiąca około 40% to grunty publiczne.

Na Rynku Lubniewicach 100% budynków jest we władaniu prywatnym, są to przede wszystkim budynki mieszkalne z wydzielonymi lokalami użytkowymi, a także obiekty handlowo-usługowe. Wśród lokali użytkowych przeważają te przeznaczone na sklepy oraz punkty usługowe i gastronomiczne.

Strukturę gruntów w obszarze objętym rewitalizacją w Lubniewicach – Stary i Nowy Zamek przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10 Struktura gruntów w obszarze objętym rewitalizacją w Lubniewicach - Stary i Nowy Zamek

Źródło: Opracowanie własne

Własność budynków w obszarze objętym rewitalizacją w Lubniewicach - Stary i Nowy Zamek przedstawia poniższy wykres.

Wykres 11 Struktura budynków w obszarze objętym rewitalizacją w Lubniewicach - Stary i Nowy Zamek

Około 60% gruntów na obszarze rewitalizowanym Starego i Nowego Zamku w Lubniewicach są to tereny prywatne, na których znajdują się prywatne zabudowania mieszkalne. Po około 20% gruntów dzieli się na grunty publiczne oraz pozostałe.

Znaczna większość budynków na obszarze Starego i Nowego Zamku, bo aż 95% należy do właścicieli prywatnych, jedynie 1% to budynki publiczne. Do własności pozostałych należy około 4% budynków.

3.1.3. Projekty i zadania inwestycyjne zrealizowane w ramach dotychczasowych działań rewitalizacyjnych.

W ostatnim okresie władze gminy Lubniewice koncentrowały swoje działania na wielu istotnych zadaniach inwestycyjnych związanych z infrastrukturą techniczną i społeczno-kulturalną, a dotyczyły one m.in:

- przebudowa drogi gminnej w Gliśnie,
- budowa wiejskiego centrum sportowo- rekreacyjno- edukacyjnego w Gliśnie,
- remont i modernizacja mostu (połączenie Parków Nowy i Stary Zamek) na jeziorze Lubiąż w Lubniewicach
- przebudowa i adaptacja budynku usługowego na środowiskowy dom samopomocy w Jarnatowie,
- przebudowa parkingu w Gliśnie,
- rozebranie i przebudowa łącznika po byłej szkole podstawowej,
- poprawa atrakcyjności plaży miejskiej w Lubniewicach.

Projekty i zadania inwestycyjne zrealizowane w ramach dotychczasowych działań rewitalizacyjnych przedstawia szczegółowo poniższa tabela.

Tabela 27 Projekty i zadania inwestycyjne

Lp	Inwestor	Miejscowość, ulica	Opis zadania	Lata inwestycji	Przybliżony koszt w zł	Źródło finansowania
1	Przebudowa drogi gminnej	Glisno	wykonanie 790 mb drogi oraz ścieżki rowerowej w kostki betonowej oraz 570 mb drogi z tłucznia	2009	803.000	Gmina Lubniewice
2	Budowa wiejskiego centrum sportowo-rekreacyjno-edukacyjnego	Glisno	- trawiasty plac zabaw (huśtawki, karuzele, zjeżdźalnie, piaskownica) - plac do gry w tenisa stołowego + 2 stoły - bieżnia tartanowa 30m - plac utwardzony dla dorosłych(pergola, miejsce na ognisko, grilla) - boisko tartanowe do piłki ręcznej 44x22 m z przystosowaniem do gry w siatkówkę, piłkę nożną i koszykówkę	2010	656.519	Gmina: 398.831 EFRROW 257.688

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LUBNIEWICE NA LATA 2014-2020

			- drogi wewnętrzne i parkingi - ławki			
3	Remont i modernizacja mostu (połączenie Parków Nowy i Stary Zamek) na jeziorze Lubiąż w Lubniewicach	Lubniewice	remont i modernizację istniejącego mostu na jeziorze Lubiąż w Lubniewicach łączącego parki Stary i Nowy Zamek. Most jest długości 104,64 m i szerokości 2,6 m z czterema podestami spoczynkowymi o wymiarach ok. 3,8 x 1,2 m, wsparty jest na istniejących palach drewnianych wbitych w dno jeziora.	2011	249.680,81	Gmina: 107.680,81 EFRROW: 142.000,00
4	Przebudowa i adaptacja budynku usługowego na środowiskowy dom samopomocy w Jarnatowie	Jarnatów	Budynek przeznaczony do adaptacji na cele SDS	2012	131.000	Gmina Lubniewice
5	Przebudowa drogi gminnej	Glisno	Przebudowa 400mb drogi prowadzącej do pól tłuczniem granitowym	2013	80.000	Gmina: 52.000, budżet Województwa Lubuskiego: 28.000
6.	Przebudowa drogi gminnej i parkingu w Gliźnie	Glisno	322 m2 drogi z kostki betonowej oraz 105 m2 parkingu	2013	55.000	budżet gminy
7.	Rozebranie i przebudowa łącznika po byłej szkole podstawowej	Glisno	rozebranie budynku korytarza po byłej SP oraz zamurowanie powstałego otworu wraz z wymianą okien i wstawieniem drzwi	2014	59.000	budżet gminy
8.	Poprawa	Lubniewice	- wykonanie	2014	154.239	Gmina:

	atrakcyjności plaży miejskiej w Lubniewicach		nowego poszycia pomostu drewnianego - odnowienie stalowej zjeżdżalni - odtworzenie muru ozdobnego i oporowego - remont jacuzzi - dowieszenie piasku na plaży - zakup i montaż urządzenia zabawowego			55.175, LGR: 99.064
--	--	--	--	--	--	------------------------

Źródło: Opracowanie własne

3.2. Gospodarka

Na potencjał gospodarczy każdej gminy wpływ ma ilość przedsiębiorstw, ich charakter, branża, w której działają a także otoczenie biznesu, na które składają się m.in. banki, instytucje ubezpieczeniowe i finansowe.

Na obszarze rewitalizowanym zarejestrowanych jest w rejestrze regon łącznie 49 podmiotów gospodarczych. Najwięcej bo aż 26 firm znajduje się w Glisnie, z czego większość to handel detaliczny oraz usługi związane z turystyką, a także drobna działalność usługowa – warsztaty, ubezpieczenia, serwisy. W Lubniewicach na obszarach rewitalizowanych zarejestrowanych jest 15 podmiotów. Miasto jest lokalnym ośrodkiem usługowo-handlowym i ze względu na walory turystyczne występują tutaj ośrodki wypoczynkowe, sklepy, kawiarnie, restauracje czy też hotele. Natomiast w Jarnatowie jest jedynie 8 zarejestrowanych podmiotów, są to sklepy, działalność rolnicza i drobna działalność usługowa.

Poniższa tabela przedstawia dane Urzędu Statystycznego o liczbie podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizowanym z podziałem na poszczególne miejscowości.

Tabela 28 Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze regon według siedziby na obszarze rewitalizowanym

miejsowość	Liczba podmiotów gospodarczych 2013
Glisno	26
Jarnatów	8
Rynek Lubniewice (Plac Wolności, część ulic Osadników Wojskowych, Jana Pawła II)	6
Stary i Nowy Zamek (ul. Zamkowa, ul. Gorzowska)	9
Suma	49

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

3.3. Strefa społeczna

Z roku na rok wzrasta zapotrzebowanie na świadczenia i usługi pomocy społecznej, przede wszystkim ze względu na pogłębianie się nierówności społecznych i poszerzanie się obszarów ubóstwa, co prowadzi do pogorszenia się sytuacji życiowej coraz większej liczby rodzin, ale również z powodu coraz większej świadomości społecznej na temat możliwości korzystania z różnych form pomocy.

Sytuacja finansowa państwa i formułowane prognozy w tej kwestii na najbliższe lata pokazują, że źródła finansowania pomocy społecznej (rządowe, samorządowe i inne) są i będą bardzo ograniczone, nie można więc liczyć, że rosnące potrzeby i oczekiwania zostaną zaspokojone przy zastosowaniu dotychczasowych metod działania; wskazuje to na konieczność bardziej intensywnego wykorzystania w działaniu pomocowych metod pracy socjalnej (przede wszystkim grupowej i środowiskowej) w znacznie większym niż dotychczas zakresie.

3.3.1. Ludność

Na obszarze rewitalizowanym zameldowanych jest łącznie 1232 mieszkańców, a ich szczegółowe rozmieszczenie z podziałem na poszczególne miejscowości, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 29 Liczba mieszkańców na obszarze rewitalizowanym

Miejscowość	Liczba mieszkańców 2013
Glisno	772
Jarnatów	274
Rynek Lubniewice (Plac Wolności, część ulic Osadników Wojskowych, Jana Pawła II)	63
Stary i Nowy Zamek (ul. Zamkowa, ul. Gorzowska)	123
Suma	1232

Źródło: Opracowanie własne.

3.4.2. Bezrobocie

Bezrobocie jest jednym z czynników wpływających na wzrost patologii społecznej. Przy dłuższym okresie pozostawania bez pracy rozpoczyna się proces destrukcji. Wyraża się on izolacją społeczną, brakiem zaufania do samego siebie, niskimi dochodami, stresem w rodzinie, pogorszenie zdrowia psychicznego i fizycznego, a także zwiększonymi trudnościami znalezienia nowej pracy.

Poniższa tabela przedstawia dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sulęcinie o liczbie osób długotrwale bezrobotnych na obszarze rewitalizowanym z podziałem na poszczególne miejscowości.

Tabela 30 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na obszarze rewitalizowanym

Miejscowość	Liczba bezrobotnych 2013
Glisno	14
Jarnatów	9
Rynek Lubniewice (Plac Wolności, część ul. Osadników Wojskowych, Jana Pawła II)	4
Stary i Nowy Zamek (ul. Zamkowa, ul. Gorzowska)	4
Suma	31

Źródło: Opracowanie własne, Powiatowy Urząd Pracy w Sulęcinie

3.4.3. Opieka społeczna

Z roku na rok wzrasta zapotrzebowanie na świadczenia i usługi pomocy społecznej, przede wszystkim ze względu na pogłębianie się nierówności społecznych i poszerzanie się obszarów ubóstwa, co prowadzi do pogorszenia się sytuacji życiowej coraz większej liczby rodzin, ale również z powodu coraz większej świadomości społecznej na temat możliwości korzystania z różnych form pomocy.

Sytuacja finansowa państwa i formułowane prognozy w tej kwestii na najbliższe lata pokazują, że źródła finansowania pomocy społecznej (rządowe, samorządowe i inne) są i będą bardzo ograniczone, nie można więc liczyć, że rosnące potrzeby i oczekiwania zostaną zaspokojone przy zastosowaniu dotychczasowych metod działania; wskazuje to na konieczność bardziej intensywnego wykorzystania w działaniu pomocowych metod pracy socjalnej (przede wszystkim grupowej i środowiskowej) w znacznie większym niż dotychczas zakresie.

Poniższa tabela przedstawia dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubniewicach o liczbie osób korzystających w pomocy społecznej na obszarze rewitalizowanym z podziałem na poszczególne miejscowości.

Tabela 31 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej OPS na obszarze rewitalizowanym

Miejscowość	Liczba osób 2013
Glisno	68
Jarnatów	52
Rynek Lubniewice (Plac Wolności, część ulic Osadników Wojskowych, Jana Pawła II)	6
Stary i Nowy Zamek (ul. Zamkowa, ul. Gorzowska)	22
Suma	148

Źródło: Opracowanie własne, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubniewicach

3.4.4. Bezpieczeństwo publiczne na obszarze rewitalizowanym

Jednym z głównych zadań państwa, jego instytucji rządowych i samorządowych jest zmniejszenie liczby ofiar przestępstw, najważniejszą bowiem sferą życia społecznego jest odpowiedni poziom poczucia bezpieczeństwa obywateli. Podkreślić należy, że za zapewnienie wszystkim obywatelom podstawowego poziomu bezpieczeństwa odpowiada tylko i wyłącznie państwo oraz jego wszystkie instytucje. Na poziomie lokalnym możliwe jest podzielenie odpowiedzialności między instytucje państwowe a instytucje lokalne (Komisariat Policji i Straż Miejska). Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa Komenda Powiatowa Policji w Sulęcinie.

Poniższa tabela przedstawia dane Komendy Powiatowej Policji w Sulęcinie o przestępczości, na obszarze rewitalizowanym z podziałem na poszczególne ulice.

Tabela 32 Liczba zgłoszonych przestępstw na obszarze rewitalizowanym

Miejscowość	Liczba zgłoszonych przestępstw 2013
Glisno	10
Jarnatów	2
Rynek Lubniewice (Plac Wolności, część ulic Osadników Wojskowych, Jana Pawła II)	3
Stary i Nowy Zamek (ul. Zamkowa, ul. Gorzowska)	3
Suma	18

Źródło: Opracowanie własne, Komenda Powiatowa Policji w Sulęcinie

3.5. Zbiorcze zestawienie kryteriów kwalifikujących obszar do objęcia programem rewitalizacji

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych i dokonanej w IV kwartale 2013 roku szczegółowej diagnozy określono zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru. W tym celu na terenie gminy w poszczególnych jego dzielnicach badano wartości wskaźników, składających się na podstawowe kryteria, określające obszary zdegradowane, których rewitalizacja może być wsparta środkami, pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej. Obszar zdegradowany musi spełniać, co najmniej trzy z kryteriów określonych w art.47 ust.1 rozporządzenia Komisji (WE nr 1828/2006 z dnia 08.12.2006r.). Wynik prowadzonej analizy jednoznacznie wskazał, że miejscem, które zdecydowanie należy objąć programem rewitalizacji jest gmina Lubniewice.

Przygotowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone analizą poszczególnych czynników wpływających na charakter samego opracowania, jak i sposób oraz zakres przyjętych rozwiązań.

Tabela 33 Przesłanki wyboru obszaru rewitalizacji

czynnik	zakres odniesienia
Forma prawna	Określono, iż Lokalny Program Rewitalizacji zostanie przyjęty uchwałą organu stanowiącego gminy. Lokalny Program Rewitalizacji będzie dokumentem aktualizowanym w momencie wystąpienia istotnych czynników wpływających na jego treść w tym przede wszystkim: <ul style="list-style-type: none"> • Zakres i wartość przyjętych działań • Sposób realizacji i finansowania poszczególnych działań • Sposób zarządzania i wdrażania
Obszar wsparcia	Tworząc Lokalny Program Rewitalizacji przyjęto działania inwestycyjne objęte wsparciem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego oraz te, które nie zostaną objęte wsparciem, jednakże swoim charakterem i zakresem bezpośrednio odpowiadają ogólnie definiowanym formom rewitalizacji.
Diagnoza obszarów objętych wsparciem UE oraz działaniami realizowanymi przez beneficjenta bez współudziału środków zewnętrznych	Zgodnie z zasadami przedstawionymi w art. 47 Rozporządzenia (WE) 1828/2006 dokonano analizy społecznej, ekonomicznej i demograficznej oraz zgodnie z zaleceniem przeprowadzono szczegółową analizę typu SWOT. Zgodnie z wytycznymi analizy zostały przeprowadzone przy wykorzystaniu wiarogodnych danych liczbowych (GUS).
Cele LPR	Cel nadrzędny: Stworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju społeczno-gospodarczego miasta oraz poprawa życia mieszkańców gminy Lubniewice. Wynikają one bezpośrednio z problemów jakimi dotknięty jest obszar zdegradowany. Cele opisano szczegółowo w pkt „Potrzeby i cele...”
Lista przedsięwzięć	Dokonano podziału zadań inwestycyjnych w zależności od ich rodzaju oraz planowanej formy finansowania, wskazano też działania o charakterze społeczno-gospodarczym, które wraz z planowanymi inwestycjami przyczynią się do rewitalizacji obszaru objętego niniejszym LPR, przede wszystkim w zakresie ponownego ożywienia procesów społeczno-gospodarczych na obszarze, na którym procesy te uległy znacznej redukcji.
Mieszkalnictwo	Interwencja stanowiąca przedmiot działań mieści się w zakresie kwalifikowalności działania 4.3 LRPO 2007-2013. Dla uszczegółowienia zasad interwencji w tym obszarze zaleca się równoległe realizację zadań wynikających z Wieloletniego Planu Gospodarowania Zasobem Komunalnym gminy Lubniewice o statusie miejskim.
Potrzeby osób niepełnosprawnych	Dla działań przyjętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji wzięto pod uwagę potrzeby związane z likwidacją barier architektonicznych i dostosowaniem, jak największej części obszarów rewitalizowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Inicjatywy społeczne	Dla przyjętego Lokalnego Programu Rewitalizacji zaplanowano szereg inicjatyw społecznych mających na celu przede wszystkim właściwe wykorzystanie efektów inwestycyjnych, w celu pełnej rewitalizacji miejsc objętych LPR, zgodnie z definicjami podanymi we wstępie.
Zarządzanie LPR	Wprowadzono system zarządzania dostosowany do potrzeb gminy Lubniewice o statusie miejskim.
System promocji LPR	Zastosowano podstawowy system promocji, polegający przede wszystkim na informacji o aktualizacjach mieszkańców miasta, a także o

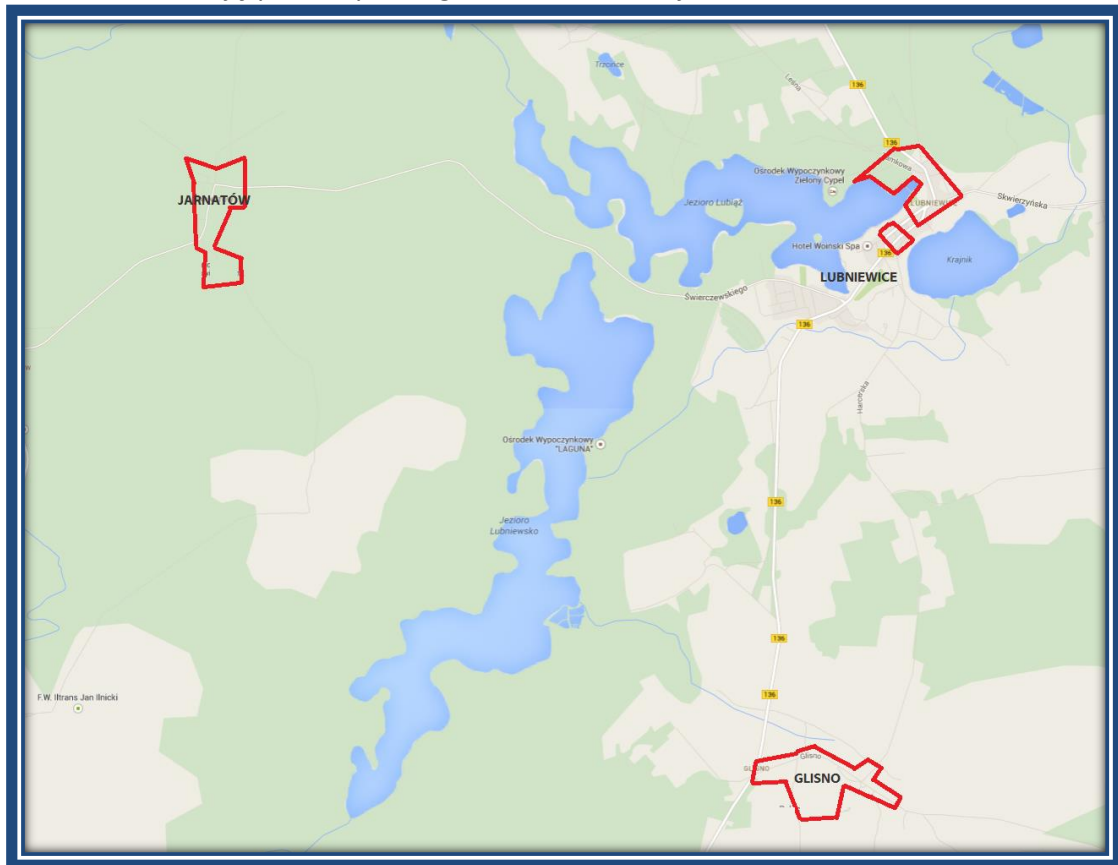
efektach osiągniętych dzięki realizacji zakładanych w programie działań.

Źródło: Opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji obejmuje swym zasięgiem następujący teren:

- miejscowość Glisno,
- miejscowość Jarnatów,
- Rynek Lubniewice (Plac Wolności, część ulic Osadników Wojskowych, Jana Pawła II),
- Stary i Nowy Zamek (ul. Zamkowa, ul. Gorzowska).

Rysunek 12 Obszar objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne, www.lubniewice.pl

Proces rewitalizacji ukierunkowany jest na przywrócenie wcześniej utraconych, bądź nadanie nowych funkcji gospodarczych, społecznych i przestrzennych obszarowi kryzysowemu. Aby uznać, że dany fragment miasta kwalifikuje się do objęcia procesem rewitalizacji, musi on spełniać szereg kryteriów, które przedstawia się głównie za pomocą wskaźników statystycznych. Na ich podstawie definiowane są obszary problemowe, a następnie sposoby przeciwdziałania i w końcu konkretne przedsięwzięcia naprawcze.

Warunkiem ujęcia danego obszaru miejskiego w procesie rewitalizacji jest faktyczne występowanie na jego terenie przesłanek świadczących o tym, że jest to „obszar kryzysowy”.

Obszary objęte Lokalnym Planem Rewitalizacji dla gminy Lubniewice wyznaczone zostały za pomocą kryteriów przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 34 Kryteria wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie Lubniewice

Kryterium	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia	Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń		Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej	Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego	
			Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. ludności		Udział budynków bez wodociągu/do ogólnej liczby budynków (w %)	Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989/do ogólnej liczby budynków (w %)
Wskaźniki	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Udział długotrwałych wśród osób w wieku produkcyjnym	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. ludności	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Udział budynków bez wodociągu/do ogólnej liczby budynków (w %)	Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989/do ogólnej liczby budynków (w %)
Źródło danych wyznaczenia średniej	Dane za 2013 (RWS)	Dane za 2013 (RWS)	Dane za 2013 (RWS)	Dane za 2013 (KPP)	Dane za 2013 (RWS)	Dane za 2002 (NSP)	Dane za 2002 (RWS)
woj. lubuskie	104	4,7	38,4	25,7	10,5	3,4	88,1
Źródło danych wyznaczenia średniej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubniewicach	Powiatowy Urząd Pracy w Sulęcinie	Komenda Powiatowa Policji w Sulęcinie	Komenda Powiatowa Policji w Sulęcinie	Urząd Statystyczny w Zielonej Górze	Urząd Miasta i Gminy w Lubniewicach	Urząd Miasta i Gminy w Lubniewicach
Obszar rewitalizowany	120,12	3,78	14,61	0	3,97	0	91,17

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta i Gminy w Lubniewicach

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż obszar objęty działaniami rewitalizacyjnymi w gminie Lubniewice należy do obszarów zdegradowanych. Tereny, na których zostaną przeprowadzone inwestycje o charakterze rewitalizacyjnym spełniają kryteria określone w Rozporządzeniu WE Nr 1828/2006 art. 47 ust.1 oraz kryteria, o których mowa w wytycznych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa.

Wyznaczony obszar na terenie gminy Lubniewice wymaga interwencji związanej z rewitalizacją analizowanych obszarów, dla którego przekroczono wartość referencyjną następujących wskaźników:

- liczba osób korzystająca z zasiłków pomocy społ. na 1 tys. ludności
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki na 100 osób,
- liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków w %.

Na zidentyfikowanym terenie zdegradowanym występuje wysoki poziom ubóstwa, niski poziom aktywności gospodarczej oraz niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego, co jednoznacznie kwalifikuje obszar zlokalizowany na terenie gminy Lubniewice do uznania jako obszar zdegradowany

wymagający interwencji zmierzających do przywrócenia utraconych funkcji społeczno-gospodarczych.

Przekroczenie wartości referencyjnych określonych dla poszczególnych wskaźników oznacza konieczność podjęcia działań, których efektem będzie mogła być ich poprawa w przyszłości.

Poniżej przedstawiono syntetyczne wnioski wynikające z analizy kryteriów określających obszary zdegradowane.

Gmina Lubniewice – zarówno społecznie, jak i gospodarczo spełnia kryteria, związane z wyznaczeniem obszarów zdegradowanych. Na terenie tym mieszka znaczna część ludności całej gminy, dlatego jest to szczególnie ważne miejsce pod kątem lokalnego rozwoju. Lubniewice jako centrum kulturalno- turystyczne, będąc miastem historycznym, z zabytkową zabudową (w tym zamek, zabytkowe kamienice) wymaga szczególnej uwagi, dotyczącej zarówno przywrócenia dawnej świetności historycznej zabudowy, jak też aktywizacji mieszkańców. Działania inwestycyjne obejmą w szczególności obszar rynku, starego i nowego zamku, miejscowości Glisno oraz Jarnatów. W konsekwencji efekty działań obejmą teren gminy wraz ze wszystkimi mieszkańcami, jak też oddziaływać będą poza obszar wybranych miejscowości, szczególnie w zakresie realizacji przedsięwzięć o charakterze społeczno-gospodarczym. Główne działania inwestycyjne dotyczyć będą renowacji Starego i Nowego Zamku oraz Rynku, które z definicji, zgodnie z wytycznymi, określane jest jako zdegradowane i wymagające rewitalizacji.

Mieszkańcy gminy Lubniewice to zarówno osoby zamożne jak i gorzej sytuowane materialnie. Jednak widać wyraźnie, że osób niezamożnych jest stosunkowo dużo w odniesieniu do całej społeczności. Działania interwencyjne powinny wyrównać szanse - szczególnie wśród dzieci – rozwoju ułatwiając wydobyć się z ubóstwa. Pozostawanie bez pracy w wielu przypadkach przyjęło formę długotrwałego bezrobocia, a zaniechanie działań służących przywróceniu tych osób na rynek pracy będzie utrzymywać i pogłębiać obecną sytuację. Brak wiary w siebie, wykształcenia oraz kapitału to jak pokazują analizy w gminie podstawowe przyczyny niskiego poziomu przedsiębiorczości. Nadanie nowych funkcji społecznych obszarom zdegradowanym, a także rewitalizacja poszczególnych obiektów przyczyni się do umożliwienia zakładania i skutecznego prowadzenia firm na terenach dotychczas uznawanych za nieatrakcyjne i nieestetyczne, do których bez działań infrastrukturalnych nie dotarliby żaden kontrahenci, ani klienci. Pochodną opisanej sytuacji społecznej jest wysoki udział starych budynków w ogólnej liczbie budynków w gminie Lubniewice. Brak kapitału i perspektyw skłania wiele osób do migracji do większych ośrodków miejskich. Zatrzymanie tych osób, a także zachęcenie do inwestowania w gminie podmiotów zewnętrznych może zdecydowanie sprzyjać rozwojowi nowego budownictwa zarówno mieszkalnego, gospodarczego, jak i użyteczności publicznej.

Do pozostałych kryteriów, które również poświadczają o tym, że obszar objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji jest „obszarem kryzysowym” należą:

Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia

Poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego jest obok wskaźników bezrobocia jednym z najważniejszych wskaźników delimitacji obszarów do rewitalizacji. Uwzględniono w nim osoby korzystające z pomocy społecznej, które w rodzinach osiągają na tyle niskie dochody, aby być uprawnionymi do zasiłków pieniężnych zgodnie z Ustawą o pomocy publicznej. Na obszarze rewitalizowanym liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wynosi 148.

Niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego

Opisywany obszar rewitalizowany charakteryzuje się również złym stanem budynków mieszkalnych, o czym świadczy wysoki wskaźnik budynków wybudowanych przed 1989 rokiem, w stosunku do ogólnej liczby budynków. Wartość tego wskaźnika wyniosła 91,17, przy wartości referencyjnej na poziomie 88,1.

Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej

Aktywność gospodarcza mieszkańców jest poniżej średniej województwa i powiatu. Dokonana analiza wykazała, że obszar rewitalizowany pod względem ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców charakteryzuje się niższą wartością wskaźnika niż wartość referencyjna.

4. Nawiązanie do dokumentów strategicznych dotyczących rozwoju przestrzenno- społeczno-gospodarczego regionu

Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi dokumentami o charakterze strategicznym:

1. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020,
2. Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Sulęcińskiego,
3. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Lubniewice
4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubniewice,
5. Lokalna Strategia Rozwoju Krainy Szlaków Turystycznych,
6. Program opieki nad zabytkami województwa lubuskiego na lata 2013-2016,

4.1. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020

Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele Strategii:

1. Cel strategiczny nr 1: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna
 - 1) Cel operacyjny nr 1.5: Rozwój subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich
 - 2) Cel operacyjny nr 1.7: Rozwój potencjału turystycznego województwa
2. Cel strategiczny nr 3: Społeczna i terytorialna spójność regionu.
 - 1) Cel operacyjny nr 3.4: Promocja włączenia zawodowego i społecznego
 - 2) Cel operacyjny nr 3.5: Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich
3. Cel strategiczny nr 4: Region efektywnie zarządzany
 - 1) Cel operacyjny nr 4.1 Tworzenie atrakcyjnego wizerunku województwa i promocja marki Lubuskie
 - 2) Cel operacyjny nr 4.3 Wzmocnienie potencjału kapitału społecznego oraz kształtowanie tożsamości regionalnej

4.2. Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Sulęcińskiego

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Sulęcińskiego określa cele i zadania w procesach zarządzania zasobami materialnymi, finansowymi i ludzkimi powiatu i starostwa powiatowego, jest poddawana okresowym ocenom i weryfikacjom, które mają dostosowywać ją do zmieniających się w czasie warunków, możliwości realizacyjnych i oczekiwań społecznych.

W dokumencie wskazano 11 celów strategicznych. Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubniewice wpisuje się w szczególności w następujące cele:

1. Budowa pozytywnego wizerunku Powiatu i aktywizacja społeczności lokalnej
2. Budowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury
3. Zapewnienie rozwoju gospodarczego powiatu
4. Zapewnienie rozwoju turystyki, kultury i sportu

4.3. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Lubniewice

W Strategii Rozwoju Gminy Lubniewice określone następujące cele zgodne niniejszym Lokalnym Programem Rewitalizacji:

Cele ogólne strategii:

1. Sprostanie wyzwaniom cywilizacyjnym w poprawie warunków życia mieszkańców Gminy
 - 1) Współzależny cel strategiczny nr 2: w sferze społecznej tworzenie podstaw do postępu cywilizacyjnego w kulturowym wymiarze z zachowaniem własnej tożsamości, głównemu podmiotowi procesu rozwoju jakim jest człowiek,

2) Współzależny cel strategiczny nr 3: w sferze przestrzennej efektywne wykorzystanie zasobów i walorów w obszarze gminy w realizacji uprzednio wymienionych celów.

2. Zapewnienie rozwoju funkcji turystycznych jako głównego źródła zasilania wielofunkcyjnego rozwoju

1) Współzależny cel strategiczny nr 1. ochrona wartości przyrodniczych, historyczno-kulturowych i przestrzennych stanowiących podstawy rozwoju funkcji turystycznej,

4.4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubniewice

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym instrumentem Rady i Burmistrza Miasta do prowadzenia polityki przestrzennej. Studium definiuje zasady polityki przestrzennej oraz określa obszary, dla których konieczne jest opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego. Cele zapisane w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Lubniewice, ukierunkowują również cele Studium, które oprócz zaspokojenia bieżących potrzeb mieszkańców, dotyczą przede wszystkim zapewnienia warunków umożliwiających wzrost poziomu jakości życia dla następnych pokoleń, przy zachowaniu równowagi między aktywnością gospodarczą, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego. Studium zatem obejmuje:

1) Cele ekonomiczne, które wyrażają się w kształtowaniu mechanizmów, zapewniających obniżenie bezrobocia oraz stymulujących rozwój lokalnego rynku pracy, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych, rozwój usług o znaczeniu lokalnym i subregionalnym, restrukturyzację rolnictwa

Polityka osiągnięcia tych celów, to tworzenie systemu preferencji oraz przygotowanie terenów i ofert lokalizacyjnych dla różnego rodzaju działalności gospodarczej.

2) Cele społeczne, które ukierunkowane są na zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania, poprawy wyposażenia w usługi sprawnej obsługi komunikacyjnej oraz wyposażenia w infrastrukturę techniczną

W polityce osiągnięcia tych celów położono nacisk na zwiększenie i modernizowanie zasobów mieszkaniowych, tworzenie rezerw terenowych pod nową zabudowę, rozwój infrastruktury społecznej i technicznej oraz poprawę systemu komunikacji.

3) Cele przyrodnicze obejmują zachowanie istniejących wartości środowiska naturalnego, ochronę zasobów środowiska będących podstawą rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem gleb o wysokich klasach bonitacyjnych w południowej części gminy oraz zasobów wód podziemnych w części północnej, ochronę złóż surowców naturalnych.

Polityka osiągnięcia tych celów, to przede wszystkim racjonalna gospodarka zasobami takimi jak gleby, lasy, wody powierzchniowe i podziemne oraz ograniczenie negatywnych oddziaływań ze źródeł lokalnych.

4) Cele kulturowe, które polegają na zachowaniu tożsamości kulturowej gminy, kształtowaniu atrakcyjnego wizerunku, Polityka osiągnięcia tych celów to ochrona istniejących obiektów zabytkowych,

wyeksponowanie i uporządkowanie historycznej struktury oraz kształtowanie zabudowy układów wsi w nawiązaniu do tradycji.

5) Cele przestrzenne ukierunkowane są na podnoszenie ładu przestrzennego w zagospodarowaniu miasta i gminy, racjonalne wykorzystanie terenów w kształtowaniu struktury funkcjonalno – przestrzennej, eliminowanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów.

4.5. Lokalna Strategia Rozwoju Krainy Szlaków Turystycznych

Lokalna Strategia Rozwoju to dokument opracowany dla stowarzyszenia „Kraina Szlaków Turystycznych – Lokalna Grupa Działania”, w skład którego wchodzi Gmina Lubniewice. Dokument ten jest niezbędny przy wdrażaniu osi IV Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Lokalna Strategia Rozwoju posiada następującą misję zgodną z Lokalnym Programem Rozwoju:

„Wspierania lokalnych inicjatyw kulturalnych, ekologicznych i sportowych oraz zachęcanie do wspólnego rozwiązywania problemów i pracy na rzecz swojego regionu, otwarcie na możliwości rozwoju wynikające z członkostwa Polski w UE”.

Strategia zakłada osiągnięcie m.in. celów:

- Cel ogólny 1: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez pobudzanie aktywności lokalnej
- Cel szczegółowy 1.2. Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej regionu
- Cel szczegółowy 1.3. Promocja Krainy Szlaków Turystycznych

4.6. Program opieki nad zabytkami województwa lubuskiego na lata 2013-2016

Celem strategicznym w/w Programu jest ochrona oraz kształtowanie klimatu powszechnego zrozumienia wartości dziedzictwa kulturowego województwa lubuskiego w aspekcie materialnym i niematerialnym, jako czynnika rozwojowego w wymiarze społeczno-gospodarczym. Cel priorytetowy to ochrona i kształtowanie zasobów dziedzictwa kulturowego w województwie lubuskim. W ramach celu wyznaczono następujące kierunki działań:

1. Realizacja prac konserwatorskich zabytków ruchomych i nieruchomych.
2. Rewitalizacja obiektów i zespołów zabytkowych
3. Kształtowanie i ochrona układów urbanistycznych.

LPR wprost wpisuje się w cele programu ponieważ ujmuje w swoich celach rewitalizację części zabytkowych obiektów gminy Lubniewice. Dzięki temu zabytkowe dziedzictwo zostanie zachowane dla następnych pokoleń mieszkańców Województwa Lubuskiego.

5. Założenia programu rewitalizacji

5.1. Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji został określony na podstawie okresów programowania funduszy europejskich (przede wszystkim Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego). Okres wdrożenia, czyli realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmuje przedział czasowy 2014-2020.

5.2. Przedstawienie postępu w realizacji programu

Prace związane z przygotowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji rozpoczęto przed paroma laty. Dla zadań ze sfery materialnej (infrastrukturalnej) jak też dla zadań ze sfery gospodarczej i społecznej opracowano fiszki projektowe, które staną się podstawą do sporządzania szczegółowych harmonogramów rzeczowo-finansowych i projektów. Uruchomienie zadań ze sfery materialnej, jak też społeczno-gospodarczej przewiduje się najwcześniej w 2015 r. z uwagi na konieczność wdrożenia programów operacyjnych (w tym m.in. Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020) i ich implementacji na poziomie regionalnym.

Postępy w realizacji LPR będą corocznie weryfikowane odpowiednimi raportami, z których treścią będą mogły zapoznać się zainteresowane podmioty ze sfery samorządowej, pozarządowej i biznesowej.

5.3. Stan prac nad planowanymi inwestycjami

Lokalny Program Rewitalizacji przewiduje w okresie realizacji, tj. w latach 2014-2020 wykonanie zadań o charakterze inwestycyjnym na obszarach objętych Programem. Aktualnie główny Inwestor zadań inwestycyjnych, czyli Gmina Lubniewice jest w trakcie opracowywania projektów dla inwestycji ujętych w niniejszym LPR, dla inwestycji dotyczącej Rewitalizacji rynku w Lubniewicach jest gotowa koncepcja. Przewidywany termin uzyskania pozwoleń i wykonania dokumentacji technicznej to 2015 r. Zadania będą wykonane w latach 2015-2020 r., co jest zależne od podmiotów zaangażowanych w realizację zadań.

Inwestycje będą realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami prawa budowlanego. Wszelkie materiały, wyroby i urządzenia stosowane na budowie odpowiadać będą Polskim Normom oraz przepisom ich stosowania. Ponadto posiadać będą stosowne polskie certyfikaty, atesty i świadectwa dopuszczenia do użycia.

5.4. Opis dokonanych działań

W latach poprzedzających przyjęcie Lokalnego Programu Rewitalizacji skupiono się na kompleksowych działaniach przestrzennych o charakterze infrastrukturalnym, prowadzących do przygotowania terenów objętych rewitalizacją. Ze środków zewnętrznych, a także środków Budżetu Gminy dokonano inwestycji w zakresie infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej oraz drogowej.

Szczegółowy wykaz zadań zrealizowanych w latach poprzedzających przyjęcie niniejszego LPR obrazuje tabela na str. 75 „Projekty i zadania inwestycyjne” w pkt. 3.1.3. Projekty i zadania inwestycyjne zrealizowane w ramach dotychczasowych działań rewitalizacyjnych.

W sferze społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej podjął częściowe działania zmierzające do aktywnej integracji i przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego.

Gmina Lubniewice wspólnie z Ośrodkiem Kultury realizuje cykl imprez o charakterze kulturalnym służącym zwiększeniu integracji mieszkańców, poczucia tożsamości i przynależności do wspólnoty lokalnej.

5.5. Główne kierunki działań

W przypadku rewitalizacji obszarów zdegradowanych niezwykle istotna jest poprawa warunków życia mieszkańców. Poza dalszą budową i modernizacją infrastruktury technicznej będą modernizowane obiekty publiczne. Rewitalizacji zostaną poddane zdegradowane obszary miejskie.

Głównym celem podejmowanych działań będzie zmiana dotychczasowych funkcji i dostosowania terenu oraz znajdujących się tam obiektów do nowych potrzeb w zakresie usług, turystyki, rekreacji, kultury, zdrowia i oświaty. Realizacja zamierzeń rewitalizacyjnych przyczyni się także do zmniejszenia dysproporcji występujących pomiędzy rozwojem wskazanego obszaru zdegradowanego gminy Lubniewice w odniesieniu do ośrodków o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym w regionie.

Pilną koniecznością staje się również rozwiązanie szeregu trudnych problemów społecznych. Zjawiska te związane są ze sferą ubóstwa, uzależnień, przestępczości, wykluczenia osób starszych i niepełnosprawnych. Działania zaplanowane na obszarze rewitalizowanym zorientowane są przede wszystkim na aktywizację społeczności lokalnej poprzez rozszerzenie pracy socjalnej, współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się działalnością społeczną w mieście oraz instytucji działających w szerszym obszarze polityki społecznej, takich jak: kultura, oświata, służba zdrowia i bezpieczeństwo. Działania o charakterze społecznym polegać będą głównie na umocnieniu postaw aktywnych w sferze społecznej i indywidualnej, tworzeniu systemu wsparcia psychologicznego, poradnictwo prawne, pedagogiczne, terapię, wyspecjalizowaną pracę socjalną połączoną ze stymulowaniem postaw przedsiębiorczych i prospołecznych wśród lokalnej społeczności.

5.6. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru

Na podstawie dokonanej w III kwartale 2014 roku szczegółowej diagnozy określono zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru. W tym celu na terenie gminy w poszczególnych miejscowościach badano wartości wskaźników, składających się na podstawowe kryteria, określające obszary zdegradowane, których rewitalizacja może być wsparta środkami, pochodzącymi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Obszar zdegradowany musi spełniać, co najmniej trzy z kryteriów określonych w art.47 ust.1 rozporządzenia Komisji (WE nr 1828/2006 z dnia

08.12.2006 r.). Wyniki prowadzonej analizy jednoznacznie wskazały, że wskazane obszary należy zdecydowanie objąć programem rewitalizacji.

5.7. Kryteria wyboru obszaru do rewitalizacji oraz kolejność realizacji poszczególnych przedsięwzięć

Kryteria wyboru obszaru do rewitalizacji oparto na wskaźnikach pochodzących z art. 47 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r., szerzej opisanymi w Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa:

1. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności,
2. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym,
3. Liczba przestępstw na 1 tys. ludności/Czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. ludności,
4. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki na 100 osób,
5. Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w%)/Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków (w%).

Obszary objęte Lokalnym Planem Rewitalizacji wyznaczone zostały za pomocą wskazanych powyżej kryteriów. W wyniku analizy powyższych danych stwierdzono, iż obszary objęte działaniami rewitalizacyjnymi w Gminie Lubniewice należą do obszarów zdegradowanych. Tereny, na których zostaną przeprowadzone inwestycje o charakterze rewitalizacyjnym spełniają kryteria określone w Rozporządzeniu WE Nr 1828/2006 art. 47 ust.1 oraz kryteria, o których mowa w wytycznych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa.

Wyznaczone obszary, wymagają interwencji związanej z rewitalizacją analizowanych miejscowości. We wskazanym obszarze, w tym w miejscowościach: Lubniewice, Glisno i Jarnatów przekroczono wartości referencyjne wskaźników.

Na terenie tych miejscowości występuje wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia, niski poziom aktywności gospodarczej, niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego, co jednoznacznie kwalifikuje do uznania tego obszaru za obszar zdegradowany, wymagający interwencji zmierzających do przywrócenia utraconych funkcji społeczno-gospodarczych.

Przekroczenie wartości referencyjnych określonych dla poszczególnych wskaźników oznacza konieczności podjęcia działań, których efektem będzie mogła być ich poprawa w przyszłości.

Dokładny opis sposobu wyboru obszarów znajduje się w Tabeli „Przestanki wyboru obszaru rewitalizacji” oraz Tabeli „Kryteria wyznaczenia obszarów zdegradowanych w Gminie Lubniewice” w pkt. 3.5. Zbiorcze zestawienie kryteriów kwalifikujących obszar do objęcia programem rewitalizacji.

6. Planowane działania do realizacji w latach 2013-2015

Planowane działania na obszarze rewitalizowanym przedstawiają niżej zamieszczone karty przedsięwzięć. W tabelach tych umieszczone zostały przedsięwzięcia wnioskodawców, którzy zgłosili swoje propozycje projektów do Lokalnego Programu Rewitalizacji. Punkt ten zawiera opis działań:

1. przestrzennych (techniczno-materialne),
2. działań gospodarczych,
3. działań społecznych.

W tabelach tych przy każdym zadaniu znajdują się informacje dotyczące nazwy przedsięwzięcia, inwestora, zakresu rzeczowego, uzasadnienia realizacji, okresu realizacji, przewidywanego łącznego kosztu zadania oraz przewidywanych źródeł finansowania inwestycji.

6.1. Działania przestrzenne (techniczno-materialne).

Uproszczona karta przedsięwzięcia przestrzennego nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja rynku w Lubniewicach
Inwestor	Gmina Lubniewice
Zakres rzeczowy	Projekt polega na rewitalizacji zaniedbanego obszaru, znajdujące się w najbardziej reprezentatywnej części miasta Lubniewice, przylegającego do jeziora. Roboty związane są z koniecznością nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych. W skład prac oprócz działań dot. renowacji nawierzchni, budowy małej infrastruktury, wejdzie również: renowacja i rozbudowa pomostu
Uzasadnienie realizacji	Projekt obejmuje rewitalizację najważniejszej lokalizacji w mieście (Plac Wolności, ul. Jana Pawła II, ul. Os. Wojskowych), w której spotykają się mieszkańcy, którą odwiedzają turyści i osoby przejeżdżające przez Lubniewice. W wyniku realizacji projektu rynek w Lubniewicach odzyska charakter centrum społeczno-gospodarczego, a region kolejne atrakcyjne miejsce. Realizacja projektu pozwoli na ograniczenie patologii występujących na tym obszarze, a także znaczące podniesienie bezpieczeństwa. Zwiększy się też dostępność infrastruktury na działania aktywizacyjne dla mieszkańców (kulturalno-społeczne), jak też gospodarcze (m.in. turystyka, handel). Odpowiednie zagospodarowanie centralnej części miasta pozwoli na osiągnięcie bardzo wysokiego poziomu przedsiębiorczości na tym obszarze. Realizacja projektu pozwoli na udostępnienie tego obszaru na cele kulturalne, rekreacyjne i gospodarcze.
Okres realizacji	2015-2020
Przewidywany łączny koszt realizacji	500 000,00 PLN
Przewidywane finansowania	źródła Budżet Gminy Lubniewice Regionalny Program Operacyjny lubuskie 2020

Uproszczona karta przedsięwzięcia przestrzennego nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa amfiteatru
Inwestor	Gmina Lubniewice
Zakres rzeczowy	Projekt polega na rewitalizacji zaniedbanego obszaru, znajdujące się w jednej z reprezentatywnych części miasta Lubniewice, przylegającego do jeziora. Roboty dotyczą budowy auli amfiteatru, wraz z widownią i zagospodarowaniem terenu przyległego. Inwestycja dotyczy nadania nowych funkcji społeczno-kulturalnych.
Uzasadnienie realizacji	Projekt obejmuje rewitalizację jednej z ważniejszych lokalizacji w mieście (ul. Zamkowa), gdzie możliwe jest zagospodarowanie zaniedbanego terenu na potrzeby pełnienia nowych funkcji społeczno-kulturalnych. Budowa amfiteatru pozwoli na aktywizację tego obszaru, jego mieszkańców w zakresie aktywności społecznej (udział w imprezach kulturalnych), jak też gospodarczych (możliwe współdziałania różnych podmiotów w zakresie realizacji kulturalnych przedsięwzięć o charakterze biznesowym. W wyniku realizacji projektu miejsce to zyska charakter miejscowego centrum kulturalnego, a region atrakcyjne miejsce. Realizacja projektu pozwoli na ograniczenie patologii występujących na tym obszarze, a także znaczące podniesienie bezpieczeństwa. Odpowiednie zagospodarowanie centralnej części miasta pozwoli na osiągnięcie wysokiego poziomu przedsiębiorczości na tym obszarze. Realizacja projektu pozwoli na udostępnienie tego obszaru na cele kulturalne, rekreacyjne i gospodarcze.
Okres realizacji	2015-2020
Przewidywany łączny koszt realizacji	800 000,00 PLN
Przewidywane finansowania	źródła Budżet Gminy Lubniewice Regionalny Program Operacyjny lubuskie 2020

Uproszczona karta przedsięwzięcia przestrzennego nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa przesmyku między jeziorami Lubiąż i Lubniewsko
Inwestor	Gmina Lubniewice
Zakres rzeczowy	Projekt polega na rewitalizacji ważnego z punktu widzenia lokalnej turystyki miejsca, które jest zaniedbane, a wykazuje duży potencjał turystyczny. Lokalizacja inwestycji znajduje się w Lubniewicach ul. Zamkowa i inwestycja ta jest bezpośrednio związana przestrzennie z budową amfiteatru. Roboty związane są z koniecznością nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych temu obszarowi.
Uzasadnienie realizacji	Projekt obejmuje rewitalizację jednej z ważniejszych lokalizacji w mieście (ul. Zamkowa), gdzie możliwe jest zagospodarowanie zaniedbanego terenu na potrzeby pełnienia nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Przebudowa przesmyku pozwoli uruchomić potencjał miejsca, o wyjątkowych walorach przyrodniczo-turystycznych. Inwestycja pozwoli zatem na aktywizację tego obszaru, jego mieszkańców w zakresie aktywności społecznej, jak też gospodarczej (pozwoli na ożywienie ruchu turystycznego, jak też na świadczenie usług i drobnego handlu, gastronomii w ramach imprez, jak też w ramach obsługi ruchu turystycznego). W wyniku realizacji projektu miejsce to zyska charakter atrakcji turystycznej. Realizacja projektu pozwoli na ograniczenie patologii występujących na tym obszarze, a także znaczące podniesienie bezpieczeństwa. Odpowiednie zagospodarowanie tej części miasta pozwoli na osiągnięcie wysokiego poziomu przedsiębiorczości na tym obszarze. Realizacja projektu pozwoli na udostępnienie tego obszaru na cele kulturalne, rekreacyjne i gospodarcze.
Okres realizacji	2015-2020
Przewidywany łączny koszt realizacji	1 300 000,00 PLN
Przewidywane finansowania	źródła Budżet Gminy Lubniewice Regionalny Program Operacyjny lubuskie 2020

Uproszczona karta przedsięwzięcia przestrzennego nr 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja dróg dojazdowych i gruntowych do pól
Inwestor	Gmina Lubniewice
Zakres rzeczowy	Projekt polega na przywróceniu drożności komunikacyjnej w miejscowościach Glisno i Jarnatów, co pozwoli na rewitalizację tego obszaru również w sensie społecznym i gospodarczym. Modernizacji będą podlegać drogi dojazdowe do miejscowości, jak też do pól, co m.in. ułatwi prowadzenie działalności rolniczej, jak też realizację działań o charakterze turystycznym. Roboty związane są z koniecznością nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanemu obszarowi. W skład prac oprócz działań dot. renowacji nawierzchni, wejdzie również: renowacja i rozbudowa oświetlenia
Uzasadnienie realizacji	Projekt obejmuje rewitalizację obszarów Glisna i Jarnatowa, wsi popegeerowskich. Realizacja działań w zakresie poprawy lokalnej spójności komunikacyjnej pozwoli tym miejscowościom z powodzeniem pełnić funkcje lokalnych atrakcji turystycznych. Co jest możliwe ze względu na ich walory przyrodnicze (sąsiadujące jeziora, lasy) i kulturowe (Glisno – zespół pałacowy: pałac barokowy z ok. 1770 r., i park krajobrazowy z XVIII w.; Jarnatów – zespół pałacowy, z XVII w. i park,). Poprawi się zatem stopień przygotowania infrastruktury drogowej, co wpłynie na zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców (turystyka, kultura). Realizacja projektu pozwoli też na ograniczenie patologii występujących na tym obszarze, a także znaczące podniesienie bezpieczeństwa. Realizacja projektu pozwoli na udostępnienie tego obszaru na cele kulturalne, rekreacyjne i gospodarcze.
Okres realizacji	2015-2020
Przewidywany łączny koszt realizacji	200 000,00 PLN
Przewidywane finansowania	źródła Budżet Gminy Lubniewice Regionalny Program Operacyjny lubuskie 2020

Uproszczona karta przedsięwzięcia przestrzennego nr 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja zabytkowych obiektów pałacowych: Zespół Pałacowo-Parkowy w Jarnatowie; Zespół Pałacowo-Parkowy w Glisnie; Zespół Pałacowo-Parkowy w Lubniewicach
Inwestor	Osoby i podmioty prywatne – właściciele obiektów
Zakres rzeczowy	Projekt polega na rewitalizacji zaniedbanych Zespołów pałacowo-parkowych w Jarnatowie, Glisnie i Lubniewicach. Inwestycje pozwolą na zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego. Roboty obejmą prace konserwatorskie, roboty budowlane, instalacyjne, zagospodarowanie terenu przyległego, adaptację pomieszczeń na cele turystyczno-kulturalne.
Uzasadnienie realizacji	Projekt obejmuje rewitalizację najważniejszych zabytków gminy Lubniewice, co pozwoli na ochronę dziedzictwa kulturowego Gminy Lubniewice i całego Regionu. Inwestycje te pozwolą na przywrócenie zespołom pałacowo-parkowym dawnej świetności i pozwolą na ożywienie terenu przyległego, jak też całego obszaru zdegradowanego. Inwestycja pozwoli na nadania temu obszarowi nowych funkcji gospodarczych, jak również pozwoli wyremontowanym obiektom (w tym parkom przypałacowym, stać się lokalnymi centrami kulturowo-społecznymi, jako miejsce spotkań, realizacji różnych działań aktywizacyjnych, lub po prostu jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej. Zrewitalizowane obiekty przyciągną turystów, co pozwoli na znaczną aktywizację gospodarczą mieszkańców. Realizacja projektu pozwoli również na ograniczenie patologii występujących na tym obszarze, a także znaczące podniesienie bezpieczeństwa. Odpowiednie zagospodarowanie tych miejsc pozwoli na osiągnięcie bardzo wysokiego poziomu przedsiębiorczości na tym obszarze. Realizacja projektu pozwoli na udostępnienie tego obszaru na cele kulturalne, rekreacyjne i gospodarcze.
Okres realizacji	2015-2020
Przewidywany łączny koszt realizacji	100 000 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Środki prywatne Regionalny Program Operacyjny lubuskie 2020 Ministerstwo Kultury

6.2. Działania gospodarcze

Uproszczona karta przedsięwzięcia gospodarczego nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Projekt wsparcia rozwoju przedsiębiorczości
Inwestor	Instytucje otoczenia biznesu (np. Organizacja Pracodawców Ziemi Lubuskiej), Gmina Lubniewice, przedsiębiorcy, partnerzy społeczni zainteresowani rozwojem społeczno-gospodarczym obszaru rewitalizowanego
Zakres rzeczowy	Projekt polega na przygotowaniu kadr przedsiębiorstw (zarówno pracowników jak i kadry zarządzającej) do rozwijania sektora MMSP poprzez inwestycje w kapitał ludzki. W ramach przedsięwzięcia planuje się organizację specjalistycznych szkoleń i kursów dedykowanych do firm, w których wcześniej dokonano rozpoznania potrzeb uwzględniających warunki lokalne, w tym szanse i możliwości na terenie objętym rewitalizacją, szczególnie w zakresie wykorzystania potencjału turystycznego Gminy.
Uzasadnienie realizacji	Aktualnie wiele przedsiębiorstw nie działa w oparciu o dokładne rozpoznanie możliwości własnego rozwoju. Ograniczone środki (w szczególności dotyczy to mikroprzedsiębiorstw, osób samodzielnie prowadzących działalność gospodarczą) natomiast nie pozwalają na skorzystanie z profesjonalnego doradztwa, specjalistycznych szkoleń itp. Przedsięwzięcie znacznie zwiększy efektywność podejmowanych działań w zakresie rewitalizacji.
Okres realizacji	2015-2020
Przewidywany łączny koszt realizacji	1 000 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Środki przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu Budżet Gminy Lubniewice. Regionalny Program Operacyjny lubuskie 2020

Uproszczona karta przedsięwzięcia gospodarczego nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Promocja turystyczna Gminy
Inwestor	Gmina Lubniewice, Lubuska Organizacja Turystyczna, przedsiębiorcy lokalni, partnerzy społeczni zainteresowani rozwojem społeczno-gospodarczym obszaru rewitalizowanego
Zakres rzeczowy	Projekt polega na realizacji działań promocyjnych, przede wszystkim promujących walory turystyczno-przyrodnicze Gminy, jak również kulturowe (pałace).
Uzasadnienie realizacji	Znakomita lokalizacja pod względem zasobów przyrodniczych (lasy, jeziora), jak też kulturowych (pałace) wpływa na duży potencjał turystyczny gminy. Zintegrowane działania promocyjne, w których udział będą miały również firmy i podmioty inne niż JST pozwolą na szerokie rozpropagowania możliwości spędzania czasu wolnego na cele rekreacyjne. Projekt zatem przyczyni się znacznie do zwiększenia ruchu turystycznego, jak również do zwiększenia aktywności gospodarczej mieszkańców obszarów zdegradowanych. Przedsięwzięcie znacznie zwiększy efektywność podejmowanych działań w zakresie rewitalizacji.
Okres realizacji	2014-2020
Przewidywany łączny koszt realizacji	500 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Środki prywatne, Budżet Gminy Lubniewice. Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020

6.3. Działania społeczne

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Aktywna integracja osób nieaktywnych zawodowo oraz innych grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym
Inwestorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubniewicach, Gmina Lubniewice, organizacje pozarządowe działające w obszarze aktywnej integracji, przeciwdziałania bezrobociu i wykluczeniu społecznemu.
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia będzie realizowany cykl działań dla osób wykluczonych, mających na celu aktywizację osób długotrwale bezrobotnych, bezdomnych, dotkniętych marginalizacją – klientów Ośrodka Pomocy Społecznej. W ramach działań realizowane będą szkolenia kompetencyjne, dotyczące nabycia poszukiwanych na rynku pracy umiejętności, spotkania grupowe i indywidualne motywujące do działania i przywracające objęte pomocą osoby dla społeczeństwa. Planuje się także indywidualne doradztwo zawodowe i psychologiczne.
Uzasadnienie realizacji	Na obszarze rewitalizowanym zdiagnozowano wysoki stopień bezrobocia, w tym bezrobocia strukturalnego oraz wysoki odsetek osób korzystających ze świadczeń rodzinnych i społecznych, co świadczy o niskiej stopie życiowej i ubóstwie. Osoba taka, pozbawiona środków do życia ogranicza swoją aktywność społeczną, nie angażuje się w sprawy publiczne, a często ulega nałogom i uzależnieniom, co w konsekwencji prowadzi do patologii społecznych. W celu ożywienia społecznego omawianego obszaru należy przeprowadzić działania ograniczające skutki tego zjawiska.
Okres realizacji	2015-2020
Przewidywany łączny koszt realizacji	300.000,00 PLN
Przewidywane finansowania	źródła Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubniewicach Budżet Gminy Lubniewice Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020 Program Operacyjny Kapitał Ludzki (w zakresie projektów systemowych realizowanych zgodnie z zasadą n+2).

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych
Inwestor	Szkoły i gimnazja publiczne (jednostki organizacyjne Gminy Lubniewice), przedszkola, organizacje pozarządowe działające w obszarze edukacji.
Zakres rzeczowy	<p>W ramach przedsięwzięcia będzie realizowany cykl zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej z obszarów rewitalizowanych. Zajęcia będą dotyczyły przede wszystkim kompetencji kluczowych w obszarach wiedzy istotnych dla rozwoju gospodarki: matematyka, przyroda, fizyka, chemia, języki obce, wiedza obywatelska.</p> <p>Planuje się także aktywizację dzieci i młodzieży poprzez organizację wydarzeń na otwartej przestrzeni publicznej np. happeningi. Wydarzenia te pozwolą nabyć umiejętności organizacyjna współpracy w grupie itp.</p>
Uzasadnienie realizacji	<p>Dzieci i młodzież pochodząca z małym miejscowości takich jak Glisno, Jarnatów, czy również Lubniewice ma utrudniony dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych, na które mogą liczyć mieszkańcy aglomeracji zielonogórskiej, czy gorzowskiej. Ponadto dochody tych osób nie pozwalają na uczestnictwo w korepetycjach czy zajęciach komercyjnych. Skierowane pakiety bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych umożliwi wyrównywanie szans dzieci i młodzieży, pozwoli zagospodarować ich czas wolny oraz przyczyni się do ograniczenia patologii społecznych. Ponadto zajęcia ukształtują postawy obywatelskie dzieci, poczucie obowiązku itp.</p>
Okres realizacji	2015-2020
Przewidywany łączny koszt realizacji	600.000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	<p>Budżet Gminy Lubniewice Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020 Program Operacyjny Kapitał Ludzki (w zakresie projektów systemowych realizowanych zgodnie z zasadą n+2).</p>

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Pobudzenie aktywności kulturalnej mieszkańców Gminy Lubniewice
Inwestor	Dom Kultury, Gmina Lubniewice, organizacje pozarządowe działające w obszarze kultury.
Zakres rzeczowy	<p>W ramach przedsięwzięcia zostaną zorganizowane imprezy o charakterze kulturalnym w rewitalizowanych obszarach (np. festiwale folklorystyczne, pokazy rycerskie itp.)</p> <p>Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przyczyni się do ożywienia rewitalizowanych przestrzeni, co wpłynie na promocję gminy i jej historii • Wpłynie na ożywienie obszaru zdegradowanego w warstwie społecznej – mieszkańcy będą mieli możliwość poznać sposoby wykorzystania rewitalizowanych przestrzeni i zwiększą swoje kompetencje interkulturalne • Zwiększy uczestnictwo mieszkańców, w tym dzieci i młodzież w kulturze polskiej i europejskiej • Wydarzenie pozwoli na rozwój wyobraźni najmłodszych, młodych i tych starszych, co przyczyni się do zaistnienia bardziej aktywnych postaw mieszkańców • Zwiększy się poziom integracji społecznej mieszkańców i ich poczucia tożsamości
Uzasadnienie realizacji	Rewitalizacja oznacza także ożywienie danego obszaru pod względem kulturalnym. Wdrożenie przedmiotowego projektu polegającego na organizacji cyklicznych imprez wspólnie z inwestycjami infrastrukturalnymi pozwoli mieszkańcom w pełni korzystać z efektów rewitalizacji terenu.
Okres realizacji	2014-2020
Przewidywany łączny koszt realizacji	300.000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Budżet Gminy Lubniewice Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020 Środki sponsorów PO EWT Brandenburgia-Lubuskie

7. Wskaźniki realizacji programu

Dla ułatwienia procesu monitoringu i ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji ustalono wskaźniki, czyli mierniki stopnia osiągnięcia zakładanych celów, tożsame z listą wskaźników zawartą w Wytycznych Instytucji Zarządzającej LRPO dotyczących monitorowania realizacji projektów. Cele realizacji LPR oraz jego postęp rzeczowy mierzony jest za pomocą odpowiednich wskaźników, wśród których rozróżnia się wskaźniki produktu i rezultatu.

Wskaźniki produktu dotyczą bezpośrednich, materialnych efektów uzyskanych przez Beneficjenta wyłącznie podczas realizacji projektu. Wskaźniki produktu mierzone są konkretnymi wielkościami, liczonymi w jednostkach materialnych lub monetarnych. Wskaźniki te należy wykazać do momentu zakończenia realizacji projektu (we wniosku o płatność końcową lub, jeśli to możliwe, wcześniej)*.

Wskaźniki rezultatu odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym lub występującym w krótkim terminie od zakończenia realizacji projektu efektom uzyskanym tylko i wyłącznie dzięki zrealizowanemu projektowi. Dostarczają one informacji o wpływie projektu na otoczenie społeczno-ekonomiczne oraz zmianach jakie realizacja projektu spowodowała. Wskaźniki rezultatu mogą przybierać formę wskaźników materialnych lub finansowych. Wskaźniki rezultatu należy wykazać maksymalnie rok po zakończeniu realizacji projektu (rzecowym, bądź finansowanym, w zależności od tego, który termin jest późniejszy)*.

W Lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007 2013 przyjęto, że do każdego projektu należy podawać wskaźniki obligatoryjne i dodatkowe, które należy podawać z ustalonej listy wskaźników. Przy okazji każdego projektu należy też wykazywać liczbę nowo utworzonych miejsc pracy, co jest wskaźnikiem obligatoryjnym dla rezultatu, przy czym nie jest konieczne, niemniej jednak należy wówczas zaznaczyć, że dany projekt nie generuje miejsc pracy.

8. Zhierarchizowane potrzeby i cele rewitalizacji (nadrzędne i strategiczne)

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron miejscowości oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed miejscowością. Zawiera określenie czterech grup czynników:

- „mocnych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony miejscowości i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- „słabych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony miejscowości, a nie wyeliminowane utrudniać będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „szans” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi miejscowości;
- „zagrożeń” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miejskiej, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój miejscowości).

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego miejscowości.

Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach miejscowości i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodniona wypadkowa wiedzy o stanie i potrzebach miejscowości, ułożonych przekrojowo (w ramach poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego).

Ponadto dla stworzenia lepszych podstaw do oceny sytuacji społeczno- gospodarczej w Gminie Lubniewice przeprowadzono ankietę, której celem była ocena komfortu życia mieszkańców oraz ocena trendów w życiu społeczno – gospodarczym na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela 35 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • korzystne położenie geograficzne, • atrakcyjne tereny pod budownictwo, • atrakcje turystyczne, • walory przyrodniczo – krajobrazowe, • oczyszczalnia ścieków, • bliskość granicy, • bliskość Berlina, Poznania, Szczecina, • kanalizacja, • wodociągi, • duża powierzchnia lasów, • duża powierzchnia wód, • malownicze położenie jezior, • istnienie rozbudowanych dróg rowerowych, szlaków turystycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • braki w infrastrukturze (drogi osiedlowe sieć gazowa, sieć kanalizacyjna, centrala telefoniczna), • zły stan sieci wodociągowej w Lubniewicach, • zbyt mała ilość specjalistycznych gospodarstw rolnych – ekologicznych i agroturystycznych, • brak oferty dla młodych ludzi, • niewystarczająca promocja walorów gminy, zwłaszcza turystycznych, • brak nieuciążliwego dla środowiska przemysłu, • bezrobocie i związane z tym patologie, • niedoinwestowanie w ośrodkach wypoczynkowych, • niż demograficzny, • brak dostępności do świadczeń oferowanych przez służbę zdrowia,

<ul style="list-style-type: none"> • turystyka i agroturystyka, • dobry wizerunek gminy w oczach mieszkańców i turystów, • mocna pozycja gminy na mapie turystycznej województwa i kraju, • wysokie notowania w ogólnopolskich rankingach gmin, • duże zaangażowanie środków budżetowych w inwestycje gminne, • dobre warunki do rozwoju różnych form turystyki, • świadomość ekologiczna mieszkańców, • czyste, nieskażone środowisko. 	<ul style="list-style-type: none"> • słabe zainteresowanie ze strony inwestorów zewnętrznych.
<div style="display: flex; justify-content: space-between; padding: 5px;"> Szanse Zagrożenia </div>	
<ul style="list-style-type: none"> • turystyka i agroturystyka, • bliskość dużych miast, • bliskość granicy i Berlina, • promocja gminy, • pozyskiwanie inwestorów, • fundusze pomocowe, • rozwój usług turystyczno – hotelarskich, • rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego, • gazyfikacja gminy, • możliwość promowania gminy jako miejsca czystego ekologicznie, • wzrost zainteresowania wypoczynkiem na wsi, • wzrastające zapotrzebowanie na zdrową żywność, • tworzenie grup producenckich, • integracja z Unią Europejską, • tworzenie związków gminnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • niestabilna polityka państwa, • zastój rozwoju turystyki, • brak środków finansowych, • bezrobocie, • migracja wykształconej młodzieży do innych miast, • brak poczucia bezpieczeństwa, • spadek opłacalności produkcji rolnej, • wyludnianie się wsi, • przywiązanie do tradycyjnych form gospodarowania na wsi.

Źródło: Opracowanie własne

Na bazie analizy SWOT powstał zbiór celów, które mają zostać osiągnięte w wyniku realizacji planowanych działań.

Cel nadrzędny

Celem nadrzędnym LPR Gminy Lubniewice na lata 2014-2020 jest ożywianie społeczno-gospodarczo-kulturalne zdegradowanych obszarów na terenie Gminy Lubniewice.

Cele strategiczne

1. Nadanie nowych funkcji turystyczno - kulturalno - społecznych obszarowi poddanemu rewitalizacji.
2. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do wysokiej jakości usług kulturalnych;
3. Przyciągnięcie do Gminy Lubniewice turystów (w ramach tzw. turystyki jednodniowej lub wypoczynkowej) poprzez wykreowanie produktów turystycznego.
4. Rozwinięcie nowych form działalności gospodarczej (np. działalność w obszarze turystyki, gastronomia, drobny handel, usługi) poprzez wykreowanie Gminy Lubniewice jako obszaru atrakcyjnego dla turystów i potencjalnych inwestorów.

Cele szczegółowe w odniesieniu do sfery przestrzennej

1. podniesienie walorów wizualnych obszarów rewitalizowanych w Gminie Lubniewice

Cele szczegółowe w odniesieniu do sfery gospodarczo-społecznej

1. wspieranie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców,
2. aktywna promocja Gminy jako interesującego obiektu turystycznego,
3. wprowadzenie do rynku funkcji związanych z obsługą ruchu turystycznego.
4. Wsparcie dla bezrobotnych i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

9. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2013 – 2015.

Szacunkowa wartość zaplanowanych do wykonania prac infrastrukturalnych, przedsięwzięć społecznych i gospodarczych zgłoszonych do realizacji w ramach rewitalizacji w latach 2014-2020 wynosi 105 500 000,00 PLN (co zawiera również pełne koszty rewitalizacji zespołów pałacowo-parkowych), a w rozbiciu na poszczególne lata kształtuje się następująco:

- 2014 – 25 000,00 PLN
- 2015 – 475 000,00 PLN
- 2016 – 20 870 000,00 PLN
- 2017 – 21 280 000,00 PLN
- 2018 – 21 450 000,00 PLN
- 2019 – 20 900 000,00 PLN
- 2020 – 20 500 000,00 PLN

Z najkorzystniejszą opcję finansowania realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych w powyższym przypadku uznano Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020 oraz Budżet Gminy Lubniewice. W przypadku rewitalizacji zespołów pałacowo-parkowych, będących w posiadaniu prywatnych właścicieli siłą rzeczy – najwięcej będzie zaangażowanych środków prywatnych.

Za najkorzystniejszą opcję finansowania realizacji przedsięwzięć społecznych i gospodarczych w latach 2014-2020 uznano następujące źródła:

- Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej
- Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020
- Program Operacyjny Europejska Współpraca Terytorialna Brandenburgia-Lubuskie.
- Środki prywatne (w tym środki organizacji pozarządowych, środki sponsorów, przedsiębiorstw).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LUBNIEWICE NA LATA 2014-2020

Szacunkowa wartość zaplanowanych do wykonania przedsięwzięć

Lp	Inwestycja	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	RAZEM	BUDŻET JST	RPO L2020	PO EWT BRANDENBURGIA-LUBUSKIE 2014-2020	INNE PROGRAMY OPERACYJNE 2014-2020	ŚRODKI KRAJOWE I INNE	ŚRODKI PRYWATNE
1.	Rewitalizacja rynku w Lubniewicach	-	100 000,00	200 000,00	200 000,00	-	-	-	500 000,00	75 000,00	425 000,00				
2.	Budowa amfiteatru	-	-	200 000,00	200 000,00	400 000,00	-	-	800 000,00	120 000,00	680 000,00				
3.	Przebudowa przesympy między jeziorami Lubiąż i Lubniewsko	-	-	100 000,00	300 000,00	500 000,00	400 000,00	-	1 300 000,00	195 000,00			1 105 000,00		
4.	Modernizacja dróg dojazdowych i gruntowych do pól	-	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	-	-	200 000,00	30 000,00	170 000,00				
5.	Rewitalizacja zabytkowych obiektów pałacowych: Zespół Pałacowo-Parkowy w Jarnatowie; Zespół Pałacowo-Parkowy w	-	-	20 000 000,00	20 000 000,00	20 000 000,00	20 000 000,00	20 000 000,00	100 000 000,00		12 000 000,00		26 000 000,00	12 000 000,00	50 000 000,00

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LUBNIEWICE NA LATA 2014-2020

	Glisnie; Zespół Pałacowo- Parkowy w Lubniewicac h														
6	Projekt wsparcia rozwoju przedsiębior czości	-	100 000,00	100 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	1 000 000,00	50 000,00	900 000,00				50 000,00
7	Promocja turystyczna Gminy	25 000,00	25 000,00	20 000,00	130 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	500 000,00	125 000,00	325 000,00				50 000,00
8	Aktywna integracja osób nieaktywnyc h zawodowo oraz innych grup społecznych zagrożonych wykluczenie m społecznym	-	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	300 000,00	0,00	300 000,00				
9	Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów szkół podstawowy ch i gimnazjalny ch	-	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	600 000,00	0,00	600 000,00				

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LUBNIEWICE NA LATA 2014-2020

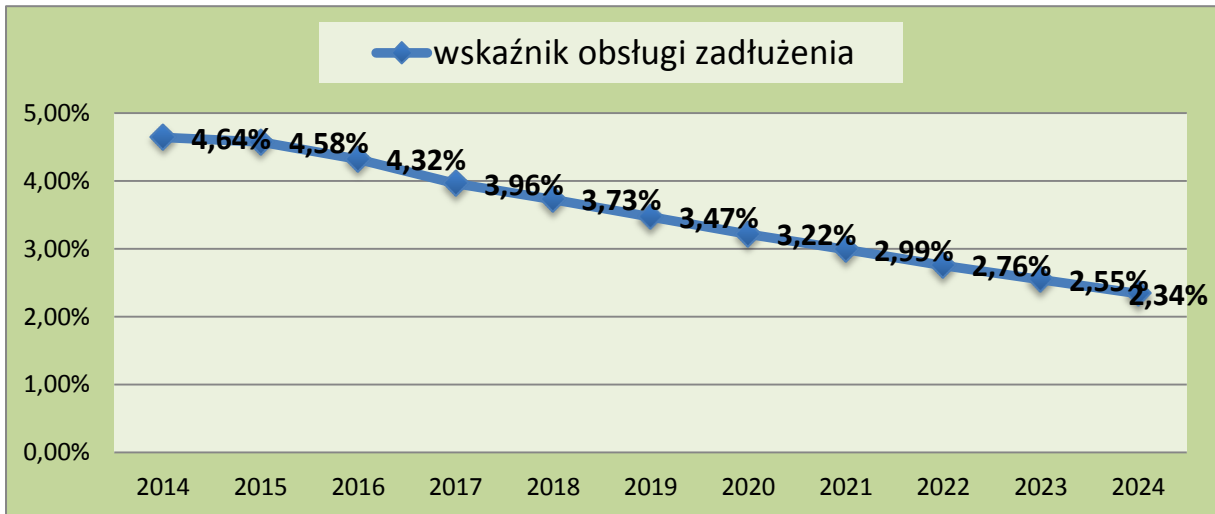
	Pobudzenie aktywności kulturalnej mieszkańców w Gminie Lubniewice								300 000,00						
10	Lubniewice	-	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	100 000,00		150 000,00				50 000,00
	podsumowanie	25 000,00	475 000,00	20 870 000,00	21 280 000,00	21 450 000,00	20 900 000,00	20 500 000,00	105 500 000,00	695 000,00	15 400 000,00	150 000,00	27 105 000,00	12 000 000,00	50 150 000,00

Od początku 2014 r. obowiązują nowe, indywidualne wskaźniki zadłużenia. Uzależnią one możliwość zaciągania długu od indywidualnej sytuacji JST. **Samorząd nie może przyjąć budżetu, w którym relacja kosztów obsługi zadłużenia do dochodów przekroczy wartość obliczoną za pomocą wzoru określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych.** Wartość wskaźnika jest uzależniona przede wszystkim od nadwyżki dochodów nad wydatkami bieżącymi. **Prawidłowość planowanej kwoty długu** – dług jest „prawidłowy” gdy jego wielkość lub kwoty konieczne na obsługę zadłużenia mieszczą się w granicach wyznaczonych przepisami art. 169-171 starej ufp i art. 243- 244 ufp.

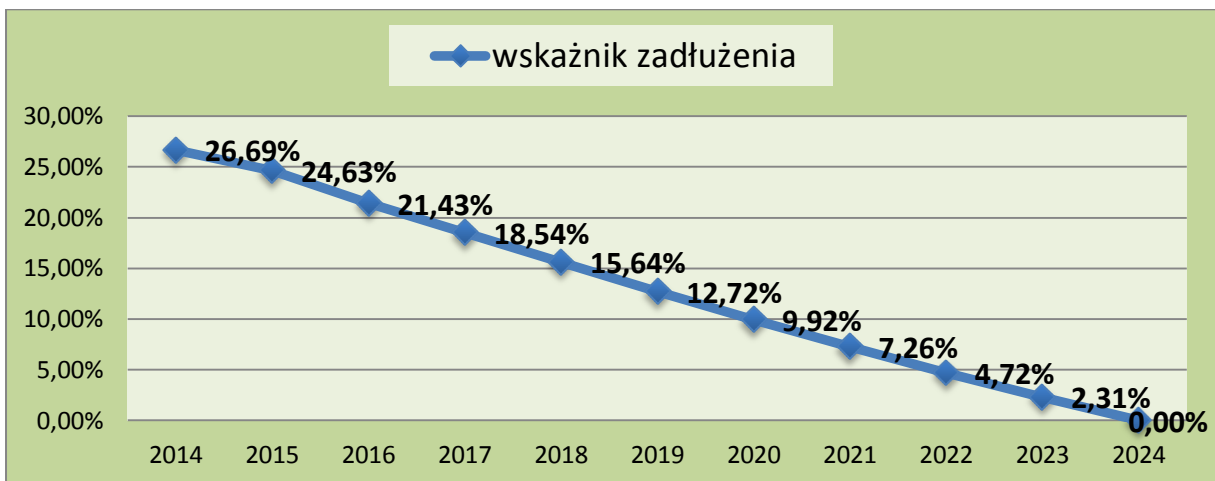
Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych z 2009 r. art. 243 – 244 ustawy o finansach publicznych z 2009 r. określają, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym relacja łącznej kwoty przeznaczonej na obsługę zadłużenia (suma spłat rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi w danym roku odsetkami, wykupów papierów wartościowych wraz z należnymi odsetkami i dyskontem oraz potencjalne spłaty kwot wynikające z udzielonych poręczeń oraz gwarancji) do dochodów ogółem budżetu przekroczy średnią arytmetyczną z ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu. Do łącznej kwoty przypadających w danym roku spłat rat kredytów i pożyczek oraz wykupów papierów wartościowych dodaje się, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym, zobowiązania związku współtworzonego przez daną jednostkę samorządu terytorialnego, w wysokości proporcjonalnej do jej udziału we wspólnej inwestycji współfinansowanej zaciągniętym przez związek kredytem, pożyczką lub emisją obligacji albo w wysokości proporcjonalnej do udziału jednostki samorządu terytorialnego we wpłatach na rzecz związku. Nie dodaje się zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, na które jednostka udzieliła gwarancji i poręczeń. Ograniczeń kwot, które mogą być przeznaczone na obsługę zadłużenia nie stosuje się do wykupów papierów wartościowych, spłat kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku z umową zawartą na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz poręczeń i gwarancji udzielonych samorządowym osobom prawnym realizującym zadania jednostki samorządu terytorialnego w ramach programów finansowanych z tych środków – w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż wysokość całkowitych zobowiązań Gminy Lubniewice z tytułu pożyczek, kredytów i potencjalnych zobowiązań z tytułu poręczeń w stosunku do przewidywanych dochodów budżetu gminy w latach 2014 – 2024, będzie się kształtować w przedziale 2,34% - 4,64%, patrz poniżej zamieszczony wykres.

Obciążenie planowanych dochodów ogółem tytułem obsługi zobowiązań finansowych

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wskaźniki zadłużenia w poszczególnych latach analizy. Jego wielkość w kolejnych latach będzie odpowiednio wyważona w stosunku do budżetu Gminy, a maksymalna wartość wg prognoz nie przekroczy 26,69% dochodów jednostki w zależności od planowanego finansowania inwestycji w kolejnych latach.

Jak widać powyżej, planowany wskaźnik zadłużenia zgodnie z prognozą będzie się wyraźnie zmniejszał, ostatecznie pozostając w bezpiecznych przedziałach i tym samym gwarantując stabilność finansową gminy i planowanej inwestycji. Opierając się na wynikach powyższej analizy można stwierdzić, że podmiot jest w stanie terminowo spłacać swoje zobowiązania i nie występuje zagrożenie utraty płynności finansowej w efekcie podjęcia decyzji o realizacji inwestycji.

10. Sposoby monitorowania realizacji programu, oceny i komunikacji społecznej.

10.1. Sposoby komunikacji społecznej

LPR jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego. Proponuje się przyjąć czteroetapowy system wdrażania wg następującej kolejności:

1. Konsultacje społeczne z organizacjami, instytucjami i podmiotami gospodarczymi, które zgłosiły swój udział w programie rewitalizacji tj.:
 - a) Urząd Miasta i Gminy w Lubniewicach
 - b) Wydziały Urzędu,
 - c) Gminne Jednostki Organizacyjne,
 - d) Instytucje kultury,
 - e) Instytucje oświatowe,
 - f) Instytucje ochrony zdrowia,
 - g) Organizacje pozarządowe
 - h) Urzędy i instytucje użyteczności publicznej,
 - i) Kościoły i związki wyznaniowe,
 - j) Spółdzielnie mieszkaniowe,
 - k) Wspólnoty mieszkaniowe,
 - l) Podmioty gospodarcze.

2. Konsultacje społeczne z organizacjami, instytucjami i podmiotami gospodarczymi, które posiadają zasoby materialne na terenie objętym programem rewitalizacji, a nie zgłosiły swojego udziału w programie rewitalizacji. W trakcie tego etapu istnieje możliwość uzupełnienia programu rewitalizacji o nowe zadania, które zostaną dopisane do Programu.
3. Zebranie i analiza ankiet, których respondentami byli uczestnicy przeprowadzonych konsultacji społecznych. Na podstawie ankiet zostały wskazane działania inwestycyjne na obszarze rewitalizowanym w przedstawione w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji.
4. Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Lubniewicach o przyjęciu lub zmianie Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz wskazanie zespołu odpowiedzialnego za jego koordynację i realizację.

W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujący sektor biznesu, samorządu i NGO (non government organizations – organizacje pozarządowe: fundacje, stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne, zakłady aktywności zawodowej, spółki non profit) zakłada się ustalenie stałego systemu komunikacji Zespołu ds. Rewitalizacji z mieszkańcami.

W ramach promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

1. Umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy w Lubniewicach informacji o postępach we wdrażaniu LRP,
2. Umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych.
3. Bieżące informowanie przez burmistrza Rady Miejskiej oraz przedstawicieli sołectw na terenie gminy.
4. Publikowanie informacji w mediach społecznościowych typu facebook stanowiących aktualnie najtańszy sposób dotarcia do grup docelowych, w szczególności osób w wieku do 25 lat
5. Organizacja spotkań bezpośrednich z potencjalnymi partnerami społeczno gospodarczymi,
6. Umieszczenie tablic reklamowych w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, informujących o zakresie realizowanych projektów,
7. Umieszczenie stałej tablicy pamiątkowej w miejscach powszechnie dostępnych, celem pozostawienia trwałej informacji o ewentualnym wsparciu inwestycji ze środków unijnych.
8. Publikacje w prasie, informacje w radiu i telewizji.
9. Prowadzenie akcji mailingowej w oparciu o istniejącą bazę teleadresową Urzędu Miasta i Gminy w Lubniewicach

10.2. Sposoby monitorowania realizacji programu

Efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymaga stałego monitorowania efektów rzeczowych projektów, wchodzących w zakres Programu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych, obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Burmistrz Miasta wraz z podległym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Miejskiego oraz miejskich jednostek organizacyjnych, a także inne podmioty realizujące zadania zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem zadań gminy ujętych w Programie odpowiedzialny będzie pełnomocnik Burmistrza ds. wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji, natomiast za monitorowanie wydatków odpowiedzialny będzie Skarbnik Miasta wraz z Wydziałem Finansowym.

Jednostki, które zgłosiły działania do Lokalnego Programu Rewitalizacji zobowiązane są do kwartalnego informowania Urzędu Miasta i Gminy w Lubniewicach o postępie prac objętych programem zgodnie z zaleceniami dotyczącymi monitorowania. Monitorowanie efektów rzeczowych obejmować będzie wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania. Burmistrz jest zobowiązany do corocznego przedkładania Radzie Miejskiej raportu monitoringowego z wdrażania Programu. Oprócz raportu monitoringowego, Burmistrz Miasta przedkładać będzie Radzie Miejskiej prognozę, dotyczącą wdrażania Programu w kolejnym roku wraz z propozycją ewentualnych modyfikacji, która poddawana będzie analizie każdorazowo przy okazji zatwierdzania budżetu. Zakres przedmiotowy raportów okresowych przedkładanych przez Burmistrza Miasta winien obejmować, co najmniej:

1. Informację o postępach finansowych, źródłach finansowania zadań
2. Informację o postępach rzeczowych, zgodność z przyjętym harmonogramem, odchylen od harmonogramu
3. Sposoby komunikacji ze wspólnotą lokalną w zakresie wdrażania programu
4. Przebieg wdrażania poszczególnych projektów

Procedura aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji przewiduje następujące działania:

1. Pełnomocnik ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR) zbiera do końca września każdego roku propozycje nowych zadań przewidzianych do realizacji.
2. Propozycje nowych zadań mogą składać przedstawiciele sektorów samorządowego, pozarządowego oraz biznesu.
3. Kompletna lista nowych zadań przedkładana jest przez Pełnomocnika ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Burmistrzowi.
4. Ostateczna lista nowych zadań przedłożona zostaje do Biura Rady Miejskiej w Lubniewicach.

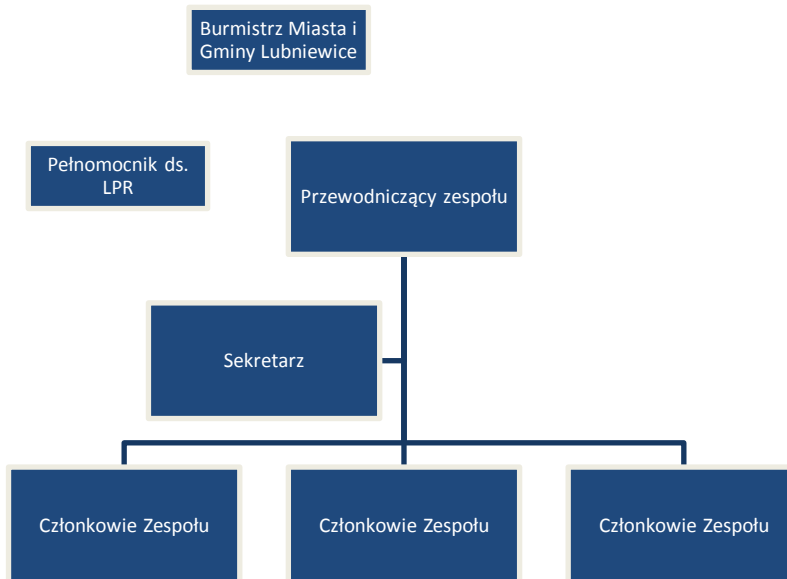
Wzór raportu z realizacji projektu objętego Lokalnym Programem Rewitalizacji na lata 2013-2015

RAPORT NR ... Z REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA ZAWARTEGO W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY LUBNIEWICE NA LATA 2013-2015		
Lp.	Nazwa	Opis
1	Tytuł projektu	
2	Termin realizacji	
3	Nazwa beneficjenta	
4	Kierownik projektu	
5	Cele projektu	
6	Opis projektu	
7	Finansowanie	
8	w tym	
9	Dofinansowanie	
10	Wkład własny	
11	Źródło finansowania	
12	W tym:	
13	Nazwa programu	
14	Priorytet	
15	Działanie	
16	Poddziałanie	
17	Wskaźniki monitoringu	
18	Produkty	
19	Rezultaty	
20	Opis problemów napotkanych podczas realizacji (ewentualne przyczyny nieosiągnięcia produktów/rezultatów)	
21	Rekomendacje	
22	Kontynuacja działań	
23	Sporządził (imię i nazwisko)	
24	Zatwierdził (imię i nazwisko)	
25	Data i miejsce	

11. System wdrażania

Większość zadań objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji będzie podejmowane przez jednostkę samorządu terytorialnego – Gminę Lubniewice. Podmiot ten posiada wystarczający potencjał instytucjonalny (m.in. doświadczenie w realizacji przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, zdolność do zarządzania strategicznego skomplikowanymi przedsięwzięciami wymagającymi udziału podmiotów z 3 sektorów: samorządowego, pozarządowego, gospodarczego) umożliwiającą efektywną implementację Lokalnego Programu Rewitalizacji. W związku z powyższym za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie przede wszystkim Burmistrz Miasta i Gminy Lubniewice we współpracy z:

1. Pełnomocnikiem ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji (osoba do kontaktu w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji),
2. Zespołem ds. Rewitalizacji.

Zespół ds. Rewitalizacji

Zespół ds. Rewitalizacji będzie funkcjonował w ramach jednostki pomocniczej Gminy Lubniewice – Urzędu Miasta i Gminy w Lubniewicach. Takie rozwiązanie instytucjonalne daje gwarancje skutecznego wdrożenia i realizacji Programu Rewitalizacji, a następnie jego monitorowanie i

ewaluację. Zespół umożliwi pełną partycypację podmiotów zainteresowanych wdrażaniem LPR, co przyczyni się do realizacji zasady partnerstwa określonej w prawodawstwie wspólnotowym.

W skład Zespołu wchodzi:

1. Pełnomocnik ds. Rewitalizacji,
2. Przewodniczący Zespołu,
3. Sekretarz Zespołu,
4. 6 członków zespołu.

Ponadto, do prac w zespole w roli obserwatorów zaproszeni zostaną:

1. Starosta Powiatu Sulęcińskiego lub wyznaczona przez niego osoba
2. Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków lub wyznaczona przez niego osoba

Członkami Zespołu winni być przedstawiciele:

1. Mieszkańców
2. Organizacji pozarządowych działających na obszarze Gminy Lubniewice
3. Instytucji publicznych, w tym Gminy Lubniewice (także jednostki organizacyjne)
4. Przedsiębiorców.

Do zadań powołanego zespołu w szczególności należeć będzie:

1. Koordynowanie polityki przestrzennej realizowanych zadań przez różnych beneficjentów końcowych na poszczególnych obszarach problemowych,
2. Ustalenie szczegółowych zasad oraz przyjmowanie do realizacji nowych zadań zgłaszanych do programu,
3. Weryfikacja: terminów realizacji etapów projektu, strony finansowej projektu, efektywności działań, osiągniętych celów,
4. Monitoring i ewaluacja (ex ante, mid term, ex post) realizacji zadań objętych programem rewitalizacji,
5. Stałe sprawdzanie dostępnych funduszy na zadania zapisane w Lokalnym Programie Rewitalizacji: w tym na zadania własne gminy,
6. Pomoc techniczna dla beneficjentów programu rewitalizacji przy aplikowaniu o środki zewnętrzne, (doradztwo, szkolenia, seminaria, warsztaty),
7. Bezpośredni nadzór nad procesem aplikacyjnym o środki zewnętrzne do wybranych funduszy na zadania własne

12. Podsumowanie

Przedstawiony dokument w sposób kompleksowy analizuje problemy przestrzenne, zabudowy, jak też społeczno-gospodarcze wskazanych obszarów zdegradowanych Gminy Lubniewice. Lokalny Program Rewitalizacji definiuje lokalne cele i potrzeby, dotyczące rewitalizacji, wskazuje konieczne działania przestrzenne, w zakresie inwestycji oraz propozycje działań społecznych i gospodarczych, których celem jest aktywizacja i pobudzenie poszczególnych osób i całych lokalnych środowisk w zakresie uczestnictwa w życiu publicznym, współodpowiedzialności za rozwój miasta i gminy, w tym rozwój gospodarczy.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji jest pierwszą wersją dokumentu, mającego charakter otwarty. W kontekście zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych konieczne będą uaktualnienia, związane z realizacją poszczególnych działań, zaistnieniem nowych koncepcji i możliwości finansowych, czy też wynikających ze zmianami obowiązującego prawa.